

EUROJUST

Europos Sąjungos bendradarbiavimo
baudžiamosios teisenos srityje agentūra

EUROJUSTO METINĖ ATASKAITA 2020 m.

Criminal justice across borders

Turinys

Akronimai ir santrumpos	3	4.4 Didesnė pagalba nusikaltimų aukoms	17
Pratarmė	4	5. Vartai į 55 pasaulio jurisdikcijas	18
1. Ryžtingas teisminis atsakas į tarpvalstybinius nusikaltimus	5	5.1 Vakarų Balkanai	18
2. Praktinė parama vykdant 8 800 tarpvalstybinės baudžiamosios veikos tyrimų	6	5.2 EUROMED teisingumo programa	19
3. Visapusiška veiklos sąsą per COVID-19 pandemiją	7	5.3 Lotynų Amerika	20
3.1 Veiklos tęstinumas	7	5.4 Norvegija	20
3.2 Konsultacijos ir parama	7	5.5 Ukraina	20
3.3 Renginiai ir veikla	7	5.6 Jungtinės Amerikos Valstijos	20
3.4 Su COVID-19 krize susiję tarpvalstybiniai nusikaltimai	8	5.7 Šveicarija	21
4. Teismo bendradarbiavimo politikos ir priemonių gerinimas	9	5.8 Ateities planai	21
4.1 Parama 262 jungtinių tyrimų grupėms	9	6. Glaudus bendradarbiavimas su ES partneriais	22
4.1.1 JTG finansavimas	10	6.1 Europos Komisija: pagrindinė Eurojusto valdymo partnerė.....	22
4.1.2 Didėjantis trečiųjų šalių išitraukimas į JTG	10	6.2 Teisingumo ir vidaus reikalų taryba ir bendradarbiavimas su ES pirmininkaujantiomis valstybėmis narėmis	22
4.1.3 Tolesnis JTG skaitmeninimas	10	6.2.1 ES politikos ciklo teisminis aspektas	23
4.2 Praktinės gairės dėl ES teismo bendradarbiavimo priemonių taikymo	11	6.2.2 Eurojuste dera menas ir teisingumas	23
4.2.1 Europos arešto orderis: Teisingumo teismo praktikos ir didesnės veiklos paramos COVID-19 akivaizdoje pažangos stebėjimas.....	11	6.3 Europos Parlamento demokratinė priežiūra	24
4.2.2 Išsami pirmųjų Europos tyrimo orderio (ETO) taikymo metų analizė.....	11	6.4 Operatyvinis ir strateginis bendradarbiavimas su Europolu	24
4.2.3 ES piliečių ekstradicija į trečiąsias šalis	12	6.5 Santykių su Europos prokuratūra ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba stiprinimas	24
4.2.4 Jurisdikcijų kolizijos sprendimas ir prevencija	12	6.5.1 Kuriami darbo santykiai su Europos prokuratūra	25
4.2.5 Gairės dėl naujų ES teisės aktų dėl išaldymo ir konfiskavimo taikymo	12	6.5.2 Glaudus bendradarbiavimas su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba	25
4.3 Projektai, ataskaitos ir ekspertų praktiniai seminarai	14	6.6 Dialogo atsako į krizę ir skaitmeninimo klausimais puoselėjimas Teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų tinkle	25
4.3.1 Neteisėtas migrantų gabenimas	14	7. Bylos pagal nusikaltimų rūšį	26
4.3.2 Kibernetiniai nusikaltimai	15		
4.3.3 Terorizmas	16		

7.1	Bylų statistika 2020 m.	26	8.	Valdymas ir vadovavimas agentūrai	50
7.2	„EncroChat“: Nusikalstamų grupuočių naudojamo šifruotojo tinklo išardymas.....	28	8.1	Valdymas: Kolegijos ir vykdomosios valdybos veikla	50
7.3	Ekonominiai nusikaltimai.....	30	8.1.1	<i>Pirmininko ir pirmininko pavaduotojo rinkimai</i>	50
7.3.1	<i>Apgaulė ir sukčiavimas</i>	30	8.1.2	<i>Nauji nacionaliniai nariai</i>	50
7.3.2	<i>P pinigų plovimas</i>	32	8.2	Vadovavimas agentūrai, biudžeto vykdymas ir personalas	50
7.3.3	<i>Korupcija</i>	33	8.2.1	<i>Biudžeto vykdymas 2020 m.</i>	51
7.3.4	<i>Nusikaltimai aplinkai</i>	33	8.2.2	<i>Personalas ir Eurojuste pareigas einantys asmenys</i>	51
7.3.5	<i>Intelektinės nuosavybės nusikaltimai</i>	35	8.2.3	<i>Susitarimams dėl nuotolinio darbo skirtos IT sistemos</i>	52
7.4	Prekyba narkotikais	35	8.2.4	<i>Paaiškinama Eurojusto veikla</i>	52
7.5	Terorizmas	39	8.3	Asmens duomenų apsauga	52
7.6	Kibernetiniai nusikaltimai	39	9.	Pagreitinamas bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje skaitmeninimas	53
7.7	Neteisėtas migrantų gabenimas	41		Duomenų priedas	54
7.8	Prekyba žmonėmis	41			
7.9	Mobilios nusikalstamos grupuotės	47			

Šioje ataskaitoje pateikti Eurojusto bylų statistiniai duomenys buvo parengti pagal Eurojusto bylų valdymo sistemoje (BVS) pateiktus duomenis. Skaičiai buvo gauti 2021 m. sausio mėn. ir atitinka to meto duomenis. Kadangi bylos tebėra nagrinėjamos, skaičiai gali neatitikti anksčiau pateiktų skaičių, o statistiniai duomenys ateityje gali būti atnaujinti.

Akronimai ir santrumpos

BMVA	Bendroji metinė veiklos ataskaita	EUROPOLAS	Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra
BVS	Bylų valdymo sistema	FIA	Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga
CJM	Kibernetinių nusikaltimų teisminės stebėsenos apžvalga	FPI	Užsienio politikos priemonė
EAO	Europos arešto orderis	IN	Intelektinė nuosavybė
EC3	Europos kovos su elektroniniu nusikalstamumu centras	INTERPOLAS	Tarptautinė kriminalinės policijos organizacija
EMPACT	Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykė platforma	JTG	Jungtinė tyrimų grupė
EPPO	Europos prokuratūra	KTR	Kovos su terorizmu registras
ER	Eurojusto reglamentas	MONG	Mobili organizuota nusikalstama grupė
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas	NG	Organizuota nusikalstama grupė
ETKKNT	Europos teisminis kovos su kibernetiniais nusikaltimais tinklas	OLAF	Europos kovos su sukčiavimu tarnyba
ETO	Europos tyrimo orderis	OVP	Operatyvinių veiksmų planas
ETT	Europos teisminis tinklas	SIRIUS	Mokslinės informacijos paieškos integruoto panaudojimo sistema (angl. Scientific Information Retrieval Integrated Utilisation System)
EUIPO	Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba	STP	Savitarpio teisinė pagalba
EUROMED	Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystė	TVRAT	Teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų tinklas

Pratarmė

2020 m. kovo mėn. smogus COVID-19 krizei, piliečiai, verslas ir vyriausybės susidūrė su reikšmingiausiais ir labiausiai nenusipėjamaiais per kelis dešimtmečius sunkumais. Iš pat pradžių buvo aišku, kad uždarytos sienos ir karantinai nusikaltėlių nesustabdys. Nors jie greitai prisitaikė prie besikeičiančių aplinkybių, Eurojustui pavyko padaryti tą patį.

Mūsų pirminis prioritetas buvo toliau teikti veiklos paramą nacionalinėms teisminėms institucijoms kovojant su tarpvalstybiniais organizuotais nusikaltimais ir terorizmu. Nuo pandemijos pradžios praėjus mažiau nei savaitei pasiūlėme joms galimybę surengti virtualų susitikimą naudojantis mūsų saugia IT infrastruktūra, kai skubiai beveik visus savo darbuotojus perkėlėme į nuotolinį darbą.

Užtikrindami nepertraukiamą valstybių narių prieigą prie mūsų unikalių paslaugų ir teisinių žinių, sugebėjome pradėti nagrinėti 4 200 naujų bylų – įspūdingas 8 proc. šuolis, palyginti su 2019 m. 164 bylos buvo tiesiogiai susijusios su COVID-19 krize, įskaitant sukčiavimą dėl medicininės įrangos, netinkamas veido kaukes ar kibernetinius išpuolius, nukreiptus į ligonines.

Eurojusto prezidentas (iš kairės į dešinę):

Klaus Meyer-Cabri, pirmininko pavaduotojas; *Boštjan Škrlec*, pirmininko pavaduotojas; *Ladislav Hamran*, pirmininkas

Taip pat teikėme pagalbą daugiau kaip 230 jungtinių tyrimų grupių ir leidome vykdyti 1 300 Europos arešto orderių bei 3 100 Europos tyrimo orderių. Svarbiausia tai, kad buvo prisidėta prie 2 200 įtariamųjų arešto, 1,9 mlrd. EUR nusikalstamu būdu įgyto turto iššaldymo ir 3 mlrd. EUR vertės narkotikų sulaikymo.

Padarėme pažangą ne tik operatyvinių bylų srityje. Toliau telkėme ekspertus teminėse konferencijose ir paskelbėme kelias strategines ataskaitas. Eurojuste darbą pradėjo nauji Serbijos ir Gruzijos ryšių prokurorai, kurie tapo visateisiai su Europolu vykdomo SIRIUS projekto partneriai. Taip pat pradėjome vadovauti EUROMED teisingumo programai, kuri žymi svarbų mūsų bendradarbiavimo su pietinėmis šalimis partnerėmis sustiprėjimą. Metams baigiantis sudarėme galimybes užmegzti naujus darbo santykius su Jungtine Karalyste.

Reaguodami į krizę ir atsigaudami nuo jos padarinių, atsigrežiame į įgytą patirtį. Viena iš svarbiausių išvadų – pandemija sustiprino poreikį tęsti Europos prokurorų ir teisėjų bendros veiklos skaitmeninimą. Dėl to nuoširdžiai džiaugiuosi 2020 m. gruodžio mėn. Europos Komisijos pristatytu Komunikatu dėl teisingumo sistemų skaitmeninimo Europos Sąjungoje ir jame išdėstytos vizijos, susijusios su Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje ateitimi. Esu įsitikinęs, kad tai iš esmės pakeis padėtį kovoje su organizuotais nusikaltimais ir terorizmu, ir tikiuosi glaudaus bendradarbiavimo su Komisija įgyvendinant paskelbtas priemones.

Spalio mėnesį mano bendražygiai man suteikė didelę garbę perrinkdami mane antrai Eurojusto pirmininko kadencijai. Aš pažadėjau ne tik siekti tolesnio organizacijos skaitmeninimo, bet ir stiprinti bei plėsti mūsų partnerystę su suinteresuotaisiais subjektais Europos Sąjungoje ir už jos ribų. Norint kurti pasitikėjimą, kuriuo tos partnerystės grindžiamos, reikia kantrybės ir diplomatijos, ir – visų svarbiausia – asmeninio santykio. Todėl nesvarbu, koks esu dėkingas už daugybę šiuolaikinių technologijų teikiamų galimybių, laikiu dienos, kai bus atšaukti COVID-19 ribojimai ir vėl galėsiu jus pasveikinti Hagoje įsikūrusio Eurojusto patalpose.

~ *Ladislav Hamran*, Eurojusto pirmininkas

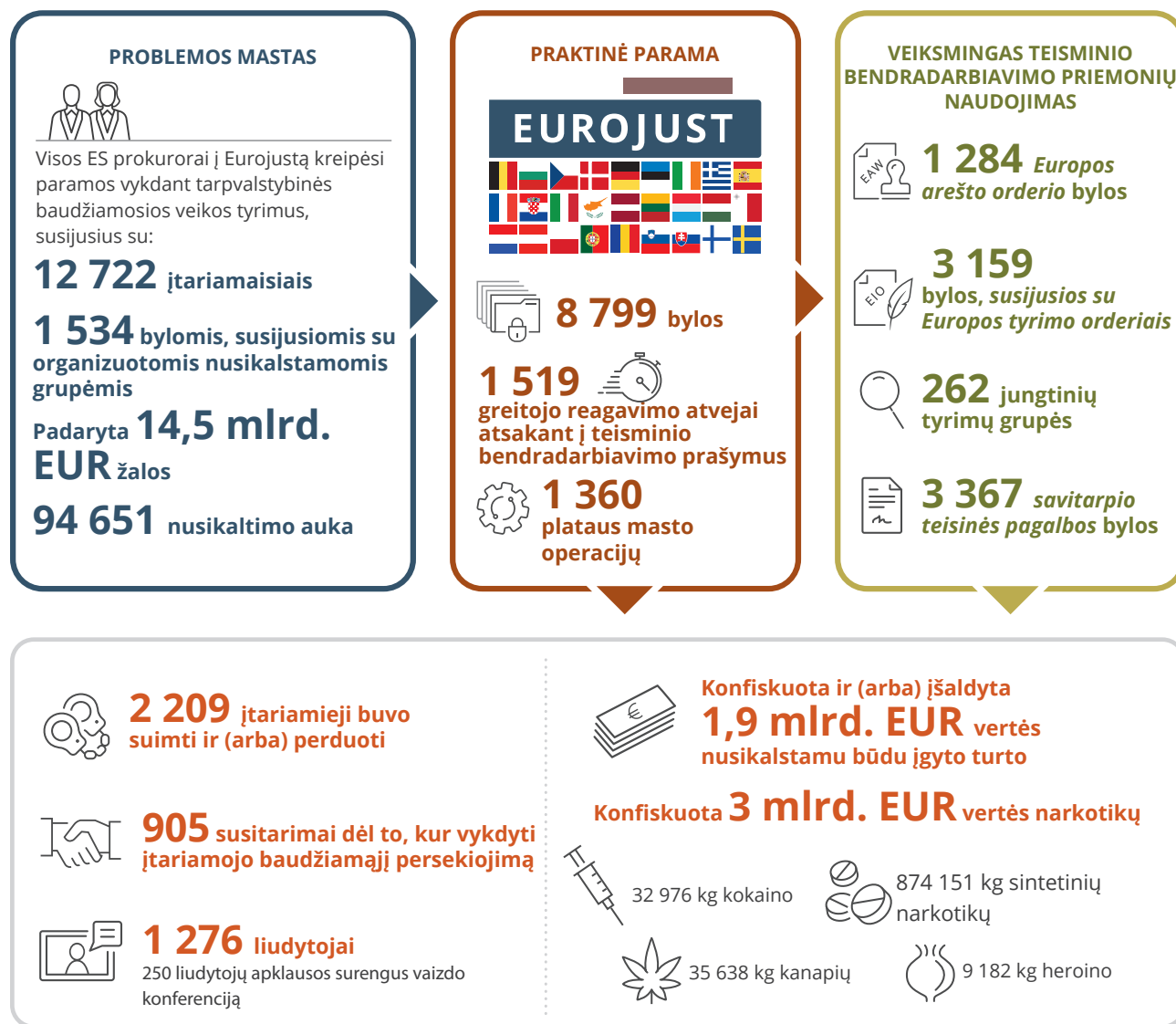
1. Ryžtingas teisminis atsakas į tarpvalstybinius nusikaltimus

Nepaisydamos taip stipriai 2020 m. pasaulį sukrėtusios COVID-19 pandemijos, teisminės institucijos visoje Europos Sąjungoje ir už jos ribų toliau stiprino savo bendradarbiavimą ir pademonstravo ryžtingą teisminį atsaką į sunkius tarpvalstybinius nusikaltimus bei terorizmą.

Glaudžiai bendradarbiaudamos su teisėsaugos institucijomis ir kitais baudžiamosios teisenos sistemos partneriais, teisminės institucijos naudojosi Eurojustu kaip platforma informacijai sujungti ir ja dalytis, naudodamosi struktūrizuotomis priemonėmis teikiama pagalba, patirtimi teismo bendradarbiavimo srityje ir finansavimu.

Bendradarbiaujant buvo prisidėta prie 2 200 įtariamųjų arešto, 1,9 mlrd. EUR nusikalstamu būdu įgyto turto išaldymo ir 3 mlrd. EUR vertės narkotikų sulaikymo.

Pastaba. Kai kurių veiklos rezultatų buvo pasiekta nagrinėjant iki 2020 m. pradėtas nagrinėti bylas ir jie taip pat buvo įtraukti į 2019 m. Eurojusto metinėje veiklos ataskaitoje pateiktą informaciją apie veiklos rezultatus. Šiose bylose pasiekti rezultatai yra vėl įtraukti į 2020 m. ataskaitą, nes bylos dar nebaigtos nagrinėti.

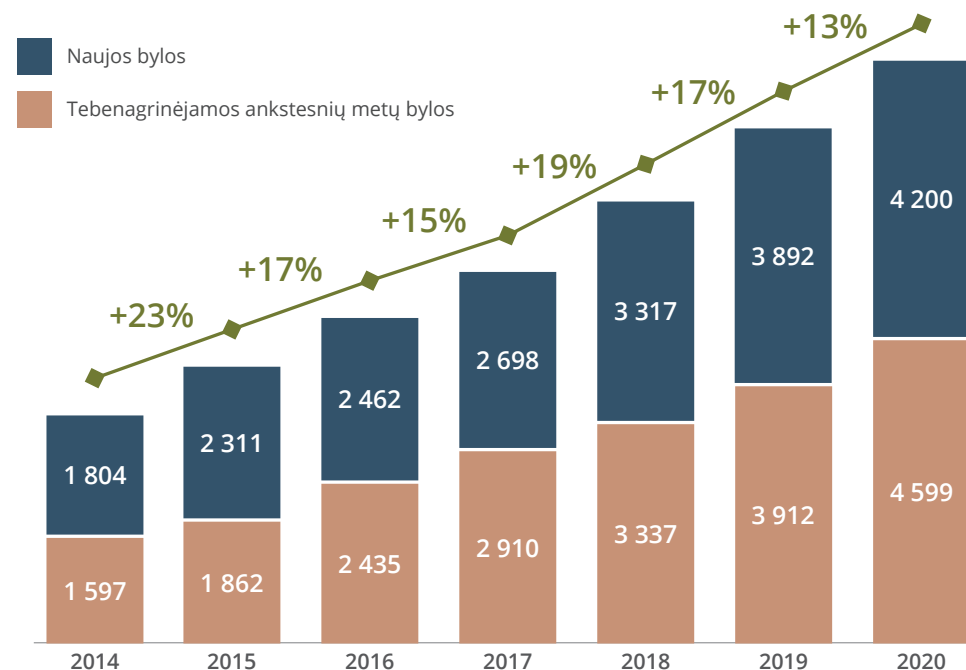

2. Praktinė parama vykdant 8 800 tarpvalstybinės baudžiamosios veikos tyrimų

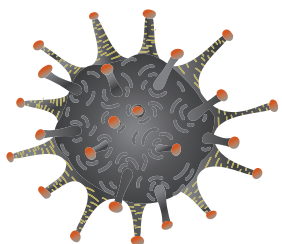

2020 m. visos Europos Sąjungos ir jai nepriklausančių valstybių prokurorai Eurojusto prašė pagalbos dėl **beveik 8 800 tarpvalstybinės baudžiamosios veikos tyrimų**, palyginti su 2019 m. bendras bylų, kurias nagrinėjant Agentūra teikė paramą, skaičius išaugo 13 proc.

Beveik pusę jų – 4 200 – sudarė naujos bylos, pradėtos nagrinėti 2020 m. nepaisant sudėtingų aplinkybių, kurias lėmė daugybė nuo kovo mėn. priimtų priemonių, skirtų kovai su COVID-19 pandemija. Dar beveik 4 600 bylų buvo tebenagrinėjamos ankstesnių metų bylos, ir iš to matyti, kad tarpvalstybinės baudžiamosios veikos tyrimai darosi sudėtingesni ir vis dažniau trunka ilgiau nei metus. Tai patvirtina pastarąją tendenciją, kai Eurojustui perduodamos bylos darosi vis sudėtingesnės ir pagalbą tenka teikti vis ilgiau.

3. Visapusiška veiklos tąsa per COVID-19 pandemiją

COVID-19 krizė yra iššūkis ir Europos Sąjungos visuomenei, ir teisminėms institucijoms. 2020 m. Eurojustas toliau visapusiškai funkcionavo padėdamas prokurorams visose valstybėse narėse, užtikrindamas tarpvalstybinių nusikaltimų atskleidimą ir ryžtingus veiksmus, nukreiptus prieš padėtimi besinaudojančius nusikaltėlius.

3.1 Veiklos tęstinumas

Nuo pandemijos protrūkio Eurojustas pradėjo nagrinėti **3 240 naujų bylų**, įskaitant **su COVID-19 krize tiesiogiai susijusias 164 bylas**. Tuo pačiu laikotarpiu Eurojustas surengė **286 koordinacinius pasitarimus** (iš kurių 232 buvo rengiami vaizdo konferencijų formatu), įsteigė **14 koordinavimo centrų** ir padėjo sukurti **58 naujas jungtinių tyrimų grupes**.

Kai kuriais atvejais valstybės narės prašė Eurojusto pagalbos tiriant su COVID-19 susijusius nusižengimus, pvz., su veido kaukių pardavimu susijusio sukčiavimo atvejus. Kitais atvejais Eurojustas sudarė sąlygas palengvinti teismo bendradarbiavimo priemonių, tokių kaip Europos arešto orderiai (EAO) ir Europos tyrimo orderiai (ETO), vykdymą, kuriam įtaką darė su COVID-19 susijusių priemonių taikymas.

3.2 Konsultacijos ir parama

Siekdama toliau padėti specialistams Taryba 2020 m. balandžio mėn. Eurojustui ir Europos teisminei tinklui (ETT) suteikė įgaliojimus parengti visos surinktos informacijos apie teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose, susijusiose su valstybėse narėse, Islandijoje ir Norvegijoje taikytomis priemonėmis kovoje su COVID-19 plitimu, rinkinį. Ataskaitoje nagrinėti pagrindiniai su dabartine COVID-19 krize susiję praktiniai ir teisiniai klausimai, apie kuriuos pranešė nacionalinės institucijos.

Šis rinkinys buvo naujinamas bent kas dvi savaites ir skelbiamas kaip Tarybos dokumentas [LIMITE].

COVID-19 krizė darė didelį poveikį visų teismo bendradarbiavimo priemonių taikymui. Vykdamas teismo bendradarbiavimo prašymus, kai būtinas tarpvalstybinis asmenų judėjimas ar jų fizinis dalyvavimas, pvz., EAO ir ekstradiciją bei nuteistųjų asmenų perdavimą, poveikis buvo labiausiai juntamas. Tai iš esmės lėmė sienų uždarymas ir skrydžių atšaukimas.

Dėl fizinio judėjimo ribojimų dauguma valstybių buvo priverstos pasikliauti alternatyviais skaitmeniniais sprendimais, pvz., e. paštu ar vaizdo konferencijomis, teismo bendradarbiavimo prašymams vykdyti. Šitaip, pavyzdžiui, asmenų išklausa gali vykti vaizdo konferencijoje arba prašymus ir procedūrinius dokumentus galima perduoti elektroniniu būdu.

COVID-19 krizė dar aiškiau parodė, kad tyrėjų, prokurorų ir teisėjų bendro darbo skaitmeninimas yra teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose saugios ir teisingos Europos ateitis.

Eurojustas taip pat parengė Veiklos paramos COVID-19 pandemijos metu gaires (angl. *Guidelines on Operational Support during the COVID-19 pandemic*), kad palengvintų pagrindinių veiklos rūšių vykdymą galiojant dėl COVID-19 krizės nustatytiems fiziniams ribojimams. Gairėse visų pirma patariama naudoti saugias vaizdo konferencijų sistemas, siekiant sudaryti prokurorams galimybes tęsti pasitarimus padedant Eurojustui ir aptarti bendradarbiavimo nagrinėjant bylas strategijas pandemijos metu.

Eurojustas peržiūrėjo su COVID-19 susijusias bylas, kad išnagrinėtų bendrus klausimus ir sprendimus. Tikimasi, kad ataskaita apie COVID-19 poveikį Eurojusto byloms bus išleista 2021 m. pradžioje.

3.3 Renginiai ir veikla

Eurojustas padėjo Komisijai nagrinėti verslo poreikius dėl teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose skaitmeninimo (Skaitmeninė baudžiamoji teisena). Per pandemiją paaiškėjo, kad itin svarbu sukurti skaitmeninę infrastruktūrą, kuri sudaro galimybes prokurorams greitai ir saugiai keistis informacija ir įrodymais visoje Europoje.

Nepaisydamas pandemijos, Eurojustas sėkmingai sukūrė neteisėto migrantų gabenimo tikslinę grupę, kad prokurorams suteiktų keitimosi gerąja praktika ir diskusijų šia tema platformą.

Per COVID-19 krizę Eurojustas užtikrino visišką tinklų (Europos teismo tinklo, JTG tinklo, Genocido tinklo ir Europos teismo kovos su kibernetiniais nusikaltimais tinklo), kuriems suteikta priegloba, veiklos tęstinumą.

Eurojustas, 2020 m. pirmininkaudamas Teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų tinklui (TVRAT), surengė virtualius susitikimus ir derino kelis bendrus leidinius, susijusius su veiklos tęstinumu COVID-19 krizės metu.

Eurojustas paskelbė kelias ataskaitas, kuriose pateikta jo bylomis pagrįsta išsami analizė ir išvados, pvz., Mūšio lauko įrodymų memorandumą (angl. *Memorandum on Battlefield Evidence*), Eurojusto bylų Europos tyrimo orderio srityje ataskaitą (angl. *Report on Eurojust's casework in the field of the European Investigation Order*), Nacionalinių teisės aktų ir Eurojusto fiktyvių santuokų bylų ataskaitą (angl. *Report on national legislation and Eurojust casework analysis on sham marriages*) ir ataskaitą „Eurojusto bylų kibernetinių nusikaltimų srityje iššūkiai ir geroji praktika“ (angl. *Challenges and best practice from Eurojust's casework in the area of cybercrime*).

Eurojustas organizavo virtualius praktinius ekspertų seminarus dešiniojo ekstremizmo ir terorizmo bei fiktyvių santuokų temomis. Šių seminarų tikslas – suteikti įžvalgų dėl teisinių ir veiklos sunkumų tiriant tokias nusikalstamas veikas ir už jas traukiant baudžiamojon atsakomybėn bei remiantis konkrečiais atvejų pavyzdžiais pasisemti patirties ir parengti gerąją praktiką.

3.4 Su COVID-19 krize susiję tarpvalstybiniai nusikaltimai

Eurojustas padėjo nagrinėti 164 bylas, kuriose buvo sprendžiami su COVID-19

krize susiję klausimai. Dauguma buvo susiję su konkrečiais tarpvalstybiniais nusikaltimais, kuriuos vykdant buvo pasinaudota COVID-19 krize:

- ▶ Vokietijoje teisminės ir teisėsaugos institucijos išaiškino didelio masto sukčiavimo atvejį, kai už 15 mln. EUR buvo siūloma 10 mln. veido kaukių ir tokiu pasiūlymu buvo susidomėjusi viena Vokietijos žemė. Tariamai Azijoje esantys tiekėjai kaukes turėjo pristatyti vienai Vokietijos pardavimų įmonei per kitus Europos platintojus, o tuomet jos galiausiai turėjo būti perduotos Nyderlanduose. Nusikaltėliai Vokietijos pardavimų įmonę įtikino pervesti 2,4 mln. EUR avansą į kitose Europos šalyse esančias sąskaitas. Planuoto pristatymo Nyderlanduose dieną paaiškėjo, kad Vokietijos pardavimų įmonė tapo sukčių auka. Eurojusto biuras Vokietijoje tyrimų metu teikė aktyvią pagalbą, užtikrindamas teisminių trijų šalių bendradarbiavimą. Nyderlanduose buvo suimti du įtariamieji ir išaldyta daugiau kaip 2 mln. EUR.
- ▶ Prancūzijoje Dižono mieste įsikūrusi įmonė tapo Vengrijos įmone, tariamai pardavinėjančia apsaugines kaukes ir hidroalkoholinį rankų gelį, prisidengusių nežinomų nusikaltėlių apgaulės auka. Prancūzijos įmonė už 132 500 EUR sumą užsakė prekių, kurios taip ir nebuvo pristatytos, nors pinigai buvo nedelsiant pervesti į Vengriją. Dižono prokuratūra išdavė Europos lėšų išaldymo orderį, pagal kurį galima susigrąžinti pinigus, ir kreipėsi į Eurojustą prašydama palengvinti jo skubų vykdymą. Prancūzijos ir Vengrijos nacionaliniams biurams greitai ir glaudžiai bendradarbiaujant visa suma buvo išaldyta Vengrijos banko sąskaitoje. Šios bylos tyrimas tebevyksta.
- ▶ Brno mieste, Čekijoje, į didžiąją ligoninės kompiuterių sistemos dalį įsilaužė nusikalstama organizacija, kuri užšifravo visus pranešimus. Tai privertė laikinai uždaryti visą ligoninę, nepaisant esamos kritinės padėties dėl COVID-19, nes ligoninės personalas negalėjo gauti tinkamos informacijos apie pacientus. Per Eurojustą Prancūzijai ir Šveicarijai buvo išduoti ETO ir savitarpio teisinės pagalbos prašymai stebėti tyrimo eigą.

4. Teisminio bendradarbiavimo politikos ir priemonių gerinimas

2020 m. Eurojustas, kaip ES bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje teisminės ir teisinės kompetencijos centras, toliau nagrinėjo teismo bendradarbiavimo priemonių veikimą, kad nustatytų teismo bendradarbiavimo kliūtis, rekomenduotų galimus sprendimus ir rinktų gerąją praktiką. Teismų ekspertams skirtos kelios naujos ataskaitos ir praktiniai seminarai leido naujai pažvelgti į teisinius ir veiklos sunkumus, kylančius tiriant konkrečius nusikaltimų rūšis ir traukiant atitinkamus asmenis baudžiamojon atsakomybėn. Kita veikla, projektais ir leidiniais daugiausia dėmesio buvo skiriama pagrindiniams iššūkiams teismo bendradarbiavimo ir tarpvalstybinių nusikaltimų tyrimo srityje.

4.1 Parama 262 jungtinių tyrimų grupėms

2020 m. Eurojustas suteikė teisinę, finansinę ir (arba) veiklos paramą **262 JTG grupėms**. 2020 m. buvo įsteigtos 74 JTG, o 188 grupės veikė nuo ankstesnių metų. Buvo imtasi kelių priemonių siekiant užtikrinti, kad šioms grupėms teikiama pagalba, įskaitant finansavimą, liktų visapusiškai prieinama COVID-19 pandemijai pasibaigus.

Parama apima visą tarpvalstybinio tyrimo gyvavimo ciklą – nuo planavimo, JTG suformavimo iki teisinės ir praktinės pagalbos – veiklos etape ir vertinimo metu.

2020 m. veikiančios JTG daugiausia dėmesio skyrė įvairioms nusikaltimų rūšims, ypač apgaulei ir sukčiavimui, prekybai narkotikais ir pinigų plovimui.

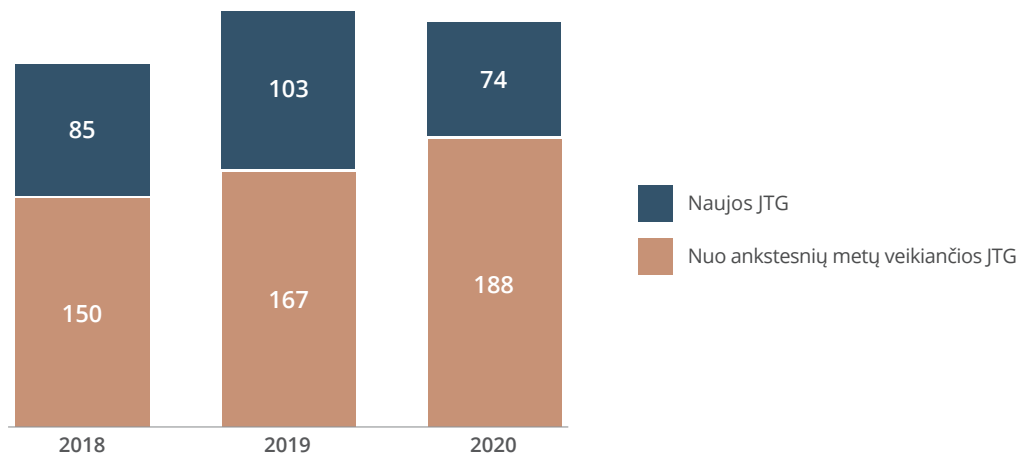
2020 m. Eurojustas taip pat finansavo 115 aktyvių JTG, kad šios padengtų kelionės ir apgyvendinimo, vertimo žodžiu ir raštu išlaidas bei perduotų JTG operacijų metu konfiskuotas prekes. Bendras šiam tikslui skirtas biudžetas sudarė 1,46 mln. EUR. Finansuojamas JTG veiklą Eurojustas taip pat toliau skolino įrangą, tokią kaip mobiliojo ryšio telefonai, knyginiai kompiuteriai, mobilieji spausdintuvai ir skaitytuvai.

“Eurojustas, esantis pačiame Europos Sąjungos baudžiamosios teisenos sistemos centre, turi unikalią galimybę matyti, kaip teisinės priemonės – nuo konvencijų ir pamatinių sprendimų, priimtų pagal ankstesnį trečiąjį ramstį, iki direktyvų ir reglamentų, priimtų po Lisabonos sutarties, – vykdomos praktikoje.

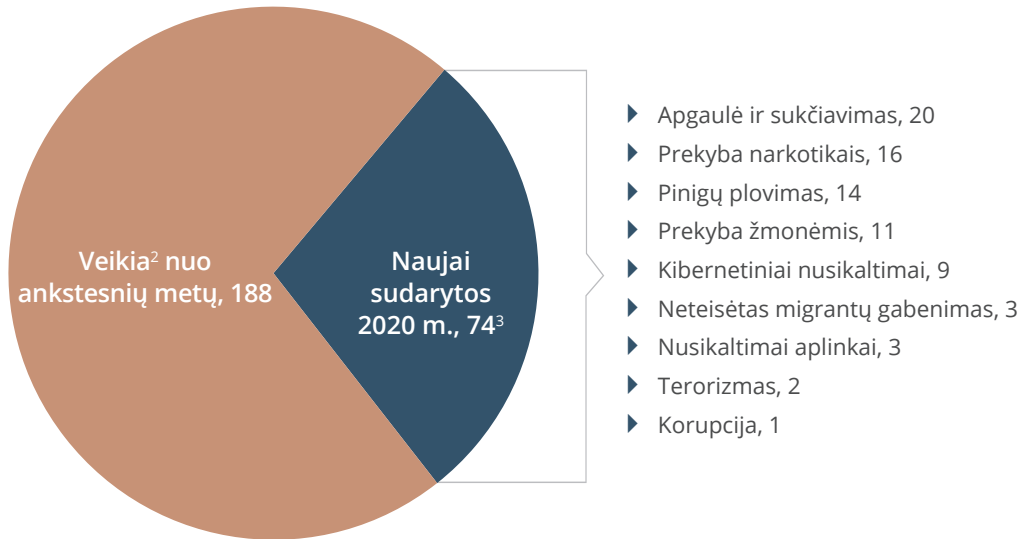
Dėl to Eurojusto veiklos operatyvinės ir strateginės sudedamosios dalies esmė yra nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimo rėmimas ir stiprinimas – nuo įrodymų ir visos su procesu susijusios specifinės informacijos rinkimo iki turto sulaikymo ir konfiskavimo ar kitų prašymų ir sprendimų, pagrįstų abipusio pripažinimo principą įgyvendinančiomis priemonėmis.

Nors ataskaitos ir paslaugos visų pirma skirtos teisminei ir kitoms nacionalinėms valdžios institucijoms, jose pateikiama ir ES institucijoms bei politikos formuotojams svarbių įžvalgų.”

Mariana Radu, Eurojusto kolegijos Teisminio bendradarbiavimo priemonių darbo grupės pirmininkė

2020 m. paremtos JTG¹

¹ Eurojusto parama JTG apima finansinę ir operatyvinę paramą. Iš 262 paremtų JTG, 115 jungtinių tyrimų grupių finansavimą skyrė Eurojustas.

² 2021 m. sausio mėn. duomenimis. Kadangi bylos tebenagrinėjamos, po ataskaitinio laikotarpio šie skaičiai gali keistis.

³ Viena JTG gali imtis daugiau kaip vienos rūšies nusikaltimų.

4.1.1 JTG finansavimas

JTG finansavimui skirtas biudžetas nuosekliai padidėjo nuo 500 000 EUR 2015 m. iki beveik 1,5 mln. EUR 2020 m. Nors buvo imtasi kelių priemonių siekiant užtikrinti, kad šioms grupėms teikiama pagalba, įskaitant galimybę gauti finansavimą, liktų visapusiškai prieinama COVID-19 pandemijai pasibaigus, dėl sudėtingos padėties pasaulyje pateikta mažiau prašymų skirti finansavimą, nei buvo tikėtasi iš pradžių. Dėl to per metus išnaudotų visa biudžeto lėšų suma buvo panaši kaip ir 2019 m. Siekiant patenkinti nacionalinių teisminių ir teisėsaugos institucijų planuotą augantį JTG finansavimo poreikį šalims vėl atsiveriant, 2021 m. JTG skirtas biudžetas padidėjo 33 proc. iki 1,94 mln. EUR.

JTG finansavimo programą administruoja Eurojustui priklausantis JTG tinklo sekretoriatas. Jis skatina ir viešina JTG naudojimo gerąją praktiką bei remia ir propaguoja JTG tinklo – atitinkamų nacionalinių ekspertų tinklo – veiklą.

Eurojustas ir Europolas gali JTG grupėms teikti finansinę paramą, dėl to 2020 m. abi organizacijos parengė bendrą Finansavimo sistemos skrajutę apie atitinkamas finansavimo galimybes, kuri buvo pristatyta per JTG nacionalinių ekspertų 16-ąjį metinį susitikimą. Skrajutėje išsamiai apžvelgiamos esamos finansavimo galimybės, kurias abi agentūros siūlo nacionalinėms teisėsaugos ir teisminėms institucijoms, kurioms reikalinga finansinė parama, išdėstoma pirminė informacija ir skatinama ieškoti informacijos apie tinkamiausią finansavimo sistemą.

4.1.2 Didėjantis trečiųjų šalių įsitraukimas į JTG

Viena iš pagrindinių Trečiosios JTG vertinimo ataskaitos išvadų – JTG, kuriose dalyvauja trečiosios šalys, dirba vis sėkmingiau, o tokių grupių skaičius ilgainiui taip pat padidėjo.

Ataskaitą 2020 m. kovo mėn. paskelbė JTG tinklo sekretoriatas kartu su Eurojustu; ji pagrįsta beveik 100 JTG specialistų vertinimų, atliktų nuo 2017 m. lapkričio mėn. iki 2019 m. lapkričio mėn. Nors daugiausia dėmesio skiriama praktiniam JTG formavimui ir veiklai (specialiame skyriuje), joje pateikiama informacijos apie Eurojusto patirtį, susijusią su JTG, kurių veikloje dalyvauja trečiosios šalys, pagrindinius sunkumus ir nustatytą gerąją praktiką bei ryšių prokurorų, Eurojuste komandiruojamų iš trečiųjų šalių, teikiamas papildomos paramos galimybes.

4.1.3 Tolesnis JTG skaitmeninimas

2020 m. COVID-19 ryškiai parodė vis didėjantį poreikį skaitmeninti tarpvalstybinį teisminį bendradarbiavimą, įskaitant JTG. Per internetu vykusį JTG nacionalinių ekspertų 16-ąjį metinį susitikimą buvo aptariama, kaip sudaryti tolesnio tyrimų skaitmeninimo galimybes. Be kita ko, dalyviai pasikeitė nuomonėmis apie poreikį užtikrinti saugų ir greitą keitimąsi informacija ir įrodymais vykdant JTG veiklą. Tai atitinka 2020 m. gruodžio mėn. Europos Komisijos pateiktą pasiūlymą sukurti jungtinių tyrimų grupių bendradarbiavimo platformą įgyvendinant naują Skaitmeninės baudžiamosios teisenos iniciatyvą.

4.2 Praktinės gairės dėl ES teismo bendradarbiavimo priemonių taikymo

4.2.1 Europos arešto orderis: Tolesni veiksmai, susiję su Teisingumo Teismo jurisprudencija ir didesne operatyvine parama per COVID-19 krizę

COVID-19 pandemija ir daugumoje valstybių narių nustatyti kelionių ribojimai turėjo tiesioginių pasekmių teisminių institucijų galimybėms vykdyti EAO. Eurojustui teikiamuose prašymuose buvo klausiama apie galimybes atidėti perdavimo, tranzito ir atsargumo priemonių, kurių būtina laikytis, vykdymą. Teisminės institucijos taip pat prašė bendresnio pobūdžio rekomendacijų, pvz., dėl susijusių valstybių narių teisinių sistemų tarpusavio sąsajų, teisminių institucijų bendravimo palengvinimo, koordinavimo, teisinės ir praktinės informacijos, vertimo ir patarimų dėl konkuruojančių EAO.

Be to, kad atskirais atvejais buvo padedama vykdyti EAO, orderis buvo svarbus kas savaitę atliekamos analizės ir renkamos informacijos apie COVID-19 pandemijos poveikį valstybėse narėse, Islandijoje ir Norvegijoje taikomoms teismo bendradarbiavimo priemonėms elementas.

Galiausiai, Eurojustas atnaujino dvi pagrindines praktines gaires, tiesiogiai susijusias su Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) jurisprudencijos pokyčiais, užtikrinančiais, kad ES partnerės ir teisminės institucijos ir toliau galėtų jomis naudotis nacionaliniu lygmeniu:

1. Su EAO susijusios ESTT praktikos apžvalga. Nuo 2007 m. Eurojustas reguliariai atnaujina su EAO taikymu susijusias ESTT praktikos apžvalgą. Paskutinėje 2020 m. gegužės mėn. paskelbtoje naujausioje apžvalgoje pateiktos 13 papildomų teismo sprendimų santraukos. Taip pat buvo atnaujinti keli skyriai, įskaitant EAO taikymo apimtį, orderio turinį ir galiojimą (ypač atsižvelgiant į precedentinius sprendimus dėl to, ar prokuratūra gali būti išduodančiąja teismine institucija), kruopščią žmogaus teisių padėties analizę ir skyrius apie atsisakymo išduoti orderį pagrindus (ypač su gyventojais susijusius pagrindus), garantijas, terminus ir prašymus pateikti papildomą informaciją.

2. Šalių apžvalga pagal klausimus, susijusius su teisminės institucijos EAO išdavimu ir vykdymu, kurioje aptariamos ES valstybės, Jungtinė Karalystė ir Norvegija. Joje pateikiama informacija apie tai, kas yra išduodančiosios ir vykdančiosios

institucijos kiekvienoje valstybėje narėje, ir apie taikomą veiksmingą apsaugą (visų pirma galimybę ginčyti prokuroro sprendimą išduoti ir (arba) vykdyti EAO). Šią praktinę priemonę, kuri pirmą kartą buvo paskelbta 2019 m. liepos mėn., parengė Eurojustas ir ETT, kad padėtų teisminėms institucijoms imtis tinkamų veiksmų dėl 2019 m. gegužės mėn. ESTT priimtų visiškai naujų sprendimų. Tuo metu Teismas nusprendė, kad Vokietijos prokuratūros nebepali išduoti EAO, nes buvo nustatyta, kad jos nėra pakankamai nepriklausomos nuo vykdomosios valdžios sektoriaus. Vėliau šia tema buvo priimta daugiau sprendimų ir jie (iki 2020 m. gruodžio mėn. imtinai) išdėstyti naujausiame leidime, paskelbtame 2021 m. sausio mėn.

Naudodamasi šiomis priemonėmis teisminės institucijos gali greitai susipažinti su:

- ▶ tiksli informacija apie tai, kuri teisminė institucija yra įgaliota priimti sprendimą išduoti ar vykdyti EAO;
- ▶ informacija apie tai, ar pagal nacionalinę teisę prokurorams suteikiama nepriklausomumo nuo vykdomosios valdžios sektoriaus garantija;
- ▶ naujais nacionalinių teisės aktais, priimtais po ESTT sprendimų;
- ▶ sertifikatais, kuriais valstybės narės užtikrina atitiktį Teismo nustatytiems reikalavimams.

4.2.2 Išsami pirmų Europos tyrimo orderio (ETO) taikymo metų analizė

Europos tyrimo orderio direktyva, nustatanti bendrą sistemą kitos ES valstybės narės turimiems ir surinktiems įrodymams rinkti, taikoma visoms ES valstybėms narėms, kurioms ji yra privaloma (ji nėra privaloma Airijai ir Danijai). 2020 m. 1 772 Eurojusto koordinuojamos naujos bylos buvo susijusios su ETO, tiek dvišaliais, tiek daugiašaliais. Tai apėmė skirtingus ETO aspektus ir (arba) įvairius ETO gyvavimo ciklo etapus, be kita ko, jo taikymo sritį, turinį, formą ir kalbą, išdavimo ir perdavimo būdą, tai, kaip jie atpažįstami ir vykdomi, ir su ETO susijusius atvejus, kai reikia imtis konkrečių ikiteisminio tyrimo priemonių. Tačiau praktikoje vis dar kyla problemų ir Eurojustui teko svarbus vaidmuo palengvinant bendradarbiavimą ir užtikrinant koordinavimą, ypač nagrinėjant skubias ir (arba) sudėtingas bylas.

2020 m. lapkričio mėn. Eurojustas paskelbė *Eurojusto bylų Europos tyrimo orderio srityje ataskaitą*. Ataskaita visų pirma grindžiama bylų, kuriose nagrinėjami klausimai, susiję su nuo 2017 m. gegužės mėn. iki 2019 m. gegužės mėn. Eurojuste

užregistruotais ETO, analize ir Eurojusto nacionalinių biurų nuomone. Joje nustatyti sprendimai ir geroji praktika, tačiau kartu pabrėžiami ir sunkumai, apie kuriuos būtina žinoti, bei išdėstytos kelios išvados ir rekomendacijos. Pavyzdžiui, poreikis patikslinti ETO direktyvos taikymo sritį ir kelių svarbiausių sąvokų taikymo sritį ir reikšmę, pvz., telekomunikacijų tinklais perduodamos informacijos perėmimas, laikinas perdavimas išduodančiajai valstybei, specialioji taisyklė arba tarpvalstybinis sekimas. Kiti svarbūs nustatyti aspektai yra susiję su teisingu ir siauresniu orderio nevykdymo pagrindų aiškinimu ir informacija apie tai, kaip pagreitinti ETO vykdymą, spręsti su kalbomis susijusius klausimus ir užtikrinti ETO vykdymo skirtingose valstybėse narėse koordinavimą galimai taikant ir kitas priemones.

4.2.3 ES piliečių ekstradicija į trečiąsias šalis

2020 m. gruodžio mėn. Tarybos prašymu Eurojustas ir Europos teisminis tinklas (ETT) paskelbė bendrą ataskaitą apie praktinę patirtį vykdamas ES piliečių ekstradiciją į trečiąsias šalis. Joje analizuojama su ekstradicija susijusi teismų praktika, kuri buvo patvirtinta 2016 m. ESTT priėmus sprendimą *Petruhhin byloje*, ir bylos, kuriose ES valstybei narei trečioji šalis pateikia ekstradicijos prašymą dėl kitos ES valstybės narės piliečio. Paaiškėjus, kad teismų praktiką taikyti praktiškai sudėtinga, 2020 m. birželio mėn. Taryba paragino Eurojustą ir ETT išnagrinėti to priežastis.

Ataskaitoje patvirtinama, kad teismų praktikos taikymas kelia praktinių ir teisinių problemų – dažną darbo dubliavimą, nežinomybę ir sąmyšį – be kita ko, viena vertus, trūksta aiškumo dėl įsipareigojimų pagal ES teisę, antra vertus, kyla klausimų dėl dvišalių ir daugiašalių ekstradicijos sutarčių. Dauguma nagrinėtų atvejų, kai valstybė narė, į kurią kreipiamasi, pradėjo konsultavimosi procedūrą, ES piliečio baudžiamasis persekiojimas valstybėje narėje, kurios pilietybę jis turi, nebuvo pradėtas. Paaiškėjo, kad konsultavimosi procedūra daugiausia naudos teikia tuo atveju, kai valstybėje narėje, kurios pilietybę turi prašomas perduoti asmuo, jau buvo nagrinėjamos lygiagrečios bylos prieš prašomą perduoti asmenį.

Rengiant ataskaitą peržiūrėtos bylos taip pat atskleidė, kad Eurojustas ir ETT toliau atlieka svarbų vaidmenį lengvinant susijusių valstybių narių, o kartais valstybių narių ir trečiųjų šalių, tarpusavio bendradarbiavimą.

4.2.4 Jurisdikcijų kolizijos sprendimas ir prevencija

Pastaraisiais metais dėl padidėjusio Europos tarpvalstybinių nusikaltimų masto padaugėjo bylų, kuriose kelios valstybės narės yra kompetentingos patraukti baudžiamojon atsakomybėn ir perduoti bylą nagrinėti teismui. Lygiagretūs teismo procesai, kuriuose tas pats nusikaltimas tiriamas dviejose ar daugiau valstybių narių, gali būti naudingi veiksmingiau kovojant su nusikalstama veika, jei užtikrinamas koordinavimas.

Tačiau tam tikrais atvejais atskirose jurisdikcijose lygiagrečiai vykstantis bylos nagrinėjimas gali sukompromituoti tyrimo rezultatus, o dėl to galiausiai būtų pažeistas *ne bis in idem* principas, dar žinomas kaip teisė nebūti baudžiamam ar persekiojamam už tą patį nusikaltimą du kartus. Eurojustas, vykdydamas savo užduotį palengvinti teisminių bendradarbiavimą, dažnai padeda nacionalinėms valdžios institucijoms išvengti konfliktų dėl jurisdikcijų ir palengvinti teismo procesų perdavimą.

Siekdamas teismų specialistams suteikti daugiau rekomendacijų, 2020 m. balandžio mėn. Eurojustas paskelbė atnaujintą ESTT praktikos apžvalgą apie *ne bis in idem* principą. Naujame dokumente pateiktos penkių papildomų ESTT sprendimų santraukos, palyginti su ankstesniu 2017 m. leidimu. Šiuo metu pateikta informacijos apie 20 sprendimų.

4.2.5 Gairės dėl naujų ES teisės aktų dėl įšaldymo ir konfiskavimo taikymo

Tarpvalstybinis teisminis bendradarbiavimas yra itin svarbus siekiant įšaldyti ir konfiskuoti nusikaltimo priemones ir pajamas iš nusikaltimų, dėl to jis yra svarbi ES strategijos dalis, kuria užtikrinama ES piliečių laisvės ir teisingumo erdvė. Siekdama užtikrinti veiksmingą abipusį lėšų įšaldymo orderių ir konfiskavimo orderių pripažinimą, Europos Sąjunga susitarė dėl naujų taisyklių, pagal kurias valstybė narė įpareigojama pripažinti, be jokių tolesnių formalumų, kitos valstybės narės pagal baudžiamuosius procesus išduotus lėšų įšaldymo orderius ir konfiskavimo orderius ir juos vykdyti savo teritorijoje.

Šiuo nauju reglamentu, įsigaliojusiu 2020 m. gruodžio 19 d., Europos Sąjungoje pristatoma nauja teisinė sistema, kuria reglamentuojamas teisminis bendradarbiavimas turto grąžinimo srityje ir keičiamos iki šiol taikytos teisinės priemonės.

Bendros ataskaitos pagrindas

2016 m. rugsėjo mėn. **Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) Petruhhin byloje** priėmė sprendimą, kuris vėliau turi būti patvirtintas teismo praktikoje, dėl ekstradicijos, kai ES valstybei narei trečioji šalis pateikia ekstradicijos prašymą dėl kitos ES valstybės narės piliečio.

Savo sprendime ESTT nurodė pareigą *prašomajai valstybei narei ir valstybei narei, kurios pilietybę turi prašomas perduoti asmuo*, vykdyti konsultavimosi procedūrą, kad pastarajai valstybei narei būtų suteikta galimybė patraukti savo pilietį baudžiamojon atsakomybėn.

Paaiškėjo, kad **teismų praktiką** praktikoje taikyti sudėtinga, ir 2020 m. birželio mėn. Taryba paragino Eurojustą ir ETT išnagrinėti to priežastis.

Analizės taikymo sritis

- ▶ Eurojusto analizė pagrįsta **72 bylomis**, kuriose trečiosios šalys pateikė ES piliečių ekstradicijos prašymus, registruotomis **10 valstybių narių** biurų bylų valdymo sistemoje.
- ▶ ETT analizė pagrįsta keitimusi patirtimi **ETT orientacinėje grupėje**, skirtoje ES piliečių ekstradicijos klausimams, kurią sudaro ETT kontaktiniai asmenys iš **15 valstybių narių** ir **4 trečiųjų šalių**.
- ▶ Ir Eurojustas, ir ETT naudojo **klausimynus** kitai svarbiai informacijai rinkti.

„Ataskaita patvirtinama, kad ESTT praktikos taikymas ES piliečių ekstradicijai kelia praktinių ir teisinių klausimų.“

Pagrindinės nustatytos kliūtys

- ▶ **Nežinomybė** dėl to, į kurią instituciją kreiptis *valstybėje nareje, kurios pilietybę turi prašomas perduoti asmuo*, kuriai valstybei narei turėtų tekti vertimo išlaidos, ir (arba) kuri teismo bendradarbiavimo priemonė labiausiai tiktų, kad būtų užtikrintas baudžiamasis persekiojimas *valstybėje nareje, kurios pilietybę turi prašomas perduoti asmuo*.
- ▶ **Skirtinga praktika**, susijusi su pateiktos informacijos apimtimi, atsakymų ir sprendimų terminais ir atliktų vertinimų rūšimis.
- ▶ **Įtampa tarp įsipareigojimų**, taikomų pagal ES teisę, ir įsipareigojimų, taikomų pagal dvišales ir daugiašales ekstradicijos sutartis.
- ▶ **Keli lygiagretūs kanalai**, kuriais naudojamosi informavimo tikslais ir informacijai perduoti ir dėl kurių dažnai dubliuojamas darbas, kyla nežinomybė ir sąmyšis.

Pagrindinės išvados

- ▶ Dauguma specialistų konsultavimosi procedūrą mato kaip biurokratinį formalumą, kuris daug kainuoja ir eikvoja laiką.
- ▶ Konsultavimosi procedūra naudos gali teikti tuo atveju, kai *valstybėje nareje, kurios pilietybę turi prašomas perduoti asmuo*, jau nagrinėjamos lygiagrečios baudžiamosios bylos dėl ekstradicijos prašyme minimo nusikaltimo.
- ▶ Neatsakyti lieka klausimai dėl to, kaip reikėtų taikyti ESTT praktiką, kai pateikiami ekstradicijos prašymai dėl laisvės atėmimo bausmių vykdymo ir prašomas perduoti asmuo nebėra *prašomosios valstybės narės* ilgalaikis gyventojas.
- ▶ Konsultavimosi procedūros sąlygos ne visada patikrinamos arba nėra tikrinamos nuolat.
- ▶ Vykdydant konsultacijas institucijoms kyla daug praktinių ir teisinių klausimų.
- ▶ Ir Eurojustui, ir ETT tenka pagrindinis vaidmuo palengvinant konsultavimosi procedūrą ir teikiant pagalbą ją vykdydant.
- ▶ Dėl įvairių nacionalinių teisinių sistemų procedūrinių skirtumų ir kiekvienos bylos specialių aplinkybių būtina užtikrinti didesnį aiškumą ir lankstumą.

Eurojustui ir ETT tenka svarbus vaidmuo:

- ▶ nustatant *valstybės narės, kurios pilietybę turi prašomas perduoti asmuo*, kompetentingą instituciją, kuri turi gauti informaciją apie ekstradicijos prašymą;
- ▶ palengvinant keitimąsi informacija ir pagreitinant prašymų tvarkymą;
- ▶ patikslinant praktinius klausimus dėl, pvz., terminų, teiktinų dokumentų ir gautos informacijos vertimo;
- ▶ patikslinant teisinius klausimus, susijusius su teismo bendradarbiavimo priemonėmis;
- ▶ patikslinant taikytinus nacionalinius reikalavimus ir tvarką;
- ▶ teikiant vertimo paslaugas tam tikromis skubiomis situacijomis (Eurojustas);
- ▶ palengvinant ir koordinuojant diskusijas apie tai, kurioje šalyje būtų tinkamiausia taikyti baudžiamąjį persekiojimą (Eurojustas);
- ▶ teikiant galimybę naudoti ETT specializuotą interneto svetainės saugyklą informacijai apie kompetentingą instituciją, į kurią reikia kreiptis kiekvienoje šalyje, saugoti.

Juo priimami dideli pokyčiai ir naujovės, kurie gali daryti poveikį kasdieniam valstybių narių specialistų darbui su bylomis, dėl to Eurojustas paskelbė prokurorams ir ikiteisminio tyrimo teisėjams skirtą nurodymą, kuriuo informuojama apie reglamento įsigaliojimą ir supažindinama su pagrindiniais naujos teisinės sistemos aspektais. Nurodymas paskelbtas visomis oficialiosiomis ES kalbomis.

4.3 Projektai, ataskaitos ir ekspertų praktiniai seminarai

4.3.1 Neteisėtas migrantų gabenimas

Naujos prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų tikslinės grupės kūrimas kovai su neteisėtu migrantų gabenimu

Siekdamas toliau stiprinti kovą su neteisėtu migrantų gabenimu, 2020 m. balandžio mėn. Eurojustas sukūrė prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų tikslinę grupę kovai su neteisėtu migrantų gabenimu. Ją sudaro ES valstybių narių prokurorai ir ikiteisminio tyrimo teisėjai, kurie specializuojasi neteisėto migrantų gabenimo bylose, ir suburiami visi suinteresuotieji saugumo ir baudžiamosios teisenos grandinės dalyviai. Prie šios iniciatyvos taip pat prisijungė Europolo Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centras (EMSC).

Tikslinė grupė yra tarsi svarbi platforma, kuri reguliariai sujungia pagrindinius ES valstybėse narėse nacionaliniu lygmeniu veikiančius teisinius subjektus, atsakingus už neteisėto migrantų gabenimo nusikaltimų tyrimą, ir palaiko jų bendrą operatyvinį atsaką. Vienas iš esminių tikslų – sukurti sustiprintą specialistų ryšį neteisėto migrantų gabenimo srityje ir suteikti daugiau galimybių dalytis patirtimi naudojantis Eurojusto teikiama pagalba.

Pagrindinės veiklos rūšys yra šios:

- ▶ dalytis su precedentiniais neteisėto migrantų gabenimo tyrimais susijusia gerąja praktika;
- ▶ nagrinėti nusikalstamų organizacijų, užsiimančių neteisėtu migrantų gabenimu, operatyvinės taktikos tendencijas ir naujoves;

“ *Neteisėtas migrantų gabenimas yra ne tik nusikaltimas prieš tarptautines konvencijas bei valstybių interesą, susijusį su jų sienų kontrole ir apsauga, bet ir nusikaltimas žmogaus orumui, nes tuo užsiimantys asmenys išnaudoja pažeidžiamus asmenis ir jų lūkesčius rasti geresnį gyvenimą. Suformavę tikslinę grupę tikimės suburti visus Europos Sąjungos saugumo ir baudžiamosios teisenos grandinės dalyvius ir sustiprinti Sąjungos atsaką į šiuos baisius nusikaltimus.* ”

Filippo Spiezia, Italijos Eurojusto nacionalinis narys ir Eurojusto kovos su prekyba žmonėmis grupės pirmininkas

- ▶ analizuoti neteisėto migrantų gabenimo maršrutų pokyčių poveikį;
- ▶ rinkti teismo specialistų teikiamą informaciją apie dabartinius konkrečius iššūkius ir aptarti teismo bendradarbiavimo galimybes kovojant su šia konkrečia tarpvalstybinio nusikaltimo rūšimi.

2020 m. lapkričio mėn. vykusio pirmojo metinio susitikimo metu tikslinė grupė *inter alia* aptarė naujas tokios gabenimo tendencijas, specialistų patirtį ir Eurojusto ataskaitą apie fiktyvių santuokų bylas.

Fiktyvių santuokų, esančių pagrindine neteisėto migrantų gabenimo priežastimi, analizė

Nuo 2012 m. Europos Sąjunga ryžtingai akcentavo, koks svarbus veiksmingas bendradarbiavimas išaiškinant fiktyvių santuokų, esančių pagrindine neteisėtos migracijos palengvinimo priemone, atvejus. 2020 m. paskelbtoje bylų ataskaitoje Eurojustas pateikė naują tarpvalstybinių tyrimų, kurių metu išaiškinami fiktyvių santuokų atvejai, apžvalgą nuo 2012 m. Joje paaiškinta, kaip prekybos žmonėmis ir neteisėto migrantų gabenimo tinklai fiktyviomis santuokomis dažniausiai suvilioja moteris, kurios yra išnaudojamos ir prieš kurias yra netgi fiziškai smurtauojama. Aukus traukia tai, kas, regis, yra lengvi pinigai, bet vietoj to jos įkliūna į išnaudojimo ir smurto voratinklį.

Joje taip pat atskleidžiama, kaip nusikalstamos organizacijos išnaudoja nacionalinių teisės aktų skirtumus keliaudami iš vienos šalies į kitą ir

sudarindami santuokas tose jurisdikcijose, kuriose taikomos mažiausios bausmės arba už tokius veiksmus netraukiama baudžiamojon atsakomybėn. Remdamasis šiomis išvadomis, Eurojustas rekomenduoja platų bendrą požiūrį, įtraukiantį tokias administracijas, kaip civilinės metrikacijos biurai ir konsulatai, kaip priemonės siekiant užkirsti kelią šiai sukčiavimo ir piktnaudžiavimo formai. Be to, tolesnis teismo bendradarbiavimo ir tyrimų koordinavimo ES lygmeniu stiprinimas, visų pirma pasitelkiant JTG, būtų papildoma paskata sukliudyti sudaryti tokio pobūdžio santuokas.

4.3.2 Kibernetiniai nusikaltimai

Sprendžiama su šifravimu susijusių sunkumų problema

Nors šifravimas yra labai svarbus kibernetiniam saugumui ir asmens duomenų apsaugai užtikrinti, juo naudojasi ir nusikaltėliai, kad nepakliūtų į teisėsaugos akiratį. Naujausias pavyzdys yra „EncroChat“, užšifruotas telefonų tinklas, kuriuo plačiai naudojasi nusikaltėlių tinklai, keisdami milijonais pranešimų ir planuodami sunkius nusikaltimus. Panašu, kad nusikalstamos organizacijos ir toliau piktnaudžiaus šifravimu; tam įveikti būtinos bendros žinios apie gerąją praktiką ir veiksmingą tarptautinis teisminis bendradarbiavimas.

2020 m. sausio mėn. Eurojustas, bendradarbiaudamas su Europolu, paskelbė Antrąją šifravimo observatorijos funkcijos ataskaitą (angl. *Second report of the observatory function on encryption*). EC3 (Europolo, Eurojusto ir Europos teismo kovos su kibernetiniais nusikaltimais tinklo (ETKKNT)) palaikoma šifravimo observatorijos funkciją 2017 m. pasiūlė Europos Komisija veiksmingai ir originaliai Saugumo sąjungai sukurti.

Po 2019 m. pradžioje paskelbtos ataskaitos 2020 m. ataskaitoje pateikiama atnaujinta informacija apie technologinius iššūkius ir pokyčius bei esamą teisinę sistemą su šifravimu susijusioms problemoms spręsti tiriant nusikaltimus.

ETKKNT 9-ojo plenarinio susitikimo metu buvo nagrinėjama naudingų programėlių (angl. *Goodware*) tema ir teisėta prieiga prie skaitmeninių įrodymų. Diskusijos metu daugiausia dėmesio buvo skiriama tarptautinių nusikalstamų organizacijų naudojami šifravimo technologijai ir kompetentingoms institucijoms reikalingiems sprendimams, kuriais būtų galima gauti su nusikalstama veika susijusius užšifruotus duomenis, kaip matyti iš „EncroChat“ atvejo.

Prieigos prie elektroninių įrodymų gerinimas įgyvendinant SIRIUS projektą

Šiuo metu daugiau kaip pusę nusikalstamos veikos tyrimų sudaro tarpvalstybiniai prašymai susipažinti su elektroniniais įrodymais (e. įrodymais), tokiais kaip tekstai, el. laiški ar pokalbių programėlės. Viena iš atsako į augantį tarpvalstybinės prieigos prie e. įrodymų poreikį priemonių buvo 2017 m. pabaigoje pradėtas SIRIUS projektas. Projektu, kurį finansuoja Europos Komisijos Užsienio politikos priemonių tarnyba, siekiama paskatinti bendrą praktinių ir novatoriškų priemonių ir sprendimų kūrimą ES teisėsaugos ir teisminėms institucijoms tarpvalstybinio duomenų įsigijimo iš JAV įsteigtų paslaugų teikėjų srityje.

Eurojustas labai prisideda prie SIRIUS projekto nuo 2018 m., kurdamas teisminę projekto sudedamąją dalį. Pavyzdžiui, su Europolu bendrai rengiama antroji metinė *SIURIUS ES Skaitmeninių įrodymų padėties ataskaitos* redakcija, paskelbta 2020 m. gruodžio mėn.

2020 m. pabaigoje FRPI, Eurojustas ir Europolas pasirašė susitarimą, kuriuo formaliai nustatomas Eurojusto dalyvavimas projekte ir plečiama tarpžinybinė partnerystė teikiant pagalbą teisėsaugos ir teisminėms institucijoms tarpvalstybinės prieigos prie elektroninių įrodymų srityje. Šiuo nauju susitarimu projekto trukmė pratęsiama iki 2024 m. birželio mėn. ir sustiprinama finansinė parama.

Pagal šį naują susitarimą Eurojustas tampa visateisiu partneriu ir SIRIUS projekto finansavimo gavėju. Naujame susitarime išdėstytomis praktinėmis priemonėmis siekiama:

“ Šioje bendroje ataskaitoje aiškiai parodytas didelis elektroninių įrodymų poveikis visiems ES saugumo grandinės partneriams. Prokurorai ir teisėjai iš viso žemyno mums padeda nustatyti jų kasdienio darbo kliūtis ir galimybes, išdėstytas šioje politikos formuotojams, kurie nori daugiau sužinoti apie elektroninių įrodymų poveikį teisminei valdžiai, skirtoje apžvalgoje. Esu įsitikinęs, kad SIRIUS projektui, kaip keitimosi praktinėmis žiniomis platformai, ir toliau teks lemiamas vaidmuo. ”

Ladislav Hamran, Eurojusto pirmininkas

- ▶ keistis patirtimi, siekiant stiprinti ir pagreitinti tiesioginį teisėsaugos institucijų ir interneto paslaugų teikėjų bendradarbiavimą prieigos prie e. įrodymų srityje;
- ▶ sudaryti galimybes keistis gerąja praktika ir ES valstybių narių specialistus mokyti Jungtinėse Valstijose taikomų taisyklių, susijusių su bendromis teisinėmis susitarimų procedūromis;
- ▶ plėsti geografinę SIRIUS aprėptį už bendradarbiavimo su Jungtinėmis Valstijomis ribų, siekiant vystyti bendradarbiavimą, susijusį su esamomis iniciatyvomis ir projektais, kuriuose dalyvauja pasirinktos trečiosios šalys, remiantis ES valstybių narių interesais.

Kibernetinių nusikaltimų teisminės stebėsenos apžvalga

Penktoji kibernetinių nusikaltimų teisminės stebėsenos apžvalga, kurioje dėmesys buvo skiriamas virtualiosioms valiutoms, buvo paskelbta 2019 m. gruodžio mėn. Kartą per metus skelbiama kibernetinių nusikaltimų teisminės stebėsenos apžvalga yra pagrįsta ETKKNT pateikta informacija ir platinama teisminėms ir teisėsaugos institucijoms, kovojančioms su kibernetiniais nusikaltimais ir nusikaltimais pasinaudojant kibernetine erdve. Buvo pateikta ne tik atnaujinta 2019 m. informacija apie teisės aktų pokyčius ir teismų praktiką, susijusią su kibernetiniais nusikaltimais, nusikaltimais pasinaudojant kibernetine erdve ir e. įrodymais, bet šiame kibernetinių nusikaltimų teisminės stebėsenos apžvalgos leidime dėmesys buvo skiriamas ir „virtualiųjų valiutų tvarkymui tiriant nusikaltimus ir vykdant teismo procesus“. Ataskaitoje nagrinėjama skirtingų šalių teisinė sistema ir politika, taip pat sunkumai ir kliūtys, su kuriomis susiduriama konfiskuojant ir galimai konvertuojant virtualiąsias valiutas skirtinguose tyrimo etapuose.

4.3.3 Terorizmas

Remiamas didesnis mūsų lauko įrodymų naudojimas vykdant baudžiamąjį persekiojimą Europoje ir taikant subendrintus kaltinimus terorizmu ir pagrindiniais tarptautiniais nusikaltimais

2020 m. valstybės narės Eurojuste pradėjo nagrinėti 12 naujų bylų dėl genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų baudžiamojo persekiojimo. Ginkluotų susirėmimų srityje surinkti įrodymai ar mūsų lauko įrodymai, be kita ko, fotografijos, kuriose vaizduojami prieš civilius gyventojus įvykdyti nusikaltimai, bei ant sprogstamųjų prietaisų esantys pirštų antspaudai, naudojami pagrindinių

“ *Gyvenimas neįvykdžius teisingumo yra dar viena kankinimo rūšis. Dėl to už sunkiausius nusikaltimus niekada negali būti nubausta.* ”

Nadia Murad, 2018 m. Nobelio taikos premijos laureatė ir 2020 m. ES dienos prieš nebaudžiamumą renginio pagrindinė pranešėja

tarptautinių nusikaltimų bylose ir terorizmu įtariamais asmenims, įskaitant sugrįžtančius užsienio teroristus kovotojus (UTK), iškeltose bylose. 2020 m. Mūšio lauko įrodymų memorandume, parengtame kartu su Genocido tinklu ir paskelbtame 2020 m. rugsėjo mėn., pademonstruota, kad nors ir sunku gauti tokius duomenis bei užtikrinti, kad teismas juos priimtų, tokia informacija vis dažniau naudojama, kad tiek terorizmu įtariamais asmenims, tiek pagrindiniais tarptautiniais nusikaltimais įtariamais asmenims Europoje būtų iškeltos bylos.

Grįžtančius UTK galima traukti baudžiamojon atsakomybėn už visus įvykdytus veiksmus, įskaitant su terorizmu susijusius nusižengimus ir pagrindinius tarptautinius nusikaltimus. Šis požiūris buvo pagrindinė 2020 m. renginio „ES diena prieš nebaudžiamumą“ tema; dėl COVID-19 ribojimų gegužės 23 d. renginys buvo organizuojamas internetu, Eurojusto „YouTube“ kanalu. Pagrindinius pranešimus skaitė Kroatijos Teisingumo ministras, ES už teisingumą ir vartotojų reikalus atsakingas Komisijos narys, Nadia Murad, jazidų aktyvistė žmogaus teisių srityje ir Nobelio taikos premijos laureatė. Vokietijos, Nyderlandų ir Prancūzijos prokurorai pristatė bylas, parodydami nacionalinių valdžios institucijų galimybes grįžtančius UTK patraukti baudžiamojon atsakomybėn už su terorizmu susijusius nusikaltimus, pvz., dalyvavimą teroristų organizacijoje, ir karo nusikaltimus, įskaitant plėšikavimą, vergovę, vaikų karių verbavimą ar nežmonišką ir žeminantį elgesį su mirusiais.

Pagrindinis renginio pranešimas – kaltinimus terorizmu būtų galima subendrinti su kaltinimais nusikaltimais žmoniškumui ar genocido nusikaltimais. Sveikinimo žodį tarė ir Eurojusto pirmininkas Ladislav Hamran bei Genocido tinklo sekretoriato vadovas Matevž Pezdirc. Visi vaizdo pranešimai yra Eurojusto „YouTube“ kanale. Kartu su pranešimais paskelbta ir Genocido tinklo ekspertų ataskaita apie subendrintą UTK baudžiamąjį persekiojimą bei informacijos biuletenis apie pagalbą teisminėms institucijoms kovoje su pagrindiniais tarptautiniais nusikaltimais. ES dienos prieš nebaudžiamumą renginys taip pat skirtas aukų atminimui.

4.4 Stipresnė pagalba nusikaltimų aukoms

Eurojustas prisijungia prie ES nusikaltimų aukų teisių platformos

2020 m. Eurojustas teikė pagalbą daugiau kaip 8 800 nusikaltimų tyrimuose, padėjo užtikrinti teisingumą beveik 95 000 visų formų sunkių, tarpvalstybinių nusikaltimų aukų. Aukų interesai yra vieni iš veiksnių, į kuriuos Eurojustas atsižvelgia, kai konsultuoja valstybes nares teisminiais klausimais, pvz., lygiagrečių teismo procesų arba vienas kitam prieštaraujančių EAO ir (arba) ekstradicijos prašymų atveju. Poveikis aukoms yra ypač svarbus Eurojusto bylų, susijusių su prekyba žmonėmis, elementas.

ES strategijos dėl nusikaltimų aukų teisių aukšto lygio konferencijoje, kurią 2020 m. organizavo Europos Komisija kartu su ES Tarybai pirmininkaujančia Vokietija, Eurojustas paskelbė apie savo aktyvų dalyvavimą naujoje nusikaltimų aukų teisių platformoje, kuri buvo sukurta priėmus pirmąją ES strategiją dėl nusikaltimų aukų teisių.

Ekspertų diskusija apie kenkėjiškų programų aukas

2020 m. birželio mėn. ETKKNT surengė ekspertų posėdį internetu ir

“*Nusikaltimų aukų interesas yra kiekvieno nusikaltimo tyrimo esmė. Gali būti itin sudėtinga apsaugoti jų teises ir padėti, jei nusikaltimas yra tarpvalstybinio pobūdžio. Prekybos žmonėmis aukos dažnai nenoriai teikia įrodymus ar liudija teisme, nes bijo nusikalstamų organizacijų narių keršto. Joms taip pat reikia pagalbos tvarkantis su patirta fizine ir emocine žala. Teroristų atakų aukoms ir jų šeimoms dažnai sudėtinga apsaugoti savo teises į žalos atlyginimą, teisinę pagalbą ir kompensaciją. Kibernetinių nusikaltimų aukos patiria didžiulių ekonominių nuostolių, bet jos gali būti ne toje pačioje jurisdikcijoje, kurioje buvo įvykdytas nusikaltimas. Eurojustas turi ilgametę sėkmingo tarpvalstybinių kliūčių šalinimo patirtį ir jis būtent šia patirtimi naudosis dar labiau, kad pasitarnautų tarpvalstybinių nusikaltimų aukoms.*”

Klaus Meyer-Cabri, pirmininko pavaduotojas ir Vokietijos Eurojusto nacionalinis narys

jo metu buvo diskutuojama apie pagalbą kenkėjiškų programų, kurios dažnai plinta daugelyje šalių, aukoms. Temos apėmė įvairius žalos atlyginimo kenkėjiškų programų aukoms teisinius ir praktinius aspektus bei panašius kibernetinių nusikaltimų atvejus ir sprendimus, kaip kenkėjiškas programas būtų galima išjungti aukų kompiuteriuose.

5. Vartai į 55 pasaulio jurisdikcijas

2020 m., Eurojustas toliau plėtė savo glaudžiai susietą tarptautinį tinklą, ir šis tinklas iki metų pabaigos tapo vartais, per kuriuos visos Europos Sąjungos prokurorai patenka į 55 pasaulio jurisdikcijas.

- ▶ 2019 m. gegužės mėn. Eurojustas ir Gruzija pasirašė bendradarbiavimo sutartį ir 2020 m. savo pareigas pradėjo eiti pirmasis ryšių prokuroras *Giorgi Gorgadze*.
- ▶ Prie Eurojusto kontaktinių asmenų tinklo prisijungė Uzbekistanas, Šri Lanka, Meksika ir Kosovas¹.
- ▶ Bendradarbiavimas su Vakarų Balkanų regionu dar labiau išsiplėtė 2020 m. kovo mėn., kai pareigas pradėjo eiti Serbijos ryšių prokurorė *Gordana Janicijevic*.
- ▶ Gruodžio mėn. Albanijos valdžios institucijos į Eurojusto ryšių prokurorės pareigybę paskyrė *Fatjona Memčaj*.
- ▶ 2020 m. rugpjūčio mėn. *Jo Christian Jordet* buvo paskirtas naujuoju Norvegijos ryšių prokuroru.
- ▶ Norėdamas dar labiau pagerinti Europos Sąjungos ir Pietų šalių partnerių bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, Eurojustas pradėjo vadovauti kitam EUROMED teisingumo programos etapui.
- ▶ Eurojustas ir „IberRed“, Iberijos ir Amerikos tarptautinio teisinio bendradarbiavimo tinklas, susitarė stiprinti keitimąsi informacija ir bendravimą su Lotynų Amerikos teisminėmis institucijomis suteikiant didesnę prieigą prie Iber@ saugios ryšių sistemos.
- ▶ 2019 m. vasarą Jungtinė Karalystė pasirinko taikyti naująjį Eurojusto reglamentą. Nuo 2020 m. vasario 1 d. Jungtinės Karalystės statusas Eurojuste buvo pakeistas atsižvelgiant į Susitarimą dėl išstojimo, pagal kurį Jungtinei Karalystei ir toliau atstovaujama kaip veiklos partnerei perėjimo laikotarpiu Eurojusto pradėtų nagrinėti bylų atvejais. ES ir JK susitarimui Eurojuste įgyvendinti buvo pradėtos derybos dėl darbinio susitarimo ir 2021 m. sausio 1 d. Jungtinės Karalystės ryšių prokurorė Eurojuste buvo paskirta *Samantha Shallow*.

“*Visiems mums strategiškai ir veiklos požiūriu be galo svarbu sujungti pajėgas su Vakarų Balkanų teisminėmis institucijomis. Nusikaltėliai vis dažniau veikia pasaulio lygmeniu ir turime užtikrinti, kad prokurorų ir teisėjų bendradarbiavimas taip pat plėstųsi už Europos Sąjungos ribų. Neseniai teko įsitikinti, kaip greitai nusikalstamos organizacijos prisitaikė prie dabartinės COVID-19 krizės, bet išdidžiai tariau, kad net pandemija nesutrukdė mums pasiekti įspūdingų veiklos rezultatų dirbant kartu su mūsų partneriais Vakarų Balkanuose.*”

Ladislav Hamran, Eurojusto pirmininkas

5.1 Vakarų Balkanai

Eurojustas sudarė tarptautinius susitarimus su Šiaurės Makedonija, Juodkalnija, Serbija ir Albanija ir 2020 m. kovo mėn. pasveikino pareigas pradėjusią eiti Serbijos ryšių prokurorę *Gordana Janicijevic*. Gruodžio mėn. Albanijos valdžios institucijos į ryšių prokurorės pareigybę paskyrė *Fatjona Memčaj*.

2020 m. Eurojuste atstovaujamos Vakarų Balkanų šalys užregistravo 137 naujas bylas. 2020 m. pasiekti apčiuopiami rezultatai apėmė sėkmingą Eurojusto koordinuojamą Albanijos ir Italijos bendradarbiavimą, kuris sudarė galimybes suimti 37 asmenis, įtariamus dalyvavimu neteisėto narkotikų gabenimo tinkle. Puikių rezultatų buvo pasiekta dėl pratęsto bendro tyrimo, kurį stipriai palaikė Eurojustas ir vykdė Italijoje ir Albanijoje įsteigtos jungtinių tyrimų grupės (JTG).

¹ Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl Kosovo statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją Nr. 1244/1999 ir Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

Balandžio mėn. Serbija savo pajėgas sujungė su Austrijos, Bulgarijos ir Vokietijos pajėgomis, kad išardytų nusikalstamas organizacijas, įtariamą didelio masto su investicijomis susijusiu sukčiavimu kibernetinės prekybos srityje. Nuo paskyrimo į pareigybę pradžios praėjus vos kelioms savaitėms nauja Serbijos ryšių prokurorė Eurojuste galiausiai buvo įtraukta į šią operaciją, kurios metu buvo areštuoti šeši įtariamieji ir sulaikyta 2,5 mln. EUR pajamų iš nusikaltimų.

Eurojusto koordinuojamos ir Europolo remiamos operacijos Vengrijoje, Austrijoje, Čekijoje, Slovakijoje ir Serbijoje metu Vengrijos valdžios institucijos areštavo du nusikalstamos organizacijos lyderius, įtariamus stambiu su PVM susijusiu sukčiavimu parduodant iš ES valstybių narių importuotą cukrų ir maistinių aliejų.

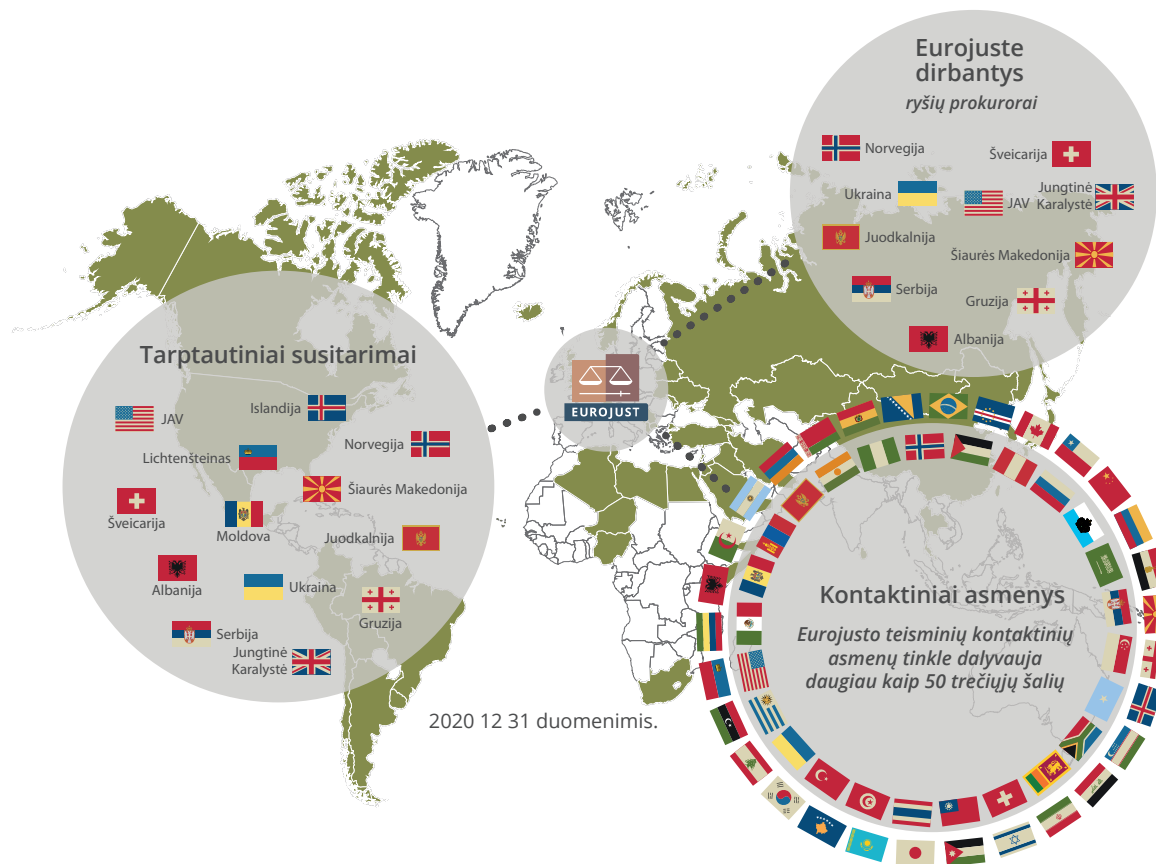
Eurojustas yra pagrindinis Pasirengimo narystei pagalbos priemonės, kuri apima pagalbą stiprinant teisminį bendradarbiavimą kovoje su tarpvalstybiniais nusikaltimais, įgyvendinimo partneris.

5.2 EUROMED teisingumo programa

Norėdamas pagerinti Europos Sąjungos ir Pietų šalių partnerių teisminį bendradarbiavimą kovoje su tarpvalstybiniais nusikaltimais, Eurojustas pradeda vadovauti naujam EUROMED teisingumo programos etapui. Susiedama valstybių narių ir šalių partnerių – Alžyro, Egipto, Izraelio, Jordanijos, Libano, Libijos, Maroko, Palestinos² ir Tuniso – kompetentingas institucijas, programa prisidės prie teismo tarpvalstybinio strateginio ir operatyvinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose stiprinimo ir Pietų šalių partnerių pajėgumų veiksmingiau bendradarbiauti gerinimo.

Eurojustas administruoja naują šios tarpvalstybinės regioninės, Europos Komisijos finansuojamos programos etapą padedamas tam skirtos grupės ir teikia pagalbą kuriant ilgalaikį regioninį bendradarbiavimo mechanizmą.

² Šis pavadinimas nereiškia Palestinos Valstybės pripažinimo ir nekeičia valstybių narių atskirų pozicijų šiuo klausimu.

“ Džiaugiuosi šia nauja EUROMED programa ir kitu bendradarbiavimo su Pietų šalimis partnerėmis etapu. Labai svarbu, kad tęstume sėkmingą bendradarbiavimą ir pamatytume, kaip galime sustiprinti kovą su tarpvalstybiniais nusikaltimais dėl visų susijusių valstybių interesų. Eurojustas yra tinkamiausia sąsaja tarp šalių partnerių ir ES valstybių narių gerinant bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija. ”

Didier Reynders, Europos Komisijos narys, atsakingas už teisingumo reikalus

2020 m. gegužės mėn. pradėta 5 mln. EUR vertės programa buvo sukurta siekiant padėti apsaugoti ES kaimyninių šalių piliečius nuo nusikalstamos veikos, laikantis teisinės valstybės ir pagrindinių žmogaus teisių principų. Konkrečiau, programa siekiama stiprinti strateginį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose trijose pagrindinėse srityse: 1) tarp nacionalinių teisminių institucijų Pietų šalyse partnerėse; 2) tarp Pietų šalių partnerių ir ES valstybių narių institucijų ir 3) ES teismo bendradarbiavimo atvejais.

EUROMED teisingumo programa yra svarbus posūkis Eurojusto istorijoje, nes tai pirmas kartas, kai Agentūra vadovauja už ES ribų vykdomai programai ir ją įgyvendina.

5.3 Lotynų Amerika

2020 m. birželio mėn. Eurojustas stipriai pasistūmėjo gerindamas keitimąsi informacija ir bendravimą su Lotynų Amerikos teismine institucijomis susitardamas dėl didesnės prieigos prie Iber@ saugios ryšių sistemos. „IberRed“, Iberijos ir Amerikos tarptautinio teisinio bendradarbiavimo tinklas ir Eurojustas pasirašė 2009 m. *Supratimo memorandumo Įgyvendinimo susitarimą*, kuris sistemą atvers visiems Eurojusto nacionaliniams biurams. Tai sudarys sąlygas palaikyti tikralaikį saugų ryšį su Lotynų Amerikos „IberRed“ kontaktiniais asmenimis, kurie yra patyrę teisėjai, prokurorai ir centrinės valdžios institucijos, savo šalyse turintys kompetencijos tarptautinio teisinio bendradarbiavimo reikalų srityje.

“Šiandien informacijos ir ryšių technologijos bei tinklaveika yra tinkamiausios priemonės ir strateginės sąjungininkės kovoje siekiant teisingumo kovoje su organizuotais tarpvalstybiniais nusikaltimais. Visų pirma pasaulinės COVID-19 pandemijos akivaizdoje Iber@ sudaro sąlygas Eurojusto ir „IberRed“ partnerystei greitai keičiantis informacija saugioje platformoje, užtikrinant veiksmingesnį tarpvalstybinį kompetentingų institucijų bendradarbiavimą.”

Enrique Gil Botero, „IberRed“ generalinis sekretorius

5.4 Norvegija

2020 m. rugpjūčio mėn. *Jo Christian Jordet* buvo paskirtas naujuoju Norvegijos ryšių prokuroru. Per metus Norvegija Eurojuste pradėjo nagrinėti 40 naujų bylų.

2020 m. rugpjūčio mėn. Norvegija dalyvavo didelėje ES valdžios institucijų, kelių ES valstybių narių ir partnerių iš viso pasaulio surengtoje operacijoje prieš tariamą autorių teises pažeidžiančių įsilaužėlių nusikalstamą tinklą, daugiausia atsakingą už piratavimą kino filmams ir neteisėto skaitmeninio turinio prieglobą.

Kito didelio veiklos rezultato buvo pasiekta 2020 m. kovo mėn., kai Vokietijos ir Norvegijos valdžios institucijos išardė nusikalstamą organizaciją, kuri užsiėmė neteisėta narkotikų prekyba abiejose šalyse.

5.5 Ukraina

2020 m. Ukraina, kuriai nuo 2018 m. Eurojuste atstovavo ryšių prokurorė *Myroslava Krasnoborova*, pradėjo nagrinėti 58 naujas bylas.

Sėkminga byla, kurioje dalyvavo Prancūzija, Slovakija ir Lenkija, buvo susijusi su neteisėtu pavojingų steroidų pardavimu Prancūzijoje; buvo nagrinėjamas kontroliuojamasis gabenimas, kurio metu Ukrainos valdžios institucijos išardė nusikalstamą tinklą, daugiausia Prancūzijos rinkoje pardavinėjusį didelius kiekius neteisėtų ir pavojingų anabolinių steroidų.

2020 m. spalio mėn. vykusiam Eurojusto atvirų durų dienos renginyje *M. Krasnoborova* buvo pagrindinė internetinio seminaro apie narkotikų prekybą pranešėja.

5.6 Jungtinės Amerikos Valstijos

JAV yra užmezgusi ilgalaikius santykius su Eurojustu ir bendradarbiauja nuo 2006 m., kai buvo pasirašytas bendradarbiavimo susitarimas. 2020 m. Jungtinių Amerikos Valstijų ryšių prokurorė *Rachel Yasser* dalyvavo 38 naujose Eurojusto bylose.

Viena iš didžiausių bylų, kuri 2020 m. buvo iškelta Jungtinėse Valstijose, buvo su operacija „Sundance“ susijusi byla, kai 2020 m. rugpjūčio mėn. buvo išardyta viena iš didžiausių internetinio piratavimo grupuočių pasaulyje.

“*Kodėl mes, kaip trečioji šalis, manome, kad svarbu palaikyti ryšius su Eurojustu? Žvelgiant iš JAV perspektyvos, tam yra trys priežastys. Pirma, Eurojusto pajėgumai organizuoti susitikimus bendradarbiavimo klausimais visose jurisdikcijose, suburiant tinkamus žmones byloms ir jų strategijai aptarti (naudojantis vertimo žodžiu paslaugomis). Antra, itin vertinama veiklos parama rengiant bendrų veiksmų dienas. Trečia, Eurojusto lyderystė programos srityse, pvz., mūšio lauko įrodymų srityje.*”

Rachel Yasser, Jungtinių Amerikos Valstijų ryšių prokurorė, skaičiusi pranešimą tarpparlamentinio komiteto posėdyje, kurį 2020 m. gruodžio 2 d. surengė Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų (LIBE) komitetas.

5.7 Šveicarija

2020 m. Šveicarijos ryšių prokurorė Tanja Bucher pradėjo nagrinėti 145 naujas bylas Eurojuste.

2020 m. lapkričio mėn. Šveicarijos valdžios institucijų prašymu Eurojustas koordinavo veiksmų dieną prieš Šveicarijoje vykdomą didelio masto piratavimą ir autorių teisių pažeidimus neteisėtai transliuojant televizijos serialus ir filmus. Prancūzijoje, Vokietijoje, Monake, Nyderlanduose ir Šveicarijoje iš viso buvo uždaryta

11 serverių; visuose serveriuose buvo siūloma neteisėta prieiga prie filmų ir TV serialų be teisių turėtojų sutikimo ir tokia veikla iš teisėtų įmonių buvo atimta virš 1,9 mln. EUR pajamų. Šveicarijos valdžios institucijos suėmė tris įtariamuosius. Buvo užblokuota neteisėtą paslaugą reklamuojanti interneto svetainė ir areštuotos aštuonios Šveicarijoje atidarytos banko sąskaitos.

5.8 Ateities planai

2019 m. gruodžio mėn. pradėjus taikyti Eurojusto reglamentą pasikeitė Eurojusto išorės santykių politika. Dabar agentūra glaudžiai bendradarbiauja su Europos Komisija, siekdama parengti ketverių metų strategijas, kurios būtų aktualesnės tarptautiniu mastu veiklos lygmeniu. Šiose strategijose nurodomos trečiosios šalys ir tarptautinės organizacijos, su kuriomis būtina bendradarbiauti veiklai vykdyti. Komisijai rekomendavus Taryba su Eurojustu sudaro tarptautinius bendradarbiavimo susitarimus.

Remdamasi Eurojusto pasiūlymu, Komisija Tarybai pateikė rekomendaciją dėl sprendimo, kuriuo įgaliojama pradėti derybas dėl bendradarbiavimo susitarimų su Eurojustu tarp Europos Sąjungos ir 10 trečiųjų šalių, būtent Alžyro, Armėnijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Egipto, Izraelio, Jordanijos, Libano, Maroko, Tuniso ir Turkijos. Taryba pateikė sprendimą, kuriuo sąrašas išplečiamas trimis Lotynų Amerikos šalimis: Argentina, Brazilija ir Kolumbija. 2020 m. gruodžio 17 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas pateikė savo nuomonę. Tarybos sprendimas dar nepriimtas.

6. Glaudus bendradarbiavimas su ES partneriais

Kaip Europos Sąjungos agentūra Eurojustas finansuojamas iš ES biudžeto, o jo veiklą tikrina Europos Parlamentas. Be to, Europos Komisija įtraukta į Eurojusto valdymo struktūrą.

Eurojustas, kaip tarpvalstybinio teismo bendradarbiavimo kompetencijos centras, atstovauja teismų specialistų požiūriui diskusijose, kuriomis formuojama baudžiamosios teisenos darbotvarkė ir palaikomi artimi santykiai su pagrindiniais ES vidaus saugumo grandinės dalyviais, įskaitant Europos Komisiją, Europos Parlamentą ir Tarybą. Eurojustas taip pat glaudžiai bendradarbiauja su ES agentūromis ir institucijomis Teisingumo ir vidaus reikalų (TVR) srityje, įskaitant Europos prokuratūrą (EPPO), Europolą ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybą (OLAF).

6.1 Europos Komisija: pagrindinė Eurojusto valdymo partnerė

Europos Komisija yra pagrindinė Eurojusto valdymo partnerė. Komisijos atstovas dalyvauja 2020 m. įsteigtoje naujoje vykdomojoje valdyboje ir Eurojusto kolegijoje, kai ji vykdo savo valdymo funkcijas.

2020 m. Eurojustas ir Komisija sustiprino teisminį bendradarbiavimą keliuose strateginiuose projektuose, susijusiuose su kova su tarpvalstybiniais nusikaltimais ES lygmeniu, įskaitant šias sritis:

Plečiamas teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose už ES ribų

2020 m. rudenį, vykdydama tolesnę veiklą, susijusią su Eurojusto ketverių metų strategija, kurioje nurodytos trečiosios šalys ir tarptautinės organizacijos, su kuriomis būtinas su veikla susijęs bendradarbiavimas, Komisija Tarybai pateikė rekomendaciją gauti įgaliojimą vykdyti derybas su keliomis trečiosiomis šalimis.

Eurojustas savo ruožtu pradėjo administruoti naują Komisijos finansuojamos EUROMED teisingumo programos etapą, siekdamas toliau stiprinti strateginį ir operatyvinį bendradarbiavimą teisminėse baudžiamosiose bylose Europos ir Viduržemio jūros regione.

Bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje skaitmeninimas

Eurojustas ir Komisija, kurie nuo 2019 m. yra Skaitmeninės baudžiamosios teisenos tyrimo partneriai, įvertino teismo specialistų poreikį, atsižvelgdami į skaitmenines priemones ir infrastruktūrą. Rezultatas – keli pasiūlymai dėl skaitmeninių sprendimų siekiant sudaryti sąlygas valstybėms saugiai keisti teismo bendradarbiavimo prašymais, informacija ir įrodymais elektroniniu būdu.

Po 2020 m. gruodžio mėn. Komisijos komunikato dėl kitų veiksmų Eurojustas yra pasirengęs tęsti stiprų bendradarbiavimą su Komisija ir kitomis TVR agentūromis bei ES institucijomis, kad savo pajėgumais padėtų valstybių narių teisminėms institucijoms žengti į skaitmeninį amžių.

Prieigos prie elektroninių įrodymų gerinimas

Eurojustas tapo visateisiu SIRIUS projekto partneriu, pagrindiniu Europos Sąjungos orientyru, susijusiu su dalijimusi žiniomis apie skaitmeninius tarpvalstybinius tyrimus, kuriuos vykdo teisėsaugos ir teisminės institucijos, gaunančios finansavimą iš Komisijos Užsienio politikos priemonių tarnybos.

6.2 Teisingumo ir vidaus reikalų taryba ir bendradarbiavimas su ES pirmininkaujančiomis valstybėmis narėmis

Eurojustas, kaip unikali ekspertų institucija, skirta teismo specialistams tarpvalstybinio bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos klausimais srityje, glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kurios 2020 m. pirmininkauja ES Tarybai, kad laiku pateiktų informaciją apie teisminį įvairiais lygmenimis vykstančių diskusijų aspektą, kai nagrinėjami kovos su tarpvalstybiniais nusikaltimais ir teismo bendradarbiavimo priemonių klausimai.

Visų pirma Eurojustas kartu su Europos teisiniu tinklu (ETT) parengė nuolat teikiamą informaciją apie COVID-19 priemonių poveikį teisminei ES valstybių narių, Islandijos ir Norvegijos bendradarbiavimui ir nagrinėjo pagrindinius su padėtimi susijusius praktinius ir teisinius klausimus. Vokietijos pirmininkavimo

“ COVID-19 krizė turėjo įtakos Vokietijos pirmininkavimo ES Tarybai 2020 m. pobūdžiui. Pirmininkaujanti Vokietija užtikrino, kad būtų greitai priimti būtini Eurojusto valdymo sistemos pakeitimai. Sukūrėme esminius darbo santykius su teisminėmis ES institucijomis, EPPO. Pirmasis Eurojusto tarpparlamentinis komitetas, suburtas pirmininkaujant Vokietijai, įrodė, kad Eurojustas yra brandi organizacija, galinti ir turinti į ateitį žvelgti tikėdama, kad yra nepakeičiama ES saugumo sistemos dalis. Ši Tarybos, Komisijos ir visų pirma Europos Parlamento Eurojustui teikiama parama užtikrino pakankamą finansinį pagrindą, kad Eurojustas galėtų tęsti savo veiklą ateinančius septynerius metus. ”

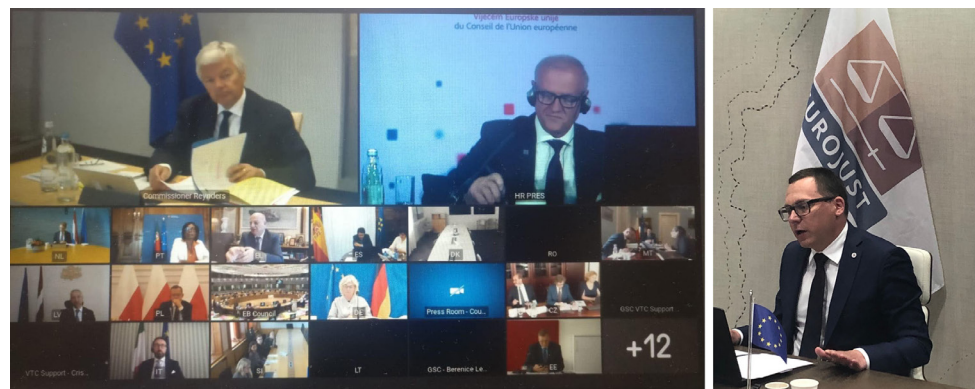
Klaus Meyer-Cabri, Eurojusto pirmininko pavaduotojas ir Vokietijos nacionalinis narys, skaitęs pranešimą apie Vokietijos pirmininkavimą ES Tarybai 2020 m.

ES Tarybai laikotarpiu Tarybos priimtose išvadose dėl Eurojusto patvirtinta, kad Eurojusto darbas labiau vertinamas, ir pažymėta, kad teisėsaugos ir teisminės institucijos turi veiksmingai reaguoti į augančią saugumo grėsmę, kad užtikrintų dar stipresnę ES saugumo grandinę.

6.2.1 ES politikos ciklo teisinis aspektas

2020 m. Eurojustas suformavo ES politikos ciklo teisinį aspektą, susijusį su tarpvalstybiniais ir sunkiais tarptautiniais nusikaltimais ir Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalyke platforma (EMPACT). Eurojustas, kaip bendras kelių EMPACT operatyvinių veiksmų planų (OVP), visų pirma susijusių su nusikaltėlių lėšomis, turto grąžinimu, neteisėtu migrantų gabenimu ir kibernetiniais nusikaltimais, vadovas taip pat prisidėjo prie operatyvinio atsako.

Nepriklausomai atliktame ir 2020 m. patvirtintame 2018–2021 m. ES politikos ciklo vertinime Taryba pabrėžė poreikį didinti informuotumą apie EMPACT platformą nacionalinių prokurorų bendradarbiavimo tikslais. Taryba paprašė Eurojusto vadovauti ir drauge su ETT ir Europolu 2021 m. parengti kampaniją, kuri būtų konkrečiai skirta nacionaliniams teismo sistemos dalyviams ir kurioje būtų paašikinta EMPACT eiga ir akcentuojama galima teisėsaugos ir teisminių institucijų sinergija bei bendradarbiavimo sritys kovoje su tarpvalstybiniais nusikaltimais.

2020 m. Eurojusto pirmininkas *Ladislav Hamran* Europos Teisingumo ir vidaus reikalų (TVR) ministrams suteikė atnaujintą informaciją apie Eurojusto visapusišką veiklos tęstinumą ir pagalbą nacionalinėms teisminėms institucijoms per COVID-19 pandemiją. Jis taip pat akcentavo, kaip pandemija sustiprino poreikį tęsti Europos Sąjungos prokurorų ir teisėjų bendros veiklos skaitmeninimą.

6.2.2 Eurojuste dera menas ir teisingumas

Pagal jau nustatytą tradiciją ES Tarybai pirmininkaujanti šalis turi galimybę Eurojusto pastato fojė ir viešuosiuose aukštuose rengti atrinktų meno kūrinių parodą.

Kroatijos pirmininkavimo ES Tarybai laikotarpiu pirmąjį 2020 m. pusmetį Eurojusto darbuotojai ir lankytojai turėjo galimybę gėrėtis Kroatijos menininko *Velimir Trnski* kūrniais lankydami Eurojusto pastatą.

2020 m. liepos 1 d. Vokietijai pradėjus pirmininkauti ES Tarybai Eurojustui teko garbė surengti skulptoriaus ir dalininko *Stefan Pietryga*, priklausančio Vokietijos ir Nyderlandų menininkų grupei „Die Potsdamer Gruppe“, kūrinių parodą.

6.3 Europos Parlamento demokratinė priežiūra

Europos Parlamentui tenka svarbus vaidmuo rengiant ES teisės aktus teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje – kova su nusikalstamumu ir korupcija yra jo politinis prioritetas. 2020 m. gruodžio 1 d. Eurojusto indėlis į saugesnės Europos iniciatyvą buvo pristatytas virtualiame Tarparlamentinio komiteto susitikime, kurį organizavo Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas. Tai buvo pirmas kartas nuo Eurojusto reglamento taikymo pradžios 2019 m. gruodžio mėn., kai Europos Parlamento nariai ir valstybių narių nacionaliniai parlamentai bendrai įvertino Agentūros veiklą. Pagrindinės temos apėmė teisminių bendradarbiavimą nuo COVID-19 pandemijos protrūkio, poreikį toliau skaitmeninti teismines institucijas, būsimą Eurojusto ir EPPO bendradarbiavimą, bendradarbiavimą su ryšių prokurorais, kuriuos į Eurojustą komandiravo trečiosios šalys, ir su „Brexit’u“ susijusius sunkumus.

6.4 Operatyvinis ir strateginis bendradarbiavimas su Europolu

Atsižvelgdamas į tai, kad teisminėms institucijoms ir policijai tenka papildomas vaidmuo tiriant nusikaltimus, 2020 m. Eurojustas toliau glaudžiai bendradarbiavo su Europolu, Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra darbinės veiklos ir analitinių projektų srityje.

Nacionalinės teisminės institucijos paprašė Europolo būti visateisiu partneriu 40 didelių akcijų, kurias Eurojustas koordinavo 2020 m., įskaitant JTG, kad būtų išardytas „EncroChat“, užšifruotas telefonų tinklas, kuriuo plačiai naudojasi nusikaltėlių tinklai.

Eurojustas ir Europolas ne tik glaudžiai bendradarbiavo nagrinėdami bylas bet ir drauge kūrė strateginius projektus, kad kova su sudėtingais tarpvalstybiniais nusikaltimais, pvz., šifravimu, būtų veiksmingesnė ir sąveikesnė. SIRIUS projektas, kuriuo teisėsaugos ir teisminėms institucijoms teikiama pagalba žiniomis grindžiamais produktais, susijusiais su JAV įsteigtų paslaugų teikėjų teikiama tarpvalstybine prieiga prie elektroninių įrodymų, išsiplėtė sudarius dviejų agentūrų partnerystę. Eurojustas tapo visateisiu bendru antrojo SIRIUS projekto etapo, kuris tęsis iki 2024 m. vidurio, naudos gavėju.

6.5 Santykių su Europos prokuratūra ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba stiprinimas

2020 m. Eurojustas nuolat palaikė ryšį su EPPO, kad padėtų pamatus privilegijuotiems darbiniais santykiams ir glaudžiam bendradarbiavimui kovoje

“ *Manau, kad ne tik Agentūrai, bet ir visai Europos Sąjungai itin svarbu sustiprinti Europos institucijų, įstaigų ir agentūrų demokratinį teisėtumą. Tegu šiandien būna Eurojusto ir jūsų, kaip Europos piliečių atstovų, vaisingo ir nuolatinio dialogo pradžia.* ”

Ladislav Hamran, Eurojusto pirmininkas

“ EPPO ir Eurojustas turi skirtingų, papildomų kompetencijų ir priemonių, bet jų užduotis yra ta pati – kova su nusikalstamumu. Noriu, kad EPPO taptų kompetencijos centru, kai konfiskuojamas nusikalstamu būdu įgytas turtas, ir visiškai pakeistų kovos su tarpvalstybinio su PVM susijusiu sukčiavimu padėtį. Šiam tikslui pasiekti nekantrauju pradėti veiksmingą ir pragmatišką bendradarbiavimą su Eurojustu. ”

Laura Kövesi, Europos prokurorė, pasisakiusi savo vizito Eurojuste metu 2020 m. kovo mėn.

su nusikaltimais prieš finansinius Europos Sąjungos interesus. Agentūra taip pat toliau stiprino glaudų bendradarbiavimą su OLAF, įskaitant bendradarbiavimą nagrinėjant bylas.

6.5.1 Kuriami darbo santykiai su Europos prokuratūra

Europos Sąjunga stengiasi sukurti tokią EPPO, kuri būtų nepriklausoma, decentralizuotai valdoma Europos Sąjungos prokuratūra, turinti įgaliojimus tirti, traukti baudžiamojon atsakomybėn ir teisti ES biudžetui kenkiančius nusikaltimus padariusius asmenis.

EPPO veiks išvien su nacionalinėmis valdžios institucijomis ir bus privilegijuota Eurojusto partnerė. 2020 m. dvi institucijos palaikė glaudų ryšį, kad sudarytų darbinį susitarimą, pasirašytą 2021 m. vasario 11 d., ir valdytų bendradarbiavimą strateginiu, operatyviniu ir administraciniu lygmeniu.

6.5.2 Glaudus bendradarbiavimas su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba

Nuo 2008 m. Eurojustas ir OLAF palaiko bendradarbiavimo santykius, siekdami stiprinti kovą su nusikaltimais, kuriais pažeidžiami Europos Sąjungos finansiniai interesai. Remdamasi vis didesniu OLAF dalyvavimu Eurojusto koordinuojamose

bylose, OLAF dalyvavo Belgijos ir Rumunijos institucijų JTG, kuri sėkmingai atskleidė pinigų plovimo schemą, susijusią su Rumunijoje įgyvendinamu ir ES finansuojamu geležinkelių infrastruktūros projektu.

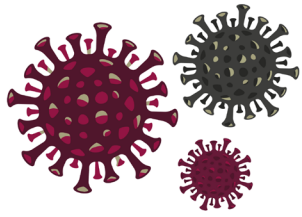
2020 m. birželio mėn. Eurojustas beveik 50-iai OLAF tyrėjų surengė mokymus, kuriuos skaitmeniniu būdu administravo OLAF. Mokymai buvo susiję su praktiniu keitimusi gerąja praktika teismo valdžios institucijų bendradarbiavimo srityje, taip pat buvo bendrai nagrinėjami šios praktikos stiprinimo būdai.

6.6 Dialogo atsako į krizę ir skaitmeninio klausimais puoselėjimas Teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų tinkle

Eurojustas teikė prieglobą Teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų tinklui (TVRAT) 2020 m., tinklo 10-ųjų metinių metais.

2020 m. liepos mėn., TVR agentūrų vadovai aptarė pandemijos poveikį agentūrų veiklai remdamiesi TVR agentūrų tinklo bendru dokumentu dėl atsako į COVID-19 (angl. *Joint Paper of the JHA agencies' network on the COVID-19 response*), kuriame kiekviena agentūra išdėstė savo veiklą ir bendras pastangas įveikti pandemijos padarinius. Agentūrų vadovai taip pat aptarė vyriausybės taikomų COVID-19 priemonių poveikį pagrindinėms teisėms, greitą organizuotų nusikaltimų grupuočių prisitaikymą prie besikeičiančių aplinkybių ir padidėjusį narkotikų vartojimą, smurtą artimoje aplinkoje ir prievartą prieš vaikus. Bendras dokumentas buvo atnaujintas 2021 m. sausio mėn. ir buvo įtrauktos kitos antro pusmečio iniciatyvos.

Lapkričio 20 d. vykusio TVR agentūrų metiniame susitikime daug dėmesio buvo skiriama skaitmeninimui ir pirmam keitimuisi informacija apie dirbtinį intelektą ir skaitmeninių pajėgumų stiprinimą, mokymo priemonėms ir novatoriškam mokymuisi. COVID-19 pandemija tapo katalizatoriumi, lėmusiu nuotolinį darbą ir darbą vaizdo konferencijose, dėl to agentūros sutiko tirti glaudesnio bendradarbiavimo galimybes ir sukurti skaitmeninę teisėsaugos, sienų valdymo ir teisingumo ateitį nepažeidžiant pagrindinių teisių.

COVID-19

ES Teisingumo ir vidaus reikalų (TVR) agentūrų atsakas

Pagalba valstybėms narėms ir ES institucijoms siekiant:

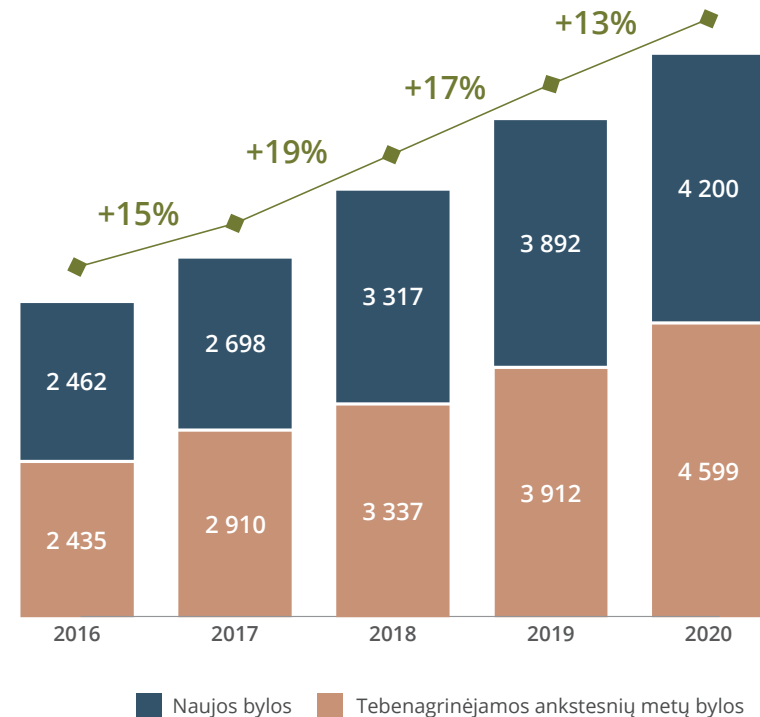
- ▶ įveikti veiklos sunkumus per COVID-19 pandemiją;
- ▶ įgyti patirties ir teikti analizes ir
- ▶ skatinti pagrindinių suinteresuotųjų subjektų dialogą ir mokymąsi.

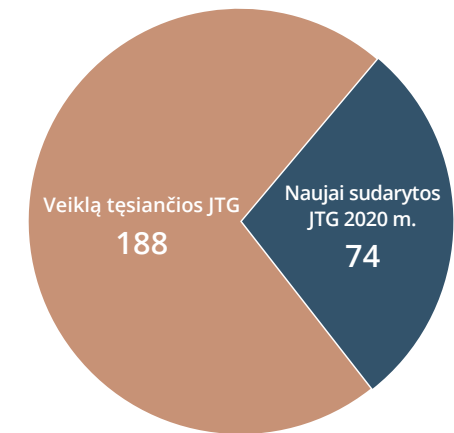
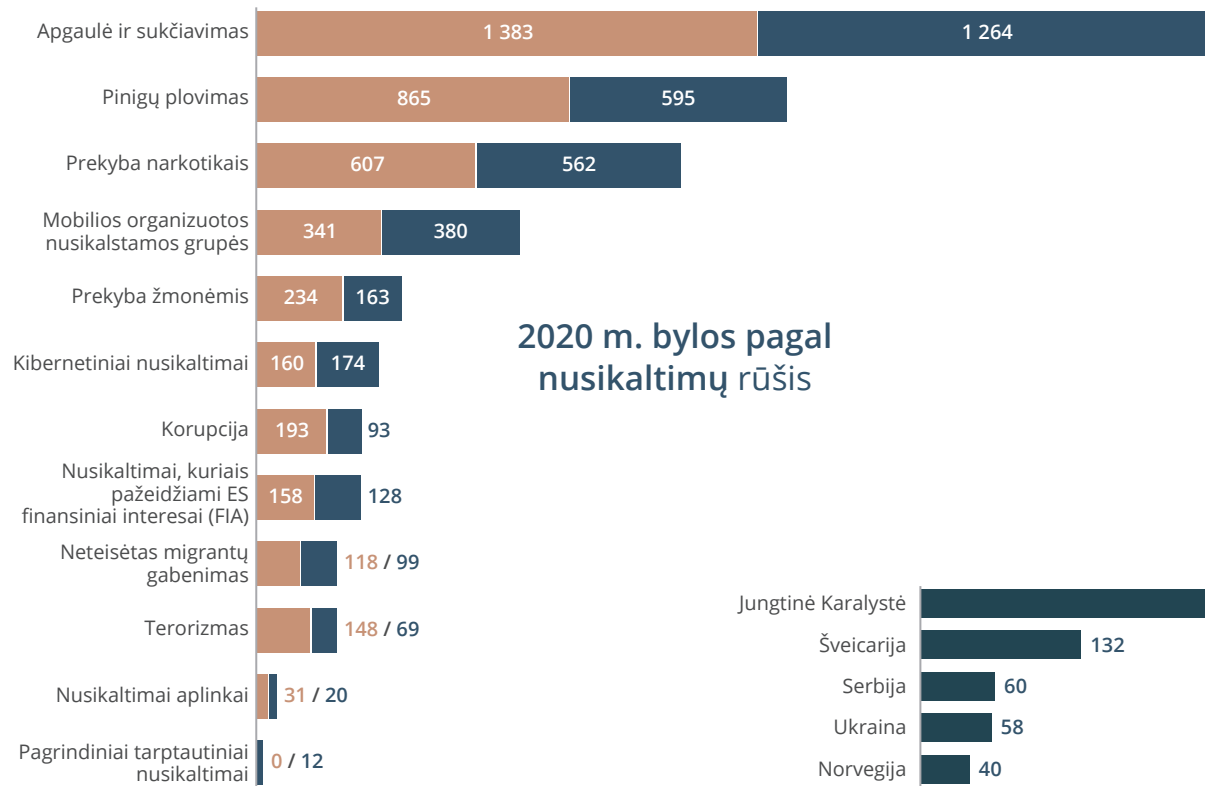
7. Bylos pagal nusikaltimų rūšį

Eurojusto su bylomis susijusį darbą nulemia paklausa, ir penkios pagrindinės naujų bylų, užregistruotų 2020 m., nusikaltimų rūšys buvo šios: apgaulė ir sukčiavimas, pinigų plovimas, prekyba narkotikais, tyrimai, nukreipti į mobilies organizuotas nusikalstamas grupes, ir prekyba žmonėmis.

7.1 Bylų statistika 2020 m.

Praktinė parama vykdamas 8 800 baudžiamosios veikos tyrimų 2020 m.

Parama daugiau 260 jungtinių tyrimų grupių

■ Naujos bylos
■ Tebenagrinėjamos ankstesnių metų bylos

Vienas tyrimas gali apimti kelių kategorijų nusikaltimus, jeigu esama kelių rūšių nusikaltimų. Daugiau informacijos pateikta Duomenų priede.

7.2 „EncroChat“: Nusikalstamų grupuočių naudojamo šifruotojo tinklo išardymas

2020 m. liepos 2 d. Prancūzijos ir Nyderlandų teisėsaugos ir teisminės institucijos, Europolas ir Eurojustas pristatė išpūdingus bendro tyrimo siekiant išardyti „EncroChat“, užšifruotą telefonų tinklą, kuriuo plačiai naudojasi nusikaltėlių tinklai Europos žemyne ir už jo ribų, pirmus rezultatus.

Teisėtai perimant, dalijantis ir analizuojant milijonus užšifruotų pranešimų, kuriais buvo keičiamasi platformoje, būtų galima apsaugoti precedento neturintį naujų įrodymų apie organizuoto nusikalstamumo veiksmus kiekį. Nacionaliniuose baudžiamųjų bylų teismuose šiuos įrodymus kvalifikavus kaip leistinus, jais galėtų naudotis nacionalinės teisminės institucijos, kad veiksmingai patrauktų sunkiais nusikaltimais įtariamus asmenis baudžiamojon atsakomybėn.

Intensyvus teisminis Eurojusto remiamas bendradarbiavimas sudarė galimybes palaipsniui keitimąsi informacija išplėsti į kitas šalis, susijusias su „EncroChat“ tinkle nustatyta baudžiamąja veika. Didelio masto byla apėmė 13 šalių, nacionaliniu ir tarpvalstybiniu lygmeniu buvo pradėta daugybė naujų tyrimų. Iš viso buvo surengti 9 koordinaciniai pasitarimai, siekiant sutelkti visas suinteresuotas šalis saugioje aplinkoje, nustatyti lygiagrečius ar susijusius tyrimus, nuspręsti dėl tinkamiausios bendradarbiavimo sistemos ir išspręsti galimą jurisdikcijos koliziją. Eurojusto Prancūzijos biuras padėjo išduoti beveik 170 Europos tyrimo orderių (ETO).

Kas buvo „EncroChat“?

„EncroChat“ telefonai buvo pristatyti kaip visišką anonimiškumą garantuojantys prietaisai (naudotojo paskyroje nebuvo jokių sąsajų su prietaisu ar SIM kortele, įsigyjama sąlygomis, kuriomis garantuojamas neatsekamumas), buvo užtikrinamas visiškas šifruotos sąsajos (dvejopa operacinė sistema, paslėpta užšifruota sąsaja, kad jos nebūtų galima aptikti) ir paties terminalo (kameros,

mikrofono nuėmimas, GPS ir USB prievadas) diskretiškumas. Taip pat buvo funkcijų, kuriomis buvo užtikrinamas naudotojų nebaudžiamumas (automatiškai šalinami pranešimai gavėjų terminale, konkretus PIN kodas, norint nedelsiant pašalinti visus prietaise esančius duomenis, visų duomenų šalinimas, jei kelis kartus iš eilės įvedamas neteisingas slaptažodis), funkcijų, kurios, regis, buvo specialiai sukurtos tam, kad būtų galima greitai ištrinti kompromituojančius pranešimus, pavyzdžiui, suėmimo metu. Be to, prietaisą buvo galima ištrinti nuotoliniu būdu naudojantis perpardavėjo ir (arba) pagalbos tarnybos paslaugomis.

„EncroChat“ pardavinėjo šifruotus telefonus, kai vieno telefono kaina buvo maždaug 1 000 EUR, tarptautiniu mastu ir siūlė prenumeratą visame pasaulyje – 1 500 EUR šešioms mėnesiams, kai aptarnavimo paslaugos teikiamos visą parą kasdien.

Kokia buvo tyrimo eiga?

Pastaruoju metu Europos šalyse vis dažniau veikia nusikalstamos organizacijos, kurios yra skvarbios ir itin gerai prisitaiko, jos kelia didžiausią saugumo grėsmę, su kuria susiduria teisėsaugos ir teisminės institucijos. Šiuo atžvilgiu piktnaudžiavimas šifruoto ryšio technologijomis yra pagrindinis baudžiamąją veiką lengvinantis veiksnys.

Prancūzijos žandarmerija ir teisminės institucijos, išsiaiškinusios, kad vykdančios operacijas prieš nusikalstamas organizacijas vis buvo randama telefonų ir kad įmonė veikė iš Prancūzijoje esančių serverių, tiria telefonus, kuriuose buvo naudojamas „EncroChat“, nuo 2017 m. Galiausiai, jos sugebėjo techninio prietaiso nuostatas nustatyti taip, kad jis apeitų šifravimo techniką ir turėtų prieigą prie naudotojų susirašinėjimo.

2020 m. pradžioje „EncroChat“ buvo vienas iš didžiausių šifruoto skaitmeninio ryšio teikėjų, kurio itin didelę naudotojų dalį sudarė galimai nusikalstamojoje veikoje dalyvaujantys asmenys. Naudotojų viešosios belaidžio interneto zonos buvo ypač matyti prekybos kokainu ir kanapėmis šaltinio ir paskirties šalyse bei pinigų plovimo centruose.

Atsižvelgdamos į plačiai paplitusį „EncroChat“ šifruotų telefonų sprendimą tarp tarptautinių nusikaltėlių tinklų visame pasaulyje, 2019 m. Prancūzijos valdžios

institucijos Eurojuste nusprendė iškelti bylą Nyderlandams. Nagrinėjant bylą buvo sudarytos sąlygos apdoroti duomenis, kurie buvo gauti remiantis Prancūzijos teisės nuostatomis ir gavus teisminės institucijos leidimą bei remiantis tarptautinio teisminių ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo sistema. Taip pat kai kuri informacija iš karto pravertė atliekamuose baudžiamuosiuose tyrimuose – buvo nedelsiant išardyta vykdoma baudžiamoji veika, įskaitant žiaurius išpuolius, korupciją, pasikėsinimus nužudyti ir didelio masto narkotikų gabenimą.

„EncroChat“ pranešimų perėmimas baigėsi 2020 m. birželio 13 d., kai įmonė suprato, kad valdžios institucija prasiskverbė į platformą. Tada „EncroChat“ visiems savo naudotojams išsiuntė įspėjimą ir patarė nedelsiant išmesti telefonus.

Eurojusto ir Europolo vaidmuo

2020 m. balandžio mėn. Eurojustas padėjo sukurti Prancūzijos ir Nyderlandų JTG, dalyvaujant Europolui. JTG nariai nuo tada surengė devynis koordinacinius pasitarimus Eurojuste, siekdami sutelkti visas suinteresuotas šalis saugioje aplinkoje, nustatyti lygiagrečius ar susijusius tyrimus, nuspręsti dėl tinkamiausios bendradarbiavimo sistemos ir išspręsti galimą jurisdikcijos koliziją.

Intensyvus teisminis Eurojusto remiamas bendradarbiavimas sudarė galimybes keitimasi informacija išplėsti į kitas šalis, susijusias su baudžiamąja veika, įskaitant platesnį Europos tyrimo orderių (ETO) naudojimą.

Nuo 2018 m. Europolas aktyviai dalyvavo Prancūzijos ir Nyderlandų vadovaujame tyrimo, susijusiame su nusikalstamų organizacijų teikiamomis šifruoto ryšio paslaugomis ir jų naudojimu. Po šio tyrimo ir dėl to, kad Europolui tenka informacijos centro vaidmuo, bei dėl analitinės ir techninės pagalbos sistemos, Europolui pavyko sukurti ir pateikti unikalią ir su visu pasauliu susijusią išvalgą dėl organizuoto nusikalstamumo masto ir veikimo. Tai padės teisėsaugos institucijoms sėkmingiau kovoti su organizuotu nusikalstamumu ateityje. Didelė, speciali Europolo grupė tyrimo metu tikroju laiku tyrė milijonus pranešimų ir iš JTG partnerių gautus duomenis. Grupė atliko kryžminę duomenų patikrą ir juos analizavo bei pateikė informaciją ir su JTG partneriais derino keitimasi informacija su atitinkamomis šalimis.

Prancūzija

Prancūzijoje, kur operacija buvo vykdoma kodiniu pavadinimu „Emma 95“, žandarmerija įsteigė specialios paskirties grupę 2020 m. kovo mėn. Pasitelkusi daugiau kaip 60 pareigūnų žandarmerija vadovavo tyrimams, nukreiptiems į „EncroChat“ šifruotų telefonų sprendimą prižiūrint Lilio institucijos JIRS taikos teisėjams.

Specialios paskirties grupė stebėjo tūkstančių nusikaltėlių komunikaciją ir iškėlė įvairias papildomas bylas. Prancūzija nenori teikti daugiau informacijos apie vykstančius tyrimus ar gautus rezultatus. Gausūs dislokuoti išteklių rodo šių tyrimų svarbą ir jų sėkmei Prancūzijoje priskirtą svarbą.

Nyderlandai

Nyderlanduose, kur buvo vykdoma operacija kodiniu pavadinimu „Lemont“, tūkstančiai tyrėjų, gavę ikiteisminio tyrimo teisėjo leidimą, ištisomis paromis sekė tūkstančių nusikaltėlių komunikaciją nuo pat operacijos pradžios ir dirbo su perimtų duomenų srautu. Baudžiamajam tyrimui vadovavo Nyderlandų nacionalinės prokuratūros prokurorai ir buvo skelbiama informacija maždaug apie šimtą vykstančių baudžiamųjų tyrimų.

Kol kas tyrimo metu areštuota 60 įtariamųjų, konfiskuoti narkotikai (daugiau kaip 10 000 kg kokaino, 70 kg heroino, 12 000 kg kanapių, 1 500 kg metamfetamino ir 160 000 litrų medžiagos, naudojamos sintetinių narkotikų gamyboje), išardyta 19 sintetinių narkotikų laboratorijų, konfiskuota dešimtys (automatinių) šaunamųjų ginklų, brangių laikrodžių ir 25 automobiliai, įskaitant transporto priemones, kuriose yra slaptų skyrių, ir beveik 20 mln. EUR grynųjų pinigų. Tikimasi, kad bus paskelbta informacijos apie daugiau kaip 300 tyrimų. Yra didelė tikimybė, kad keliose bylose artimiausiu metu bus areštuota daugiau asmenų.

Poveikis visoje Europos Sąjungoje ir už jos ribų

Keliose šalyse, kurios nedalyvavo JTG, bet kuriose buvo justi ypatingas neteisėto šių telefonų, kuriais naudojosi nusikalstamoje veikoje dalyvaujantys asmenys, naudojimo poveikis, taip pat buvo sulaikyta nemažai įtariamųjų, įskaitant Jungtinę Karalystę, Švediją ir Norvegiją. Daug šių tyrimų buvo susiję su tarptautine prekyba narkotikais ir nusikalstamais smurtiniais veiksmais.

Norvegija: Remiantis iš „EncroChat“ gautais duomenimis iš viso buvo pradėta 12 tyrimų; informacija buvo aktuali ir vykstantiems tyrimams. Iš viso buvo areštuotas 31 asmuo, konfiskuota virš 500 kg narkotikų, ginklų ir rankinių granatų, 83 000 EUR grynųjų pinigų, prabangos prekių ir turto.

Jungtinė Karalystė: Nuo 2021 m. sausio 19 d. Jungtinėje Karalystėje dėl su „EncroChat“ susijusios veikos buvo areštuoti 1 239 asmenys.

Švedija: Dėl Eurojusto ir Europolo bendradarbiavimo Švedijoje buvo pradėta apie 90 tyrimų, daugelis jų buvo susiję su žmogžudystėmis ir pasikėsinimais nužudyti ar šamokslais siekiant nužudyti. Kol kas sulaikyta apie 230 įtariamųjų ir 15-oje bylų buvo paskelbti nuosprendžiai nuteisiant 14 metų laisvės atėmimo iki metų bausme. Konfiskuotos prekės: apie 50 šaunamųjų ginklų, sprogmenų ir kelios rankinės granatos, 1 300 kg narkotinių medžiagų ir 53 000 EUR grynųjų pinigų. Tikimasi, kad 2021 m. vyks keli teismo procesai.

7.3 Ekonominiai nusikaltimai

2020 m. nacionalinės teisminės ir teisėsaugos institucijos, vykdydamos per Eurojustą koordinuojamas operacijas, konfiskavo arba iššaldė apie 1,9 mlrd. EUR.

2020 m. ekonominiai nusikaltimai išliko pagrindinėmis Eurojusto bylomis, kurių metu buvo tiriami įvairūs nusizengimai, įskaitant apgaulę, sukčiavimą, vengimą mokėti mokesčius, pinigų plovimą ir korupciją bei nusikaltimus aplinkai ir intelektinės nuosavybės nusikaltimus. Baudžiamosios veikos tyrimai pirmiausia apima tam tikrų kitų formų nusikaltimus, pavyzdžiui, prekybą narkotikais, teroristinę veiklą arba prekybą žmonėmis, tačiau dažnai jie apėmė ir ekonominius nusikaltimus, pavyzdžiui, pinigų plovimą.

Tirdama nemažai ekonominių nusikaltimų Eurojusto kolegijos ekonominių nusikaltimų grupė stebėjo besikeičiančią ekonominių nusikaltimų tipologiją, kad surinktų, palygintų ir pagrįstų įgytą patirtį ir gerąją praktiką remdamasi Eurojusto bylomis. Rezultatai nacionaliniams ir ES teisės aktų leidėjams, siekiantiems įveikti šiuos pokyčius ir orientuoti prokurorus nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis, suteikia informacijos apie specialistų požiūrį, pvz., Eurojusto nusikaltimų aplinkai bylų ataskaitoje (angl. *Report on Eurojust's Casework on Environmental Crime*) (paskelbtoje 2021 m. sausio mėn.). Kiti vykdomi projektai, susiję su pinigų plovimu, korupcija, su investicijomis susijusiu sukčiavimu ir abipusiu lėšų iššaldymo ir konfiskavimo orderių pripažinimu, turėtų būti įgyvendinti 2021 / 2022 m. kaip ir teismo specialistams skirtos gairės dėl naujos ES teisinės sistemos, reglamentuojančios teisminių bendradarbiavimą turto susigrąžinimo srityje, kurios taikomos nuo 2020 m. gruodžio mėn.

7.3.1 Apgaulė ir sukčiavimas

2020 m. beveik 1 300 bylų ir 68 JTG, kurioms Eurojustas teikia pagalbą, buvo susijusios su apgaulės ir sukčiavimo nusikaltimais. Šie nusikaltimai vykdomi įvairiomis formomis ir būdais, pvz., su investicijomis, draudimu, socialinėmis išmokomis, mokesčiais ir akcizais susijęs sukčiavimas ar vartotojų apgaulė. Iškelus bylas buvo suorganizuotas 61 koordinacinis pasitarimas, 8 bendrų veiksmų dienos ir per metus buvo įsteigti atitinkami koordinavimo centrai.

APGAULĖS IR SUKČIAVIMO BYLOS 2020 M.

2 647 BYLOS
(1 264 naujos bylos,
1 383 tebenagrinėjamos ankstesnių metų bylos)

68
JUNGTINIŲ TYRIMŲ GRUPĖS
(20 naujų JTG, 48 veiklą tęsia)

91
SU BYLOMIS SUSIJĘS
KOORDINACINIS PASITARIMAS

8
koordinuotų VEIKSMŲ DIENOS

“ Visoje Europos Sąjungoje įvykdomų ekonominių nusikaltimų įvairovė ir rūšys nuolat keičiasi ir plečiasi. Prie internetu vykdomos sukčiavimo veikos augimo ir plėtros visų pirma prisidėjo COVID-19 pandemija. ”

Frank Cassidy, Airijos Eurojusto nacionalinis narys ir Eurojusto kolegijos ekonominių nusikaltimų grupės pirmininkas

Veiksmas prieš didelio masto su investicijomis susijusį sukčiavimą

Europoje ir už jos ribų tūkstančiai aukų netikrų internetinių prekybos platformų buvo įviliotos į pinigų investavimą. Nieko neįtariančių investuotojų sumokėti pinigai iš tiesų buvo perskirstyti visoje Europoje veikiančiam sudėtingam pinigų plovimo tinklui. Pinigų plovimo grandinės pabaigoje esančias įmones kontroliavo nusikaltėliai, kurie patys galėjo išsiimti lėšas.

Vokietijoje nuo šios schemos nukentėjo šimtai žmonių, kurių patirta žala viršijo 16 mln. EUR. Austrija pranešė apie maždaug 850 aukų, kurių preliminari patirta žala sudarė mažiausiai 2,2 mln. EUR. Vykdam tarpvalstybinį tyrimą Eurojustas teikė logistikos ir finansinę pagalbą jungtinių tyrimų grupei, koordinacinis pasitarimuose ir organizuojant koordinuotų veiksmų dieną, nukreiptą prieš dvi skirtingas nusikaltėlių grupes, taip užtikrindamas teisminę pagalbą ir veiksmingą keitimąsi informacija ir įrodymais.

2020 m. balandžio 4 d. – remdamosi veiksnių dieną surinkta informacija, Serbijos valdžios institucijos dalyvavo kitoje prieš Belgrade įsikūrusią įmonę nukreiptoje operacijoje, kurios metu buvo sulaikytas dar vienas įtariamasis ir konfiskuoti keli serveriai, IT įranga bei dokumentai.

2020 m. balandžio 2 d. – bendrų veiksmų dienos, kurią tikroju laiku koordinavo Eurojustas ir kurioje dalyvavo Austrijos, Vokietijos, Bulgarijos ir Serbijos policijos ir teisminės institucijos, rezultatai:

- vienu metu sulaikyti įtariamieji Bulgarijoje (4) ir Serbijoje (5),
- 2,5 mln. EUR sumos įšaldymas Vokietijoje ir
- turto (butų, automobilių didelės grynųjų pinigų sumos ir IT įrangos) konfiskavimas ir daugiau kaip 30 banko sąskaitų stebėjimas Serbijoje

2020 m. pavasaris – koordinaciniai pasitarimai, kuriuose dalyvavo Vokietija, Austrija, Bulgarija ir Serbija, buvo rengiami Eurojusto patalpose Hagoje ir vaizdo konferencijų metu.

2020 m. vasario 24 d. – Vokietijos ir Austrijos nacionalinės valdžios institucijos sudarė jungtinių tyrimų grupę, kuriai pagalbą teikė Eurojustas ir Europolas.

#Įvykdytasteisingumas su pensijų fondais susijusio sukčiavimo nusikaltimuose

2016 m. Švedijos institucijos pradėjo baudžiamosios veikos tyrimą dėl įtariamo stambaus masto sukčiavimo, susijusio su 2 mlrd. SEK vertės pensinėmis santaupomis; tai turėjo įtakos dešimtims tūkstančių atskirų santaupų turinčių asmenų ir Švedijos valstybei. Kadangi greitai paaiškėjo, kad sukčiavimo schema buvo organizuojama tarptautiniu lygmeniu, Eurojusto Švedijos biuras pradėjo nagrinėti bylą. Nuo tada Švedijos baudžiamosios veikos tyrime dalyvavo apie 20 Europos Sąjungos ir jai nepriklausančių šalių, o su Malta buvo sudaryta JTG.

2020 m. Švedijos teismas nuteisė keturis asmenis dėl dalyvavimo sukčiavimo schemeje ir skyrė jiems 21 metų ir 3 mėnesių laisvės atėmimo bausmę už šiurkštų pagrindinio kapitalo švaistymą, sukčiavimą sunkinančiomis aplinkybėmis, pinigų plovimą sunkinančiomis aplinkybėmis ir kyšininkavimą sunkinančiomis aplinkybėmis. Be to, iš nuteistųjų buvo konfiskuota apytiksliai 300 mln. SEK suma. Buvo iškeltas kitas kaltinimas ir 2021 m. pradžioje laukiama šios tyrimo dalies nuosprendžio.

“ Tai yra puikiai ilgai vykusio grupės darbo, kuriame iš esmės dalyvavo visos Švedijos ekonominių nusikaltimų institucijos profesinės grupės ir keli Švedijos mokesčių agentūros nusikaltimų mokesčių srityje skyriaus kvalifikuoti tyrėjai, rezultatas. Visi jie sunkiai dirba, kad kartu įvykdytų ikiteisminį tyrimą, susijusį ir pervedimais naudojant užsienio finansines priemones bei tarptautinių mokėjimų srautais. Mūsų bendradarbiavimas su kitų šalių valdžios institucijomis, Eurojustu ir Europolu taip pat labai svarbus, kad tyrimas būtų sėkmingas. ”

Jerker Asplund, Švedijos ekonominių nusikaltimų institucijos prokuroras ir ikiteisminio tyrimo vadovas

Su PVM susijusio sukčiavimo sustabdymas Vengrijoje

Eurojusto koordinuojamos ir Europolo remiamos operacijos 2020 m. liepos mėn. Vengrijoje, Austrijoje, Čekijoje, Slovakijoje ir Serbijoje metu Vengrijos valdžios institucijos areštavo du nusikalstamos organizacijos lyderius, atsakingus už

stambų su PVM susijusį karuselinį sukčiavimą, kurio metu buvo pardavinėjamas iš ES valstybių narių importuotas cukrus ir maistinis aliejus.

Penkiose šalyse buvo apieškotos iš viso 33 vietovės, išnarpliojant dvejus metus trukusią aferą vengiant mokėti PVM Vengrijos valdžios institucijoms, kurios galiausiai prarado apytiksliai 10 mln. EUR pajamų. Operacija nepadarė poveikio cukraus ir maistinio aliejaus galutiniams vartotojams. Įsibėgėjus veiksnių dienai, Eurojustas padėjo užmegzti tiesioginį ryšį tarp visų penkių tyrime dalyvavusių šalių nacionalinių teisminių ir teisėsaugos institucijų, sudaryti baudžiamosios veikos žemėlapi ir teikti vertimo paslaugas bei praktinę veiklos paramą.

Eurojustas taip pat padėjo Vengrijos teisminėms institucijoms vykdyti ETO ir kitas teismines priemones, susijusias su kitomis atitinkamomis šalimis, dėl to buvo įvykdyta (ne Vengrijoje) daug liudytojų apklausų, kratos namuose ir konfiskuoti dokumentai.

Veiksnių dieną Austrijoje, Čekijoje, Slovakijoje ir Serbijoje vienu metu įvyko 11 kratų ir 12 liudytojų apklausų, taip pat Vengrijoje atliktos 22 kratos namuose. Iš viso buvo apklausti devyni įtariamieji, iš kurių du buvo sulaikyti, o nekilnojamasis turtas buvo konfiskuotas. Operacijos vietoje metu buvo dislokuota daugiau kaip 110 pareigūnų.

Lapkričio mėn. Vengrijos valdžios institucijos, padedamos Eurojusto ir Austrijos, Čekijos ir Slovakijos teisėsaugos institucijų, išardė nusikalstamą organizaciją, užsiimančią didelio masto su PVM susijusiu sukčiavimu fiktyvaus kvepalus pardavimo srityje. Bendrų veiksnių dieną buvo sulaikyti septyni įtariamieji vengrai, atliktos kratos keliose Vengrijoje esančiose patalpose ir vienoje Slovakijos Respublikos vietoje. Dalyvavusių šalių valdžios institucijos įsikišo laiku konfiskuodamos atitinkamus dokumentus ir sudariusios galimybę apsaugoti Vengrijoje esantį nekilnojamąjį turtą ir kitas pajamas iš nusikaltimų. Eurojustas rėmė tyrimą palengvindamas įvairių teisminių prašymų vykdymą.

7.3.2 Pinigų plovimas

Organizuotų nusikaltimų varomoji jėga – pelnas. Neteisėtai įgyto turto įtraukimu į teisinį finansinį ir ekonominį ciklą siekiama nusikaltėliams suteikti paaiškinamų ir, regis, teisinių išteklių, kurie dar labiau apsunkina tikrojo šaltinio atsekimą. Veiksmingas pinigų plovimu užsiimančių asmenų baudžiamasis persekiojimas, įskaitant neteisėtai įgyto turto susigrąžinimą, stipriai prisideda prie sėkmingos

PINIGŲ PLOVIMO BYLOS 2020 M.

1 460 BYLŲ

(595 naujos bylos,
865 tebenagrinėjamos ankstesnių metų bylos)

64

JUNGTINIŲ TURIMŲ GRUPĖS
(14 naujų JTG, 50 veiklą tęsia)

101

SU BYLOMIS SUSIJĘ
KOORDINACINIS PASITARIMAS

7

koordinuotų VEIKSMŲ DIENOS

kovos su organizuotu nusikalstamumu. Iš nusikaltėlių atėmus pelną, nusikaltimas nebėra toks patrauklus. Taip pat ėmusius ryžtingų veiksmų prieš pinigų plovimą, užkertamas kelias panaudoti turtą kitiems nusikaltimams įvykdyti.

2020 m. beveik 600 bylų ir 64 JTG, kurioms Eurojustas teikia pagalbą, buvo susijusios su pinigų plovimu, dėl to buvo suorganizuotas 101 koordinacinis pasitarimas ir 7 bendrų veiksmų dienos ir buvo įsteigti atitinkami koordinavimo centrai.

Pagrindiniai veiklos rezultatai buvo šie:

- ▶ Italijoje ir Rumunijoje išardytas nusikaltėlių tinklas, atsakingas už *didelio masto finansinį sukčiavimą, kibernetinius nusikaltimus ir pinigų plovimą*.

2020 m. liepos mėn. Italijos ir Rumunijos teisminės institucijos sulaikė 12 įtariamųjų, įskaitant du nusikalstamos organizacijos lyderius, kurie įvykdė finansinio sukčiavimo nusikaltimą ir įvairių formų kibernetinės apgaulės nusikaltimą. Nusikaltėliai apgaulės būdu įtikindavo aukas visoje Europoje pervesti pinigus į Italijos banko sąskaitas, kurios priklausydavo pinigų mulų vaidmenį atliekantiems subjektams, neteisėtam pelnui, kurio vertė viršija 20 mln. EUR, plauti.

- ▶ Belgijos ir Rumunijos valdžios institucijų JTG 2020 m. liepos mėn. atskleidė *pinigų plovimo schemą, susijusią su Rumunijoje įgyvendinamu ES finansuojamu geležinkelio infrastruktūros projektu*. JTG buvo sudaryta padedant Eurojustui ir dalyvaujant Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF). Keturi asmenys (du iš jų rumunų kilmės ir du italai) buvo apkaltinti pinigų plovimu, prekyba poveikiu ir mokesčių slėpimu; buvo konfiskuotas įvairus turtas ir išaldytos lėšos banke.

7.3.3 Korupcija

Korupcija sumenkina valstybės ir valdžios institucijų veikimą visais lygmenimis ir yra pagrindinis organizuotą nusikalstamumą įgalinantis veiksnys.

7.3.4 Nusikaltimai aplinkai

Nusikaltimai aplinkai yra ketvirta didžiausia baudžiamosios veikos rūšis pasaulyje; Interpolo ir JT aplinkos apsaugos programos duomenimis nusikaltimų mastas auga nuo 5 iki 7 proc. per metus. Dėl šio augimo ir organizuotų, tarpvalstybinio pobūdžio nusikaltimų aplinkai būtina, kad administracinės, teisėsaugos ir teisminės institucijos priimtų suderintą požiūrį nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.

2020 m. parengtoje ir 2021 m. sausio mėn. paskelbtoje naujoje nusikaltimų prieš aplinką bylų ataskaitoje parodyta, kad ankstyvas Eurojusto įsitraukimas sudaro veiksmingo tarptautinio bendradarbiavimo galimybes, galimybes koordinuoti nuo tyrimų pradžios, sąlygas veiksmingai keistis informacija ir kurti bendras strategijas.

Paaiškėjo, kad JTG itin padėjo operatyviai ir tiesiogiai keisti įrodymais keliose Eurojusto nusikaltimų aplinkai bylose. Ataskaitoje pateikta sunkumų, su kuriais susiduriama tarpvalstybinių nusikaltimų aplinkai bylose, ir taikomos gerosios praktikos apžvalga ne tik gali palengvinti specialistų darbą, bet ir suteikti informacijos apie ES politikos formuotojų sprendimus, visų pirma vykstančios Nusikaltimų aplinkai direktyvos peržiūros srityje.

KORUPCIJOS BYLOS 2020 M.

286 BYLOS

(93 naujos bylos,
193 tebenagrinėjamos ankstesnių metų bylos)

5

JUNGTINIŲ TURIMŲ GRUPĖS
(1 nauja byla, 4 tebenagrinėjamos)

8

SU BYLOMIS SUSIJĘ
KOORDINACINIAI PASITARIMAI

NUSIKALTIMŲ APLINKAI BYLOS 2020 M.

51 BYLA

(20 naujų bylų,
31 tebenagrinėjama ankstesnių metų byla)

6

JUNGTINIŲ TURIMŲ GRUPĖS
(3 naujos JTG, 3 veiklą tęsia)

6

SU BYLOMIS SUSIJĘ
KOORDINACINIAI PASITARIMAI

ES mastu vykdomas veiksmas prieš neteisėtą mokamos televizijos transliaciją

2019 m. Ispanijos valdžios institucijos

pradėjo tirti nusikalstamą organizaciją, siūlančią neteisėtą televizijos programų, serialų ir filmų transliaciją iš tokių platformų, kaip „Netflix“, „Amazon“ ir „HBO“, beveik 2 mln. prenumeratorių visame pasaulyje. Švedijoje lygiagrečiai baudžiamosios veikos tyrimas vyko nuo 2017 m., kurio metu dėmesys buvo nukreiptas į Švedijos rinkoje siūlomas paslaugas.

2020 m. birželio 3 d.: Eurojusto ir Europolo remiamo koordinuojamo veiksmo metu Prancūzijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose, Belgijoje, Danijoje, Švedijoje, Čekijoje, Lenkijoje ir Ispanijoje buvo pašalinta 50 serverių. Veiksmo metu taip pat buvo suimta 11 asmenų, konfiskuotas 4,8 mln. EUR vertės nusikalstamu būdu įgytas turtas ir įvairiose banko sąskaitose įšaldyta 1,1 mln. EUR suma.

Eurojustas šiai veiksmų dienai pasirengti suorganizavimo du koordinacinius pasitarimus ir Ispanijos valdžios institucijoms padėjo vykdyti Europos tyrimo orderius ir savitarpio teisinės pagalbos prašymus. Europolas operacijai vykdyti teikė analitinę paramą.

Smūgis neteisėtam mokamos televizijos signalų naudojimui

2019 m. Eurojusto Italijos biuro vykdomos didelio masto operacijos, nukreiptos prieš stambaus masto mokamos televizijos piratavimą ir sukčiavimą užsiimančią nusikalstamą organizaciją, rezultatas – pašalinta daugiau kaip 200 serverių. Šio nusikalstamo tinklo, užsiimančio neteisėta transliacija internetu naudojantis pigiais televizoriaus priedėliais, tyrimas tęsiasi ir 2020 m.

2020 m. Eurojuste buvo surengti trys koordinaciniai pasitarimai, skirti keitimuisi informacija, teisminių ir veiklos klausimų sprendimui ir veiksmų dienos organizavimui Italijos valdžios institucijų prašymu.

2020 m. lapkričio 11 d.: vykdant bendrą veiksmą, kuris tikroju metu buvo stebimas Eurojusto koordinavimo centre, Italijoje, Bulgarijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Lietuvoje, Maltoje, Rumunijoje, Slovėnijoje, Švedijoje ir Nyderlanduose buvo pašalinta virš 5 500 kompiuterių serverių, kurie buvo naudojami neteisėtoms televizijos transliacijoms, tiesioginio eterio sporto varžyboms ir filmams perduoti ir saugoti. Taip pat veiksmo metu Italijoje buvo sulaikytas tariamas nusikalstamos organizacijos lyderis. Operacijoje dalyvaujančiose šalyse buvo dislokuota daugiau kaip 700 pareigūnų.

Eurojustas teikė skubią pagalbą vykdant Europos tyrimo orderius.

Smūgis vienai didžiausių pasaulyje internetinio piratavimo grupių

2016 m. Jungtinių Valstijų valdžios institucijos pradėjo tirti grupę „Sparks Group“, kuri nulaikė CD / DVD / BD diskų autorių teisių apsaugą ir teikdavo neteisėtai įgyto skaitmeninio garso ir vaizdo turinio prieglobą keliose pasaulio šalyse esančiuose serveriuose, be kita ko, Čekijoje, Danijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Latvijoje, Rumunijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Ispanijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Nyderlanduose, Norvegijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Korėjos Respublikoje.

2020 m. gegužės mėn.: JAV valdžios institucijos susisiekė su Eurojustu ir Europolu per savo ryšių prokurorus bendriems veiksams aptarti. Eurojustas talkino perduodant daugiau kaip 30 savitarpio teisinės pagalbos (STP) prašymų atitinkamoms kiekvienos susijusios šalies valdžios institucijoms.

2020 m. liepos mėn.: Eurojustas suorganizavo koordinacinį pasitarimą, kuriame dalyvavo daugiau kaip 15 šalių atstovai, STP prašymams aptarti ir bendrų veiksmų dienai pasirengti.

2020 m. rugpjūčio 25 d.: Šiaurės Amerikoje, Europoje ir Azijoje buvo pašalinta virš 60 serverių ir koordinuoto veiksmo metu buvo sulaikyti keli pagrindiniai įtariamieji.

2020 m. veiksmai prieš intelektinės nuosavybės nusikaltimus

Dėl neteisėtos transliacijos internetu paslaugas ir piratinius filmus bei serialus internetu parduojančių nusikalstamų organizacijų, pažeidžiančių garso ir vaizdo autorių teises, kinematografinis sektorius patiria didžiulių nuostolių.

Keturių didelio masto koordinuotų tarpvalstybinių veiksmų metu 2020 m. buvo pašalinta daugiau kaip 5 600 serverių siekiant sustabdyti šios formos internetinį piratavimą.

Koordinuotas veiksmas prieš neteisėtą transliaciją

2019 m. Amerikos filmų studijos pateikė skundus Švedijos valdžios institucijoms dėl K priedėlių, naudojamų neteisėtos garso ir vaizdo transliacijos paslaugoms teikti daugiau kaip 20 000 namų ūkių.

Švedijos valdžios institucijos paprašė Eurojusto pagalbos per savo ryšių prokurorą, dirbantį Agentūroje. Buvo organizuotas įvairių Šveicarijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose ir Monake esančių valdžios institucijų koordinacinis pasitarimas, kurio metu buvo sudarytos galimybės greitai vykdyti savitarpio teisinės pagalbos prašymus ir pasirengti koordinuotų veiksmų dienai. Europolas padėjo vykdyti tyrimą teikdamas pagalbą koordinavimo ir analizės srityje.

2020 m. lapkričio 10 d.: Eurojusto koordinavimo centre stebimų vienu metu vykdomų veiksmų metu Prancūzijoje, Vokietijoje, Monake, Nyderlanduose ir Šveicarijoje buvo pašalinta 11 serverių.

Be to, Šveicarijos valdžios institucijos suėmė tris įtariamuosius, konfiskavo kompiuterių įrangą ir ryšio priemones, užbloko neteisėtą paslaugą reklamuojančią interneto svetainę ir išaldė aštuonias banko sąskaitas.

7.3.5 Intelektinės nuosavybės nusikaltimai

Eurojustas padeda nacionalinėms teisminėms institucijoms nagrinėti intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus, kurie yra dažnai susiję su kitų rūšių nusikaltimais, pvz., sukčiavimu mokesčių srityje, kibernetiniais nusikaltimais, nusikaltimais žmogaus sveikatai ar neteisėtu standartų neatitinkančių maisto produktų gabenimu.

2020 m. Eurojustas teikė pagalbą nagrinėjant vis daugiau didelių bylų, susijusių su šios rūšies nusikaltimais, visų pirma keliose didelio masto operacijose dėl neteisėtos tiesioginės transliacijos internetu paslaugų ir piratinių filmų bei TTV serialų kopijų, įskaitant operaciją „Sundance“, kurią inicijavo JAV ryšių prokuroras. Kitas pagrindinis koordinuotas veiksmas buvo susijęs su K priedėliais, kurie buvo naudojami neteisėtos garso ir vaizdo transliacijos paslaugoms teikti daugiau kaip 20 000 namų ūkių, ir jis buvo inicijuotas Šveicarijos ryšių prokuroro prašymu.

2020 m. Eurojustas taip pat sustiprino bendradarbiavimą ir su Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba, ir su Europolu.

7.4 Prekyba narkotikais

2020 m. nacionalinės teisminės ir teisėsaugos institucijos, vykdydamos per Eurojustą koordinuojamas operacijas, sustabdė prekybą 3 mlrd. EUR vertės neteisėtais narkotikais. 2020 m. beveik 1 200 bylų ir 50 JTG, kurioms Eurojustas teikia pagalbą, buvo susijusios su prekyba narkotikais, dėl to buvo suorganizuota beveik 90 koordinacinių pasitarimų ir 4 bendrų veiksmų dienos, vadinamieji koordinavimo centrai.

Pagrindiniai veiklos rezultatai buvo šie:

- ▶ Airijoje *išardytas prekybos narkotikais tinklas, išnaudojantis pažeidžiamus žmones ir juos paverčiantis gatvės prekeiviais*;
- ▶ *Operacija „Los Blancos“*, kurios metu buvo sėkmingai išardytas vienas iš aktyviausių Europoje veikiančių Albanijos prekybos kokainu tinklų;
- ▶ *Operacija „Wave“*, kurios metu buvo įvykdyta daugiau kaip 200 areštų, vykdančių koordinuotą veiksmą prieš Nigerijos prekybos narkotikais tinklą.

“ *Kompetentingo nacionalinio teismo Pollino byloje priimtu prejudiciniu sprendimu išreiškiamas didžiausias mūsų darbo kokybės pripažinimas, užtikrinantis visapusišką mūsų veiksmo veiksmingumą labai sudėtingame procese, atsižvelgiant į žmogaus teises ir teisinės valstybės principą.* ”

Filippo Spiezia, Italijos Eurojusto nacionalinis narys ir Kolegijos neteisėtos prekybos grupės pirmininkas

#įvykdytasteisingumas

2020 m. lapkričio mėn. pirmieji *42 įtariamieji*, kurie buvo sulaikyti vykdančią *Operaciją „Pollino“*, 2018 m. pabaigoje smogus pagrindinį smūgį ‘Ndrangheta mafijos grupei Europoje, buvo *nuteisti skyrus daugiau kaip 389 metų laisvės atėmimo bausmę* specialaus Kalabrijos Redžo mieste vykusio teismo proceso metu.

Prekybos narkotikais bylose nacionalinės valdžios institucijos susiduria su daugybe kliūčių teismo bendradarbiavimo srityje. Dėl materialinės ir procesinės teisės skirtumų gali kilti vėlavimų ar net atsisakymų vykdyti savitarpio teisinės pagalbos (STP) prašymus, pavyzdžiui, kai valstybė narė nelaiko sulaikytų narkotikų kiekio pakankamai dideliu ar kai valstybėje narėje tokia narkotinė medžiaga yra teisėta. Tokie patys skirtumai taip pat gali kelti veiksmingo bendradarbiavimo kliūčių kontroliuojamųjų gabenimų srityje, kai siuntos gali kirsti valstybių sienas, kad valdžios institucijos galėtų nustatyti tas siuntas, kurios priklauso visai prekybos narkotikais grandinei.

PREKYBOS NARKOTIKAIS
BYLOS 2020 M.

1 169 BYLOS

(5602 naujos bylos,
607 tebenagrinėjamos ankstesnių
metų bylos)

50

JUNGTINIŲ TURIMŲ GRUPIŲ
(16 naujų JTG, 34 veiklą tęsia)

87

SU BYLOMIS SUSIJĘ
KOORDINACINIAI PASITARIMAI

4

koordinuotų VEIKSMŲ DIENOS

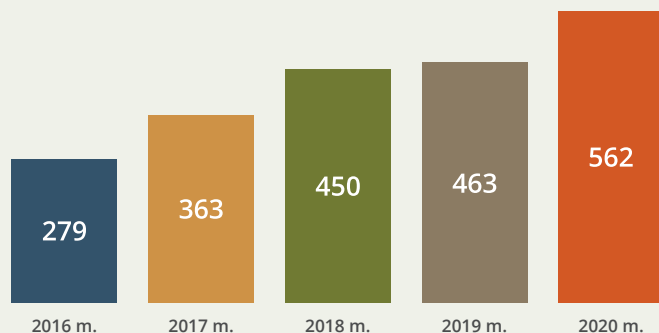

Eurojusto bylos, susijusios su PREKYBA NARKOTIKAIS

EUROJUST 2016–2020 m.

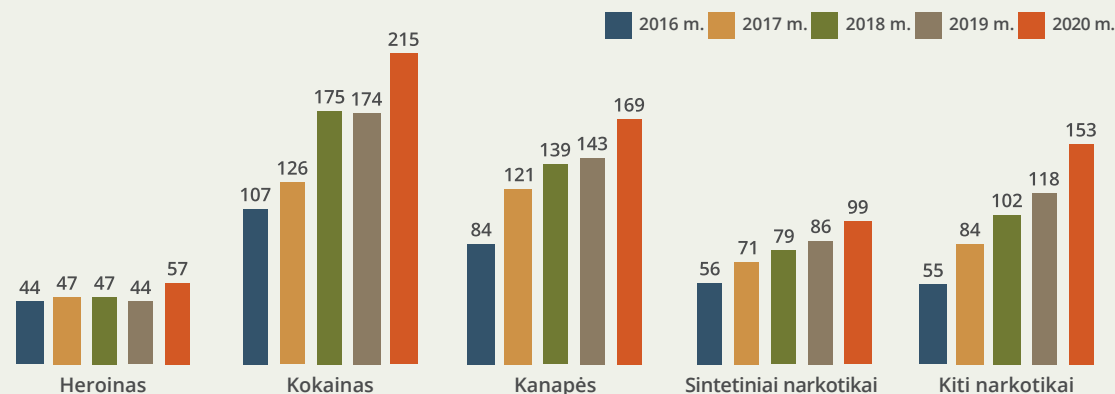
Užregistruotos prekybos narkotikais bylos

Per pastaruosius 5 metus matomas pastovus bylų skaičiaus augimas

Pagrindinės nustatytos narkotikų rūšys

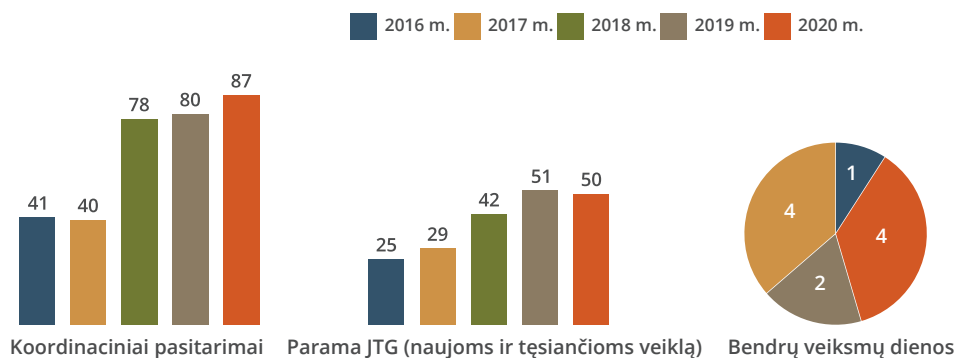
Dauguma registruotų bylų buvo susijusios su prekyba kokainu ir kanapėmis

Europoje ir visame pasaulyje veikiančios prekybos narkotikais tinklai išnaudoja tarptautinių sienų „pralaidumą“ ir savo nusikaltimams vykdyti naudojami vis sudėtingesnėmis priemonėmis. Eurojustas aktyviai prisideda mažinant organizuoto su narkotikais susijusio nusikalstamumo ir didinant saugumą Europoje, koordinuodamas nacionalines pastangas tiriant šiuos ir kitus tarptautinius nusikaltimus ir traukiant atitinkamus asmenis baudžiamojon atsakomybėn.

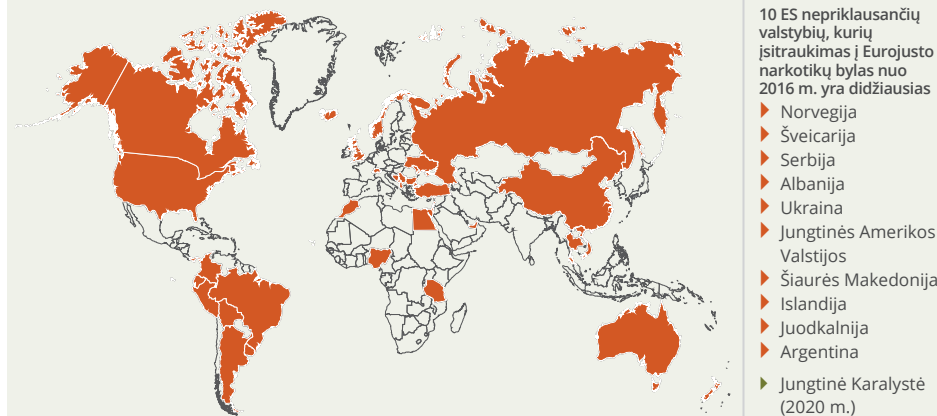
Prieiga prie teismo bendradarbiavimo priemonių

Eurojusto ir Europolo remiamos nacionalinės teisminės ir teisėsaugos institucijos savo prekybos narkotikais tyrimus koordinuoja tokiomis priemonėmis, kaip **jungtinių tyrimų grupės (JTG)**, **koordinaciniai pasitarimai** ir **veiksmų dienos**, kurias tikruoju laiku organizuoja Eurojusto koordinavimo centras.

Prieiga prie ES nepriklausančių šalių jurisdikcijos

Trečiųjų šalių dalyvavimas Eurojusto prekybos narkotikais bylose nuo 2016 m. stabiliai didėjo, tai rodo Eurojusto aprėpties pasaulyje mastą.

Prekybos narkotikais tinklo, išnaudojančio pažeidžiamus žmones ir juos paverčiančio gatvės prekeiviais, išardymas

Mažiausiai 20 asmenų nusikalstama organizacija, kuriai vadovavo Lietuvos pilietis, nuo 2015 m. valdė sudėtingą gabenimo ir platinimo tinklą, pardavinėjusį heroiną Airijoje ir Jungtinėje Karalystėje. Ji užverbavo mažiausiai 65 asmenis – beveik visi jų buvo lietuviai – iš socialiai pažeidžiamų šeimų arba narkomanų, kad jie taptų gatvės prekeiviais. Kai kurie asmenys buvo gabenami turint konkretų ketinimą – įvykdyti nusikaltimą. Iš operacijos gautos pajamos buvo plaunamos perkant įvairių nekilnojamąjį turtą ir atliekant kitas susijusias finansines operacijas.

2020 m. rugpjūčio 26 d. – tikroju laiku Eurojusto koordinavimo centre stebimų koordinuojamų teisminių ir teisėsaugos institucijų veiksmų, kuriuos Europolas rėmė teikdamas veiklos paramą, rezultatas:

- **suirta 18 įtariamųjų**, įskaitant nusikalstamos organizacijos lyderį
- **65 kratos**
- **konfiskuotas turtas**, kurio preliminari vertė yra 700 000 EUR.

Saugioje aplinkoje, talkinant Eurojustui, buvo surengti šeši **koordinaciniai pasitarimai**, kurių metu buvo nustatyta bendra strategija, atsižvelgiant į skirtingas jurisdikcijas, ir suplanuoti bendri veiksmai ir parengti *savitarpio teisinės pagalbos* (STP) prašymai.

2018 m. – Lietuvos valdžios institucijos ir jų partnerės Šiaurės Airijoje (JK) sudarė **jungtinių tyrimų grupę** (JTG), kuriai finansinę ir analitinę paramą teikė Eurojustas. Tyrimo metu prie JTG prisijungė ir Airijos valdžios institucijos.

2017 m. – Lietuvos valdžios institucijos bylą perdavė Eurojustui.

Esamų rezultatų nebūtų buvę galima pasiekti be Lietuvos, Airijos ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijų glaudaus bendradarbiavimo bei Eurojusto paramos lengvinant visų susijusių šalių teisminį bendradarbiavimą. Tai rodo, kad bendradarbiaudami galime užtikrinti, kad gatvėse narkotikų neliktų ir žmonės būtų saugesni.

Margarita Šniutytė-Daugėlienė
Lietuvos Eurojusto nacionalinė narė

Operacija „Los Blancos“

Išardomas vienas iš Europoje aktyviausių Albanijos prekybos kokainu tinklų

Albanų kalbą baltinusi kaltėlių grupuotė, žinoma kaip „Kompania Bello“, sukūrė naują neteisėtą kokaino gabenimo iš Pietų Amerikos į Europą modelį. Naudodamasi sudėtingas šifruoto ryšio priemones organizacijos vadeiva tiesiogiai susiderėjo su Pietų Amerikos narkotikų karteliais dėl didelių narkotikų kiekių siuntimo į pagrindinius Europos uostus. Padedant Italijoje, Nyderlanduose ir Albanijoje esantiems bendrininkams narkotikai buvo paslėpti transporto priemonėse ir platinami po Europą. Nusikaltėliai savo pajamas plovė naudodamiesi Kinijos kilmės pagrindine perlaidų sistema, žinoma kaip „fei ch’ien“, kurioje pinigai įnešami į vienoje šalyje esančią tinklą „agentūrą“, o kitas operatorius tokią pačią sumą išsiima kitoje pasaulio vietoje ir ją perduoda tikrajam gavėjui.

Vykdamas šį tyrimą buvo konfiskuotos **4 tonos kokaino** ir virš **5,5 mln. EUR grynųjų pinigų**.

2020 m. rugsėjo 15 d. – koordinuojamų reidų metu Europoje ir Dubajuje suimta 20 asmenų, kuriems taikoma kardomojo kalinimo priemonė.

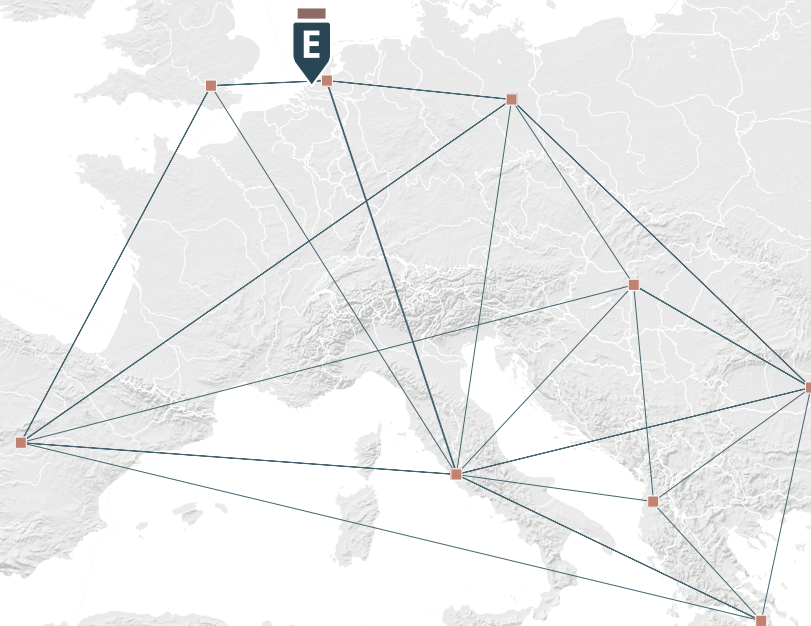
Paskutinio tyrimo etapo metu Eurojusto koordinavimo centras teikė teismo bendradarbiavimo paramą. Buvo užtikrintas prokurorų ir ikiteisminio tyrimo teisėjų tikrą laikais įsitraukimas siekiant vykdyti ir prireikus pritaikyti *Europos arešto orderius* bei teismo prašymus vykdamas tarpvalstybinius veiksmus. Įtariamieji buvo kaltinami neteisėtu tarptautiniu narkotinių medžiagų gabenimu, neteisėtu narkotikų laikymu ir platinimu bei brutaliu užpuolimu, įskaitant žmogžudystę.

Glaudžiai bendradarbiaudami partneriai atskleidė šios baudžiamosios veikos mastą ir sudėtingumą, nustatydami **bendrą strategiją** ir organizuodami **keitimąsi informacija ir įrodymais**, reikalingais siekiant pasirengti galutiniam tyrimo etapui. Tyrimo metu Italijoje, Ekvadore, Nyderlanduose, Jungtinėje Karalystėje, Šveicarijoje ir Vokietijoje buvo suimti 84 nusikalstamos organizacijos nariai.

2015 m. – Italijos ir Nyderlandų nacionalinės valdžios institucijos sudarė **jungtinių tyrimų grupę**, kuriai pagalbą teikė Eurojustas ir Europolas.

7.5 Terorizmas

ES valstybės narės ir trečiosios šalys vis stipriau ragina Eurojustą koordinuoti tarpvalstybinio pobūdžio kovos su terorizmu tyrimus. 2020 m. Agentūra teikė pagalbą nagrinėjant 217 bylas ir rėmė 7 JTG kovos su terorizmu srityje, stengėsi užtikrinti teisingumą teroristinių išpuolių aukoms, pažaboti ekstremistinę propagandą arba imtis tolesnių veiksmų dėl asmenų, įtariamų rengus arba ketinus įvykdyti teroristinį nusikaltimą, taip pat asmenų, įtariamų priklausius teroristinei grupei arba finansavus terorizmą.

2020 m. spalio mėn. ES valstybių narių valdžios institucijos susitiko Eurojuste, kad aptartų padarytą pažangą keitimosi informacija srityje, naudojantis Europos teisminių kovos su terorizmu registru, unikalia darbo priemone, kuria nacionalinėms valdžios institucijoms teikiama aktyvi pagalba. Pradėjus dirbti su šia priemone, kuri Eurojuste pradėjo veikti 2019 m., paaiškėjo, kad stipriai padidėjo Eurojustui perduodamos informacijos kiekis ir pirmą kartą buvo nustatytos sąsajos tarp skirtingose valstybėse narėse vykstančių teismo procesų.

Lapkričio ir gruodžio mėn. Eurojustas surengė praktinį ekspertų seminarą internetu apie teisminį atsaką į žiaurų dešinią ekstremizmą ir terorizmą. Seminarai ES valstybių narių ir trečiųjų šalių partnerių teismo specialistams ir ekspertams bei ES ir tarptautiniams suinteresuotiesiems subjektams suteikė galimybę akcentuoti šių nusikaltimų tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo gerąją praktiką ir nustatyti ES ir tarptautiniu lygmenimis spręstinas bendras problemas. Pagrindinius leidinius sudarė metinė kovos su terorizmu ataskaita ir Apkaltinamųjų nuosprendžių dėl terorizmo apžvalga – valstybėse narėse priimtų

“Pastarąjį dešimtmetį kovos su terorizmu srityje padarėme svarbią pažangą. Ir galbūt pats didžiausias pasiekimas yra susijęs su mūsų pasikeitusiu mąstymu. Prieš keletą metų, žvalgybos, teisėsaugos ir teisminės bendruomenės labai nenoriai dalydavosi bet kokia informacija apie įtariamą teroristą. Šiandien visi suprantame, kad dalijamasis informacija yra mūsų ateitis.”

Ladislav Hamran, Eurojusto pirmininkas, neoficialiame Teisingumo ministrų susitikime, 2020 m. gruodžio 2 d.

su terorizmu susijusių teismo sprendimų apžvalga.

Taip pat bendradarbiaujant su ES genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo tinklu (toliau – Genocido tinklas) keliuose ekspertų posėdžiuose ir ataskaitose buvo nagrinėjama, kaip būtų galima panaudoti mūšio lauko įrodymus siekiant Europos Sąjungoje patraukti baudžiamojon atsakomybėn užsienio teroristus kovotojus, taip pat aptariama patirtis, susijusi su grįžtantiems užsienio kovotojams pateiktais subendrintais kaltinimais terorizmu ir karo nusikaltimais.

7.6 Kibernetiniai nusikaltimai

Kibernetiniai nusikaltimai yra auganti ir greitai besiplėtojanti nusikaltimų sritis, sudaranti didelę visų Eurojusto bylų dalį, taip pat daugėja sutapimų tarp nusikaltimų, kurie pradedami vykdyti internete, ir nusikaltimų naudojantis kibernetine erdve, pvz., terorizmo ir pinigų plovimo.

Pagrindiniai Eurojusto koordinuojamo darbo rezultatai kibernetinių nusikaltimų srityje 2020 m.:

- ▶ *išardytas Rumunijos kibernetinių nusikaltimų tinklas*, vykdamas sudėtingą su bankais susijusį sukčiavimą;
- ▶ *Austrijos, Bulgarijos, Vokietijos ir Serbijos koordinuotos operacijos, nukreiptas prieš nusikalstamas organizacijas*, įtariamas didelio masto su investicijomis susijusiu sukčiavimu kibernetinės prekybos srityje;
- ▶ *išardytas nusikaltėlių tinklas*, atsakingas už didelio masto finansinį sukčiavimą, kibernetinius nusikaltimus ir pinigų plovimą, *tinklą išardė Italijos ir Rumunijos teisminės institucijos ir policija*. Preliminari neteisėto pelno vertė viršija 20 mln. EUR sumą, susidariusią iš visos Europos piliečių patirtų nuostolių.

TERORIZMO BYLOS
2020 M.

217 BYLŲ

(69 naujos bylos,
148 tebenagrinėjamos ankstesnių
metų bylos)

7

JUNGTINIŲ TURIMŲ GRUPĖS
(2 naujos JTG, 5 veiklą tęsia)

12

SU BYLOMIS SUSIJUSIŲ
KOORDINACINIŲ PASITARIMŲ

Išardyta sudėtinga su bankais susijusio sukčiavimo schema

Koordinuotas Rumunijos kibernetinių nusikaltimų tinklo išardymas

2019 m. pradžioje Rumunijoje įsikūrusios nusikalstamos organizacijos taikiniu tapo nieko neįtariantys banko klientai Lietuvoje ir Estijoje. Vadinamaisiais duomenų viliojimo pranešimais, kuriuose būdavo pateikiamos nuorodos į netikras banko interneto svetaines, aukos buvo viliojamos pateikti internetinės bankininkystės prisijungimo duomenis. Atlikus daugybę mokėjimų internetu pinigai būdavo pervedami į nusikalstamos organizacijos kontroliuojamas banko sąskaitas. Nusikaltėliai taip pat apgaule įgijo prieigą prie įvairių vyriausybinių e. paslaugų Estijoje. Šio sukčiavimo aukomis tapo apie 600 asmenų, tiek fizinių, tiek juridinių; abiejose šalyse patirta žala viršijo 200 000 EUR.

2020 m. rugsėjo 29 d. – koordinuojamų veiksmų metu sulaikyti 3 įtariamieji ir atliktos 4 kratos namuose. Europolas vietoje paskyrė ekspertą, kad jis tikruoju laiku palygintų operatyvinę informaciją su Europolo duomenų bazėje esančia informacija ir šioje srityje tyrėjams suteiktų naudingos informacijos.

Nuo tada imtasi tolesnių ikiteisminio tyrimo priemonių siekiant įvertinti visą nusikalstamos veikos iš nusikaltimų gautų pajamų mastą bei nustatyti galimas sąsajas su papildomomis šalimis.

Keturi koordinaciniai pasitarimai, kuriuos Eurojustas suorganizavo 2020 m. informacijai keisti ir veiksmų dienas pasirengti.

2020 m. kovo mėn. – buvo sukurta Rumunijos, Estijos ir Lietuvos **jungtinių tyrimų grupė**, kuriai Eurojustas teikė logistikos ir finansinę paramą (buvo finansuojamas ir Estijos policijos pareigūnų dalyvavimas Rumunijoje vykusiame operacijoje).

2019 m. – Eurojustas ir Europolas atitinkamai pradėjo talkinti su šia byla susijusio teismo bendradarbiavimo srityje ir šioje byloje teikti analitinę ir veiklos paramą.

KIBERNETINIŲ NUSIKALTIMŲ BYLOS 2020 M.

334 BYLOS

(174 naujos bylos,
160 tebenagrinėjamų ankstesnių
metų bylų)

21

JUNGTINIŲ TURIMŲ GRUPĖ
(9 naujos JTG, 12 veiklą tęsia)

45

SU BYLOMIS SUSIJĘ
KOORDINACINIAI PASITARIMAI

1

koordinuotų VEIKSMŲ DIENA

Vis sudėtingesnės su kibernetiniais nusikaltimais susijusios priemonės ir praktika, pvz., šifravimas, kurias nusikaltėliai naudoja mėgindami nepakliūti į teisėsaugos akiratį ir išvengti baudžiamojo persekiojimo slėpdami duomenis ir įrodymus, tyrėjams ir prokurorams ir toliau kelia sunkumų. Itin svarbu greitai tvarkyti teismo bendradarbiavimo prašymus, nes tai leidžia užtikrinti, kad duomenys būtų operatyviai surinkti ir atitiktų visas tyrimo etape taikomas taisykles. Tai savo ruožtu sudaro galimybes paskesniuose teismo procesuose informaciją kvalifikuoti kaip leistinusius elektroninius įrodymus. Vienas iš pavyzdžių – jungtinis Prancūzijos ir Nyderlandų valdžios institucijų tyrimas, sudaręs sąlygas išardyti šifruotą tinklą „EncroChat“, kurį plačiai naudojo nusikaltėlių tinklai.

“Sprendžiant duomenų kintamumo klausimą ir šalinant dėl skirtingų nacionalinių duomenų saugojimų taisyklių taikymo kylančias spragas itin svarbu greitai tvarkyti teisminius prašymus. Ankstyvas teisminių institucijų ir Eurojusto įsitraukimas į kibernetinių nusikaltimų operacijas sudaro galimybes užtikrinti, kad duomenys būtų renkami laikantis tyrimo etapu taikomų taisyklių ir paskesniuose teismo procesuose informacija būtų kvalifikuojama kaip leistinieji elektroniniai įrodymai.”

Teresa Magno, Eurojusto kolegijos kibernetinių nusikaltimų grupės pirmininko pavaduotoja

7.7 Neteisėtas migrantų gabenimas

2020 m. per Eurojustą buvo koordinuota beveik 220 neteisėto migrantų gabenimo bylų, dažnai nagrinėtų glaudžiai bendradarbiaujant su Europolu. Taip buvo siekiama nusikalstamą veiklą aprėpti visuose pagrindiniuose neteisėto migrantų gabenimo į Europos Sąjungą maršrutuose. Be to, Eurojustas sukūrė neteisėto

migrantų gabenimo tikslinę prokurorų grupę ir paskelbė naują bylų ataskaitą, kurioje nagrinėjami su fiktyviomis santuokomis susiję tarpvalstybiniai tyrimai, nes tokios fiktyvios santuokos yra viena iš pagrindinių formų, palengvinančių neteisėtą migrantų gabenimą.

Pagrindiniai veiklos rezultatai yra šie:

- ▶ **#įvykdytasteisingumas:** Remiantis Belgijos, Prancūzijos, Airijos ir Jungtinės Karalystės JTG gautais įrodymais, *Jungtinėje Karalystėje aštuoni vyrai buvo apkaltinti dalyvavimu nusikalstamoje organizacijoje, dėl kurios veikos žuvo 39 Vietnamo piliečiai*, buvę priekaboje-šaldytuve Esekse, Jungtinėje Karalystėje, 2019 m. spalio mėn. Nyderlandai teisme taip pat pateikė įrodymų.
- ▶ *Veiksmai, nukreipti prieš nusikalstamas organizacijas, neteisėtai gabenusias migrantus per Lamanšo sąsiaurį*, įskaitant 23 suėmimus Prancūzijoje ir Nyderlanduose sausio mėn., ir rugsėjo mėn. įvykdytas veiksmas, kurio metu buvo suimta 12 nusikalstamos organizacijos narių, kurie kėlė pavojų šimtų migrantų, iš Prancūzijos į Jungtinę Karalystę gabenamų guminių valtimis, gyvybėms.

NETEISĖTO MIGRANTŲ GABENIMO BYLOS 2020 M.

217 BYLŲ

(99 naujos bylos,
118 tebenagrinėjamų ankstesnių
metų bylų)

12

JUNGTINIŲ TURIMŲ GRUPIŲ
(3 naujos JTG, 9 veiklą tęsia)

21

SU BYLOMIS SUSIJĘS
KOORDINACINIS PASITARIMAS

2

koordinuotų VEIKSMŲ DIENOS

7.8 Prekyba žmonėmis

Nagrinėjant tarpvalstybines prekybos žmonėmis (THB) bylas būtinas glaudus bendradarbiavimas, sudėtingi ir daug pastangų reikalaujantys tyrimai palaikant ryšius su viena ar daugiau šalių. Jose atskleidžiamas reikšmingas nusikalstamų organizacijų vaidmuo, nes jos dažnai pačios keičia vietą ir greitai keičia savo aukų buvimo vietą toje pačioje jurisdikcijoje ar keliose jurisdikcijose. Dėl teismo bendradarbiavimo spragų nukenčia būtent nusikaltimo aukos.

2020 m. Eurojustas padėjo sėkmingai patraukti prekiautojus žmonėmis baudžiamojon atsakomybėn, taip pat nustatyti, išgelbėti ir apsaugoti nusikaltimų aukas beveik 400 naujose ir nagrinėjamose bylose. JTG veiksmingai dirbo,

12 suimtų asmenų dėl neteisėto migrantų gabenimo per Lamanšo sąsiaurį

EUROJUST

Nusikalstama organizacija, kurią iš esmės sudarė Prancūzijoje, Nyderlanduose ir Jungtinėje Karalystėje gyvenantys Irano piliečiai, kėlė pavojų šimtams migrantų, kuriuos jie gabeno iš Prancūzijos į Jungtinę Karalystę per vieną iš intensyviausių pasaulyje komercinės laivybos kelių perpildytomis mažomis valtimis ir dažnai nepalankiomis oro sąlygomis. Už persikėlimą taikomas vidutinis mokestis vienam asmeniui buvo 3 000 EUR. Nusikaltėlių tinklas buvo įsigijęs pripučiamų valčių ir variklių iš Vokietijos ir Nyderlandų ir jas gabeno į išvykimo punktus, kur migrantai buvo mokomi jomis naudotis.

2020 m. rugsėjo 28 d. – koordinuoto veiksmo, kuris tęsėsi kelias dienas ir kuriame dalyvavo keturių susijusių šalių teisminės ir teisėsaugos institucijos, rezultatas:

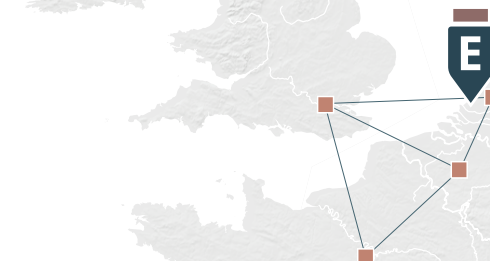
- **suinta 12 įtariamųjų**
- **konfiskuotas turtas**, įskaitant transporto priemones, gumines valtis ir variklius, priekabinį namelį ir valčių priekabą, gelbėjimo liemens, papuošalus, apie 48 000 EUR grynujų pinigų, dokumentus ir mobiliuosius prietaisus.

2020 m. rugsėjo mėn. – buvo sukurta **jungtinių tyrimų grupė** (JTG), kuriai pagalbą teikė Eurojustas ir Europolas, sudariusi galimybes tęsti teisminį bendradarbiavimą, keitimąsi informacija ir žvalgybos duomenimis.

2020 m. birželio mėn. – Eurojusto ir Europolo koordinuojamame **koordinaciniame pasitarime** informacija dalijosi Prancūzijos, Belgijos, Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijos. Dėl tokio dalijimosi informacija Jungtinė Karalystė nustatė ryšį su nacionaliniu tyrimu.

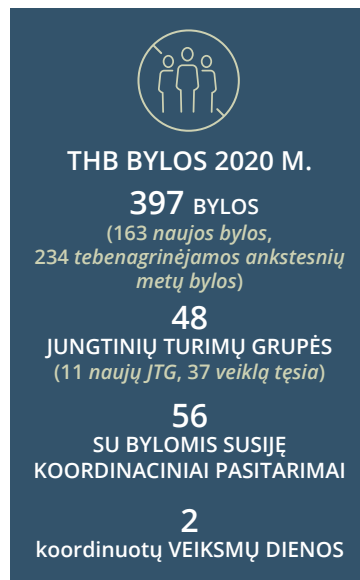

Suvieniję Nyderlandų, Belgijos, Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės pajėgas sugebėjome labai greitai sujungti visas dėlionės detales ir surengti skirtingų tos pačios nusikalstamos organizacijos narių akistatą. COVID-19 pandemijos apsunkintais laikais būtent dėl Eurojusto ir Europolo tinklo ir vaizdo konferencijų sugebėjome užbaigti visus būtinus susitarimus.

Frank Demeester, Prokuratūra, Vakarų Flandrija, Neteisėto žmonių gabenimo per valstybės sieną skyrius

kad užtikrintų bendrus ikiteisminio tyrimo interesus, joms buvo sudarytos galimybės greitai prisitaikyti prie prekyautojų žmonėmis mobilumo ir besikeičiančių ikiteisminio tyrimo poreikių kiekvienoje jurisdikcijoje, jos sėkmingai užtikrino funkcijų paskirstymą, dalyvavimą tarpusavio tyrimuose, be kita ko, komandiruojuojant specialius pareigūnus apklausti nusikaltimų aukas.

- ▶ **#įvykdytasteisingumas:** 2020 m. lapkričio mėn. *dėl greito Eurojusto koordinuojamo teismo bendradarbiavimo Rumunijoje ir Suomijoje devyniems Rumunijos nusikalstamos organizacijos nariams buvo pateikti oficialūs kaltinimai* prekyba žmonėmis, skatinimu užsiimti prostitucija ir pinigų plovimu. Įtariamieji buvo suimti veiksmų dieną 2020 m. gegužės mėn. Rumunijoje ir Suomijoje, kur jie tariamai valdė seksualinio išnaudojimo tinklą, įtraukusį maždaug 10 nukentėjusių moterų, kurios vėliau buvo išlaisvintos. Rumunijos ir Suomijos nacionaliniai biurai Eurojuste sudarė galimybes pradėti tyrimus Suomijoje ir padėjo sukurti JTG.

- ▶ *Lietuvos, Jungtinės Karalystės ir Airijos teisminės institucijos, padedamos Eurojusto ir Europolo, išardė nusikaltėlių tinklą*, atsakingą už prekybą narkotikais, pinigų plovimą ir THB, išnaudojusį ir gatvės prekeiviais pavertusį mažiausiai 65 asmenis.
- ▶ Rumunija ir Jungtinė Karalystė ypač aktyviai veikia kovos su THB srityje ir per pastaruosius ketverius metus glaudžiai bendradarbiavo [76] tyrimuose. 2020 m. rugsėjo mėn. surengtą bendrų veiksmų dieną *Jungtinės Karalystės ir Rumunijos teisminės ir teisėsaugos institucijos suėmė 21 nusikalstamos organizacijos narį*, organizacija jaunas rumunes atveždavo parduoti į Jungtinę Karalystę, Airiją ir Vokietiją seksualinio išnaudojimo tikslais.

“ Prokurorams ir policijos pareigūnams niekada nėra lengva tirti tarpvalstybinius prekybos žmonėmis nusikaltimus. Glaudus skirtingų jurisdikcijų kompetentingų institucijų bendradarbiavimas ir koordinavimas ir ES lygmeniu turimų pagalbos priemonių naudojimas yra svarbūs veiksniai sėkmingai tiriant THB nusikaltimus. ”

Daniela Buruiană, Rumunijos Eurojusto nacionalinė narė iki 2020 m gruodžio 31 d.

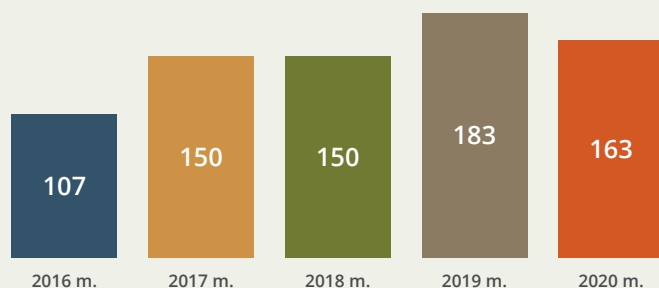
Kovos su prekyba žmonėmis freska © Shutterstock

Eurojusto bylos, susijusios su prekyba žmonėmis (THB)

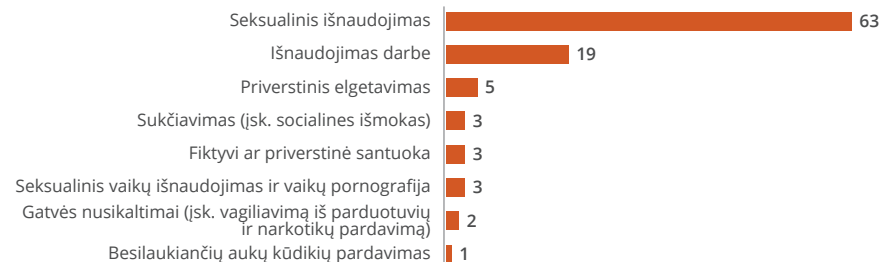
Užregistruotos THB bylos

Bylų skaičius šiek tiek padidėjo **2016–2020 m. laikotarpiu**. Vis tik, Eurojusto koordinuojamų THB tyrimų ir baudžiamųjų persekiojimų skaičius išlieka žemas, atsižvelgiant į didelį nukentėjusiųjų ir įtariamųjų skaičių ES.

Prekybos žmonėmis aukos

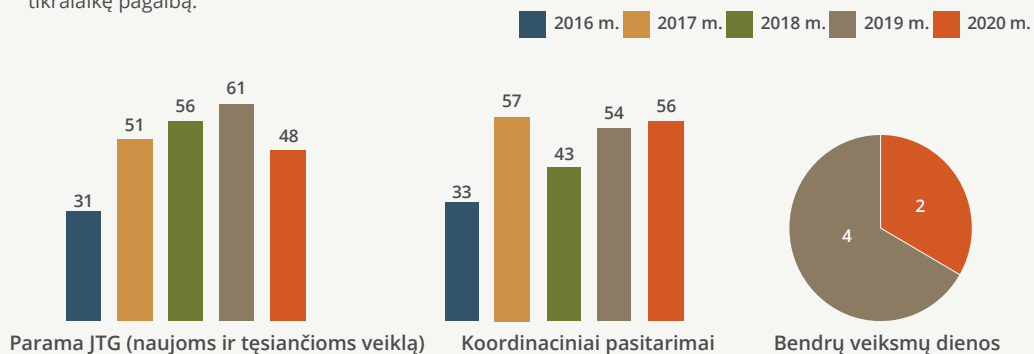
THB bylos, kurias Eurojustas užregistravo **2017–2019 m. laikotarpiu**, atskleidžia, kad dauguma aukų buvo neteisėtai gabenamos parduoti dėl seksualinio išnaudojimo ar išnaudojimo darbe. 91 nagrinėjamoje byloje didžiąją nukentėjusiųjų dalį sudarė suaugusios moterys. Dauguma bylų (84) buvo susijusios su ES piliečiais iš Rumunijos, Bulgarijos, Slovakijos, Vengrijos ir Lietuvos. 8 bylos buvo susijusios su trečiųjų šalių piliečiais iš Nigerijos, Ukrainos, Baltarusijos ir Moldovos. Eurojustas nacionalinėms valdžios institucijoms padėjo nustatyti šių aukų buvimą vieta, nustatyti jų tapatybę, jas išgelbėti ir apsaugoti, nesvarbu, kokia buvo jų užverbavimo, tranzito ir išnaudojimo vieta ES.

Nagrinėjant tarpvalstybines prekybos žmonėmis (THB) bylas būtini sudėtingi ir daug pastangų reikalaujantys tyrimai bei glaudus aukų kilmės šalių, tranzito šalių ir išnaudojimo šalių bendradarbiavimas. Tyrimai rodo reikšmingą **nusikalstamų organizacijų** vaidmenį ir jų judėjimą Europos Sąjungoje. Ankstyvu ir tiksliu nacionalinių tyrimų ir baudžiamųjų persekiojimų koordinavimu Eurojustas stipriai prisideda prie neteisėto žmonių gabenimo tinklų išardymo ir nusikaltimų aukų apsaugos.

Prieiga prie teismo bendradarbiavimo priemonių

Paaiškėjo, kad jungtinių tyrimų grupės (JTG) yra pačios veiksmingiausios priemonės kovoje su THB. Padedant JTG kuriamos dinamiškos ir glaudžios partnerystės bei nustatomi bendri ikiteisminio tyrimo tikslai. Jos veikia lanksčiai ir greitai, o to reikia norint ikiteisminio tyrimo priemones pritaikyti prie besikeičiančių neteisėto žmonių gabenimo aplinkybių. Padėdamas JTG ir jas finansuodamas Eurojustas organizuoja koordinacinius pasitarimus ir **koordinavimo centrus** veiksmų dienomis teikiančius tikralaikę pagalbą.

Kiti su THB susiję sunkūs nusikaltimai

THB yra sudėtingas nusikaltimas, susijęs su nusikalstamų organizacijų kūrimu ir dažnai su kitomis sunkios nusikalstamos veikos formomis. **2017–2019 m. ataskaitiniu laikotarpiu**, 396 bylos iš 405 buvo susijusios su nusikalstamomis organizacijomis ir beveik pusė jų (183) buvo susijusios su vienu ar daugiau kitų nusikaltimų kartu su THB. Šioms nusikalstamoms organizacijoms išardyti būtinas glaudus Eurojusto koordinavimas.

#įvykdytasteisingumas

Talkinant Eurojustui prekyautojams žmonėmis greitai iškeliamos bylos.

Nusikalstama organizacija Rumunijoje ir Suomijoje tariamai vadovavo maždaug dešimties moterų seksualinio išnaudojimo tinklui. Įtariamieji melagingomis dingstimis verbudavo jaunas moteris, kilusias iš neturtingesnių Rumunijos kaimo vietovių, seksualinio išnaudojimo Suomijoje tikslais.

2020 m. lapkričio mėn. – dėl greito Eurojusto koordinuojamo teismo bendradarbiavimo **tariamais nusikaltėliams** greitai iškeliamą bylą ir jiems **pateikiamas oficialus kaltinimas** prekyba žmonėmis, skatinimu užsiimti prostitucija ir pinigų plovimu.

2020 m. gegužės mėn. – iškart po antro koordinacinio pasitarimo prasideda **bendrų veiksmų diena**. Jos metu Rumunijoje ir Suomijoje **suumami devyni nusikalstamos organizacijos nariai. Nusikaltimo aukos išlaisvinamos.**

2020 m. gegužės mėn. – rengiamas **antras koordinacinis pasitarimas**. Delegacijos susitaria dėl jurisdikcijos klausimų, padedamos Eurojusto nusprendžia, **kurioje šalyje būtų geriausia vykdyti baudžiamąjį persekiojimą**, kokius asmenis traukti baudžiamojon atsakomybėn ir už kokius nusikaltimus. Pasirengiama bendrų veiksmų dienai.

2020 m. sausio mėn. – Eurojustas šioje byloje organizuoja **pirmąjį koordinacinį pasitarimą iš dviejų**. Pasitarimo metu sukuriamą Agentūros finansuojamą **jungtinių tyrimų grupę**. Delegacijos išsiaiškina abiejų šalių teisinių nuostatų skirtumus. Pavyzdžiui, pagal Suomijos teisę teisme leidžiama naudoti įrašytus parodymus, o pagal Rumunijos teisę būtina teikti rašytinius parodymus.

2019 m. – Rumunijos valdžios institucijų prašymu ir talkinant Rumunijos ir Suomijos nacionaliniams biurams Eurojuste, **Suomijoje pradedamas nusikalstamos organizacijos veikos tyrimas.**

Greitas Eurojusto koordinuojamas veiksmas sudaro sąlygas suimti 10 prekyautojų žmonėmis

Nusikalstama organizacija **Rumunijoje, Austrijoje ir Jungtinėje Karalystėje** tariamai savo aukas vertė užsiimti prostitucija, naudodama vadinamąjį „įsimylėjusio vaikiną“ metodą, kai jauni vyrai vilioja iš nepasiturinčių šeimų kilusias moteris jiems dirbti. Taip pat įtariama, kad įtariamieji prieš aukas naudojo fizinį smurtą ir jas skatindavo dovanodami vogtus auksinius papuošalus.

2020 m. gegužės mėn. – koordinuotų veiksmų diena

Suimama dešimt asmenų, įtariamų prekyba žmonėmis, o dar penkiems asmenims paskirta Rumunijos valdžios institucijų teisminė priežiūra. Išgelbėtos dvi nukentėjusiosios, vienai iš jų nusikaltėlių tinklas kėlė tiesioginį pavojų.

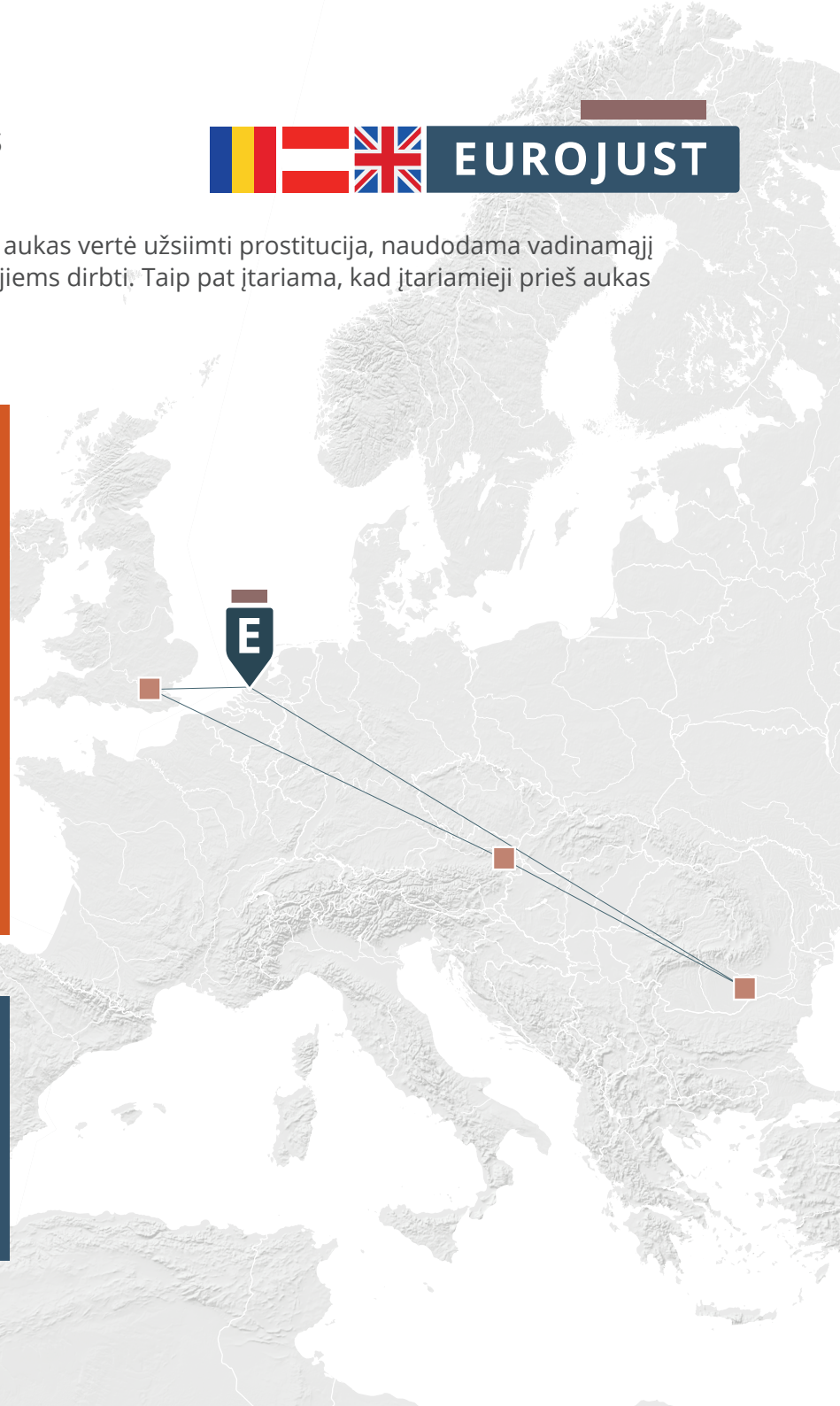
Eurojustas Austrijai ir Jungtinei Karalystei padeda vykdyti **Europos tyrimo orderius (ETO)** ir koordinuoti operaciją.

Austrijoje ir Jungtinėje Karalystėje valdžios institucijos trijose vietose atlieka kratas ir konfiskuoja ginklus, tokius kaip šautuvai ir mačetės, papuošalus, prabangius drabužius, grynuosius pinigus ir IT įrangą.

2020 m. balandžio mėn. – per vieną savaitę Eurojustas nustato Rumunijos, Austrijos ir Jungtinės Karalystės kompetentingas institucijas ir padeda joms užmegzti ryšį.

Ši **greita intervencija** sudaro valdžios institucijoms sąlygas nedelsiant koordinuoti pajėgas, nepaisant COVID-19 pandemijos keliamų sunkumų.

SU MONG SUSIJUSIOS BYLOS 2020 M.

721 BYLS

(380 naujų bylų,
341 tebenagrinėjama ankstesnių
metų byla)

13

JUNGTINIŲ TURIMŲ GRUPIŲ
(3 naujos JTG, 10 veiklą tęsia)

19

SU BYLOMIS SUSIJUSIŲ
KOORDINACINIŲ PASITARIMŲ

1

koordinuotų VEIKSMŲ DIENA

7.9 Mobilios nusikalstamos grupės

2020 m. daugiau kaip 720 Eurojusto koordinuojamų bylų buvo susijusios su mobiliomis organizuotomis nusikalstamos grupėmis (MONG). Tokios gaujos veikia daugelyje nusikalstamos veikos sričių, įskaitant vagystes ir turtinius nusikaltimus, ir greitai keičia savo buvimo vietą toje pačioje jurisdikcijoje ar keliose jurisdikcijose. Dėl to valstybėms svarbu glaudžiai bendradarbiauti siekiant jas aptikti ir išardyti bei nacionaliniame teisme iškelti tvirtą baudžiamąją bylą, remiantis leistiniais įrodymais, kad dėl padarytos žalos būtų pasiektas teisingumas.

Itin sėkmingo rezultato buvo pasiekta 2020 m. įvykdytoje operacijoje „Brooks“, kurios metu buvo susigrąžintos retos istorinės knygos, kurių preliminarinė vertė siekia 2 mln. EUR,

įskaitant pirmuosius Galilėjo Galilėjaus ir Izaoko Niutono darbų leidimus, kuriuos

“ Nuo tyrimo pradžios praėjus beveik trims su puse metų pasiekėme geriausią įmanomą operacijos „Brooks“ rezultatą, susigrąžindami ir perduodami istorines knygas ir pasodinę nusikaltėlius už grotų. Tai nebūtų buvę įmanoma be nuolatinio ir veiksmingo Rumunijos, Jungtinės Karalystės ir Italijos valdžios institucijų bendradarbiavimo, vertingos Eurojusto pagalbos, ekspertinių žinių, jo priemonių ir Europolo. Mano nuomone, ši operacija puikiai iliustruoja, kaip naudojamos visomis ES teisminio bendradarbiavimo priemonėmis, kurios yra itin svarbios vykdant tokio masto tarpvalstybinius tyrimus. ”

Alina Albu, vyriausioji prokurorė, Organizuotų nusikaltimų tyrimų ir kovos su terorizmu centrinės struktūros direktoratas, Rumunija, jungtinių tyrimų grupės vadovė

Rumunijos MONG pavogė iš Londono pašto sandėlio 2017 m. Dvylika įtariamųjų kaltinami sąmokslu įvykdyti vagystę su įsilaužimu. Kitas įvykdyto teisingumo pavyzdys – galutiniai Vokietijoje priimti sprendimai dėl prabangių automobilių vagystės, kurią įvykdė Lietuvoje veikianti grupė, įskaitant beveik 585 000 EUR pajamų iš nusikaltimų konfiskavimą.

Bolonijos universiteto bibliotekoje eksponuojamos senovinės Galilėjo Galilėjaus knygos iš arti (IT) © Shutterstock

#įvykdytasteisingumas

Rumunijoje sugražintos retos knygos ir dėl 2 mln. EUR vertės Londono sandėlio apiplėšimo nuteista 12 asmenų

2017 m. iš Londono pašto sandėlio buvo pavogtos retos istorinės knygos, kurių preliminari vertė siekė 2 mln. EUR, įskaitant pirmuosius Galilėjo Galilėjaus ir Izaoko Niutono darbų leidimus. Nusikaltimą padariusią nusikalstamą organizaciją sudarė Rumunijos piliečiai, ji vykdavo sudėtingas, didelės vertės vagystes ir sugebėdavo nepakliūti į teisėsaugos akiratį ir išvengti baudžiamojo persekiojimo veikdama už Rumunijos ribų.

Iškėlus bylą Jungtinėje Karalystėje, **12 įtariamųjų pareikšti kaltinimai** sąmokslu įvykdyti vagystę su įsilaužimu nuo 2016 m. gruodžio mėn. iki 2019 m. balandžio mėn., o vienam – kaltinimas sąmokslu nuslėpti, užmaskuoti, konvertuoti, perduoti ir perkelti neteisėto praturtėjimo būdu įgytą turtą. Kiekvienam jų skirta 3–5 laisvės atėmimo bausmė. **13-o įtariamojo teismo posėdis vyks** 2021 m. kovo mėn.

2020 m. rugsėjo 16 d. – įvykdžius **Europos tyrimo orderį**, buvo atlikta Organizuotų nusikaltimų tyrimų ir kovos su terorizmu direktorato (DIIKOT) vadovaujama krata namuose ir Niamco apskrityje policija rado po žeme paslėptas retas knygas.

Eurojusto nacionaliniai biurai toliau remia tolesnius teisminių institucijų veiksmus, be kita ko, padeda **perkelti teismo procesus** iš Rumunijos į Jungtinę Karalystę/

2020 m. sausio mėn. – **grupės galvą suėmė** Turino kultūros paveldo apsaugos Monzos karabinieriai Italijoje. Šis suėmimas sudarė galimybes atgauti retas knygas.

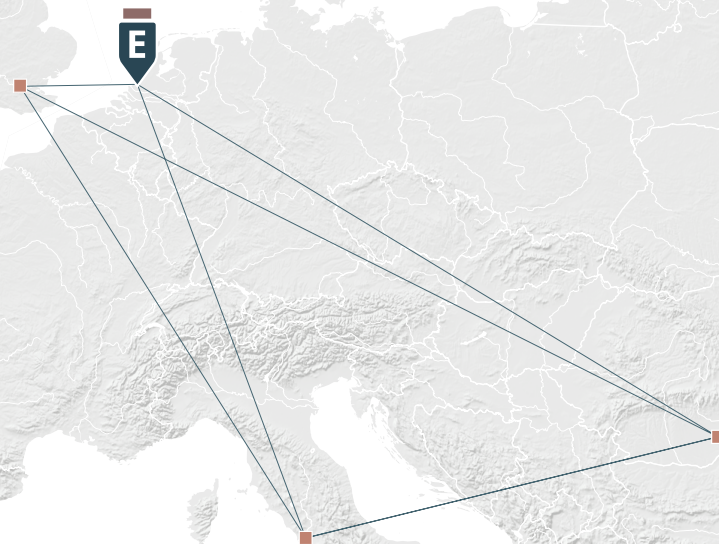
2019 m. birželio mėn. – Jungtinėje Karalystėje ir Rumunijoje **suipta 15 įtariamųjų, susijusių su nusikalstama organizacija**. Jungtinėje Karalystėje, Rumunijoje ir Italijoje atliktos 45 kratos namuose.

Po 2017 m. įvykdyto 2 mln. EUR vertės sandėlio apiplėšimo Rumunijos, Jungtinės Karalystės ir Italijos teisminės ir teisėsaugos institucijos sudarė **jungtinių tyrimų grupę** (JTG), kuriai pagalbą teikė Eurojustas ir Europolas. JTG institucijoms teikė būtiną teismo bendradarbiavimo pagalbą, keitėsi informacija ir analitinėmis priemonėmis įvairiai tyrimo veiklai atlikti.

Šie nuosprendžiai yra sėkminga sudėtingo, trejus metus trukusio tyrimo, kurio metu nustatyta ir nuteista anksčiau nežinoma Rumunijos organizuotų nusikaltimų gauja, pabaiga ... Didžiuojuosi, kad MET tyrimų grupė, dirbdama kartu su Rumunijos nacionaline policija ir Italijos karabinieriais, nutraukė jų nusikalstamą veiklą.

Andy Durham
Už tyrimą atsakingas kriminalinės policijos inspektorius

#įvykdytasteisingumas

Laisvės atėmimo bausmė nuteisti automobilių vagysčių gaujos vadeivos ir konfiskuotos pajamos iš nusikaltimų

Iš Lietuvoje esančio centro koordinuojama nusikalstama organizacija veikė Vokietijoje, Nyderlanduose ir Belgijoje. Vagys išlauždavo aukščiausios klasės, prabangių berakčių automobilių spyneles naudodami radijo bangomis valdomus ilgintuvus ir per Čekiją ir Lenkiją sunkvežimiais juos gabendavo į Lietuvą. Gaujos lyderiai Lietuvoje kodais bendraudavo su Vokietijoje, Belgijoje ir Nyderlanduose veikiančiais gaujos nariais. Glaudus Eurojusto koordinuojamas Vokietijos ir Lietuvos teisminių ir policijos institucijų bendradarbiavimas sudarė sąlygas suimti vienuolika nusikalstamos organizacijos narių.

2020 m. birželio mėn. – remdamasis tvirtais įrodymais, Vokietijos Heilbrono apygardos teismas nuteisė vienuolika nusikalstamos organizacijos narių **laisvės atėmimo bausmė**.

Vienam lyderiui buvo skirta kalėti septynerius metus ir devynis mėnesius, kitam – skirta penkerių metų ir devynių mėnesių laisvės atėmimo bausmė. **Sprendimai neskundžiami.**

Teismas taip pat nurodė **konfiskuoti pajamas iš nusikaltimų**, kurių viena didžiausia suma sudarė 584 960 EUR.

Lietuvoje **konfiskuoti keli nekilnojamojo turto** objektai.

2018 m. gruodžio mėn. – **koordinuoto veiksmo** metu vienu metu suimta vienuolika įtariamųjų. Lietuvoje suimti du gaujos lyderiai ir penki jos nariai buvo perduoti į Vokietiją, kad stotų prieš teisimą.

2018–2019 m. – 2018 m. birželio mėn. ir 2019 m. lapkričio mėn. Eurojustas surengė du koordinacinius pasitarimus, padėdamas keisti informacija ir vykdyti *Europos tyrimo orderius* ir *savitarpio teisinės pagalbos* prašymus.

2018 m. rugsėjo mėn. – buvo sukurta jungtinių tyrimų grupė, kurią finansavo ir kuriai paramą teikė Eurojustas, o analitinę paramą teikė Europolas. Palaipsniui buvo sudarinėjamas nuolat besikeičiančių nusikalstamos organizacijos planų žemėlapis, įskaitant priėmimo priemones, ir tai sudarė galimybes nustatyti papildomų įtariamųjų tapatybes bei įvairius su nusikaltimais susijusius faktus.

Be jungtinių tyrimų grupės šis procesas ir jo sėkminga jo pabaiga būtų buvusi neįmanoma. Daug kartų teko matyti tokio bendradarbiavimo vykdančių tyrimus teikiamą naudą ir būtent tai mus įkvėpė nesustoti šioje byloje.

Mirjam Weisenburger
Heilbrono vyresnioji prokurorė

8. Valdymas ir vadovavimas Agentūrai

Greitai savo valdymą, darbo metodus ir veiklą pritaikęs prie visiškai kitokių aplinkybių, kurias 2020 m. lėmė COVID-19 pandemija, Eurojustas sugebėjo užtikrinti visapusišką veiklos tęstinumą ir reaguoti į visus veiklos paramos prašymus, kuriuos 2020 m. teikė nacionalinės teisminės institucijos. Penktus metus iš eilės Eurojusto biudžeto įvykdymo rodiklis viršija 99 proc. Agentūra taip pat priėmė kelias priemones, siekdama įgyvendinti savo naują duomenų apsaugos tvarką, ir savo išorės komunikaciją išplėtė į įvairias internetines platformas.

8.1 Valdymas: Kolegijos ir vykdomosios valdybos veikla

Prasidėjus nuotoliniam darbui Eurojusto kolegija ir vykdomoji valdyba toliau rengė reguliarius susitikimus, kad pradėtų nagrinėti naujas bylas, priimtų strategines priemones ir ataskaitas teisminiam bendradarbiavimui palaikyti ir savo pareigoms, susijusioms su biudžetu, veiklos planavimu ir ataskaitų teikimu, vykdyti.

Valdymo pritaikymas prie išskirtinių aplinkybių

Siekiant apsaugoti veiksmingą valdymą ir veiksmingą sprendimų priėmimą Eurojuste, įskaitant tokias išskirtines aplinkybes, kaip COVID-19 pandemija, buvo pakeistos Eurojusto Darbo tvarkos taisyklės, įsigaliojusios 2020 m. liepos 24 d. Taip Agentūrai sudaromos sąlygos šiomis ypatingomis aplinkybėmis priimti sprendimus vaizdo konferencijomis rengiamų susitikimų metu.

8.1.1 Pirmininko ir pirmininko pavaduotojo rinkimai

2020 m. spalio mėn., Slovakijos nacionalinis narys *Ladislav Hamran* buvo perrinktas Eurojusto pirmininku naujai ketverių metų kadencijai. Europos Sąjungos teisingumo sistemos skaitmeninimas buvo vienas iš pagrindinių L. Hamran pirmosios pirmininkavimo kadencijos tikslų ir jam Eurojuste ir toliau bus skiriama daug dėmesio. Dar vienas pagrindinis L. Hamran prioritetas – išplėsti pasaulinę Eurojusto aprėptį. Kiti prioritetai yra susiję su tolesne kova su terorizmu ir Eurojusto partnerysčių su kitomis ES agentūromis stiprinimu Teisingumo ir vidaus reikalų srityje.

2020 m. gruodžio 18 d. Slovėnijos nacionalinis narys *Boštjan Škrlec* pradėjo savo kadenciją kaip vienas iš dviejų Eurojusto pirmininko pavaduotojų. B. Škrlec Slovėnijos teisminėms institucijoms Eurojuste atstovauja nuo 2017 m. B. Škrlec savo pareigas eis kartu su Vokietijos nacionaliniu nariu *Klaus Meyer-Cabri*, kuris šioms pareigoms buvo perrinktas 2019 m. Jis pakeitė Italijos nacionalinį narį *Filippo Spiezia*, kuris sulaukė šiltų padėkų už savo puikią tarnybą ir didelį indėlį į Eurojusto veiklą.

8.1.2 Nauji nacionaliniai nariai

2020 m. lapkričio mėn. Kolegija taip pat pasveikino du naujus nacionalinius narius:

- ▶ *Eleni Kouzoupi*, naują Kipro nacionalinę narę;
- ▶ *José de la Mata Amaya*, naują Ispanijos nacionalinį narį.

8.2 Vadovavimas agentūrai, biudžeto vykdymas ir personalas

2020 m. Eurojusto Administracija, kuriai vadovavo Administracijos direktorius *Nikolaos Panagiotopoulos*, toliau teikė pagalbą Kolegijai šiai vykdam savo veiklą. Reaguodama į COVID-19 pandemiją, Administracija greitai prisitaikė prie padėties sudarydama nuotolinio darbo susitarimus, priimtus 2020 m. kovo 12 d. Ji toliau ištisus metus teikė įvairias paslaugas Kolegijai ir Nacionaliniams biurams ir visiškai įgyvendino biudžetą bei pasveikino 29 naujus pareigas pradėjusius eiti darbuotojus.

Siekiant suderinti asmenų saugumą ir veiklos tęstinumą, Hagoje, Nyderlanduose, esančiame Eurojusto pastate dirbo tik pagrindiniai darbuotojai, kurių fizinis buvimas vietoje buvo būtinas, o kiti darbuotojai dirbo iš namų.

Konsoliduotoje metinėje veiklos ataskaitoje (KMVA) pateikiama išsami visos veiklos, įtrauktos į Eurojusto darbo programą, biudžeto įvykdymo ir aprūpinimo darbuotojais politikos, taip pat vidaus kontrolės ir rizikos valdymo įgyvendinimo apžvalga. Taigi, 2020 m. KMVA ir Eurojusto kolegijos vertinimas iki 2021 m. liepos 1 d. bus pateikti biudžeto valdymo institucijai.

8.2.1 Biudžeto vykdymas 2020 m.

Nepaisydama neišvengiamo COVID-19 priemonių poveikio Eurojusto veiklai, Agentūra įgyvendino 99,99 proc. ES subsidijos, skirtos 2020 m., kurios suma siekė 41,7 mln. EUR.

Dėl mažesnių išlaidų tose srityse, kuriose buvo juntamas paskesnių karantinų poveikis ir buvo organizuojamas nuotolinis darbas, pvz., posėdžių vietoje ir misijų srityje, Eurojustas turėjo galimybę atitinkamą sumą investuoti į savo infrastruktūrą ir paslaugas, kad pakeistų ir atnaujintų kelias sistemas ir teiktų geresnę paramą susitarimų dėl nuotolinio darbo srityje. 2020 m. Eurojustui pravertė ir Danijos Karalystės 851 000 EUR įnašas, kuriuo buvo pasinaudota papildant kai kuriais papildomas darbuotojų išlaidas, susijusias su padidėjusia darbinės veiklos apimtimi, kurios sudaro didelę viso Eurojusto veiklos biudžeto dalį.

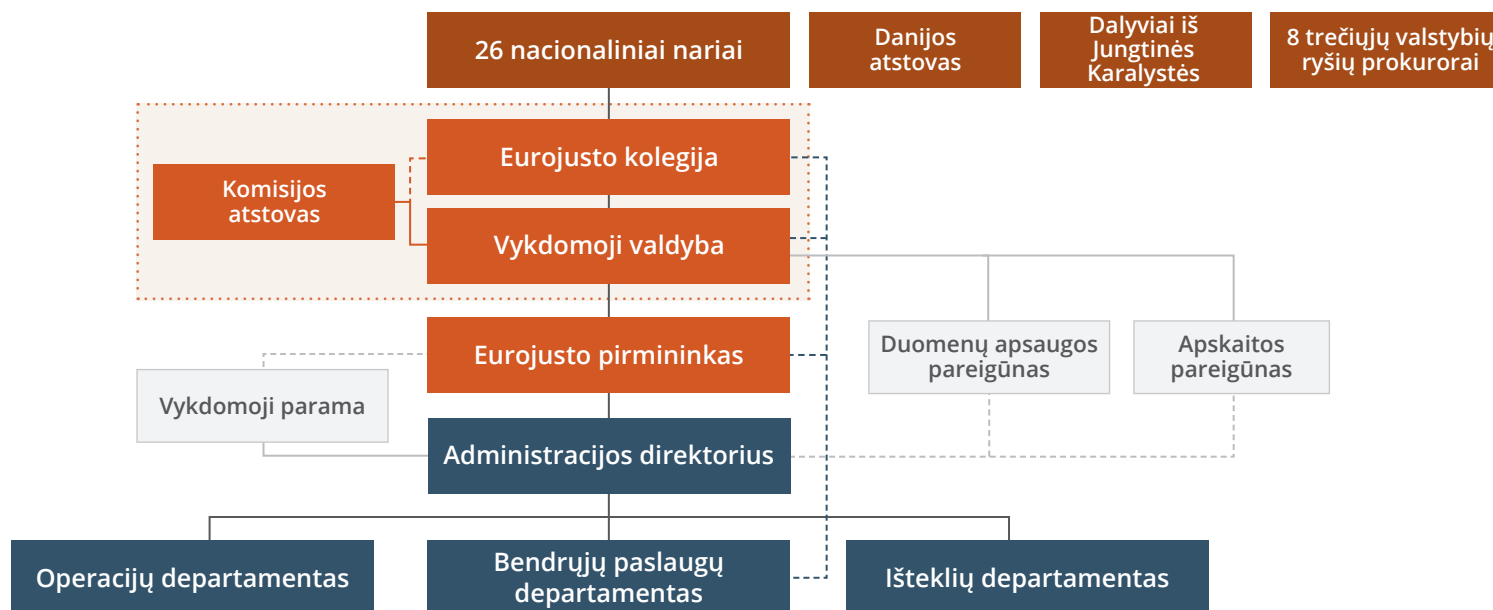
8.2.2 Personalas ir Eurojuste pareigas einantys asmenys

Iki 2020 m. pabaigos Eurojuste pareigas ėjo 332 asmenys, įskaitant:

- ▶ 26 nacionalinius narius, jiems padedančius 60 pavaduotojų ir asistentų, į Eurojustą deleguotus valstybių narių teisminių institucijų, – jie vykdo pagrindinę operatyvinę veiklą ir sudaro Eurojusto kolegiją, o ši taip pat vykdo valdančiosios tarybos funkcijas;
- ▶ Eurojusto Administracijoje dirbo Administracijos direktoriui atskaitingi 223 darbuotojai (laikinieji darbuotojai ir sutartininkai) ir 22 deleguotieji nacionaliniai ekspertai (DNE). Per metus buvo įdarbinti dvidešimt devyni nauji darbuotojai ir dvylika DNE.

Administracijai vadovauja Administracijos direktorius *Nicholas Panagiotopoulos*, ją sudaro trys departamentai:

Eurojusto organizacinė struktūra

- ▶ Operacijų departamentas teikia veiklos ir administracinę paramą nacionaliniams biurams, įskaitant bylas, parama teikiama, be kita ko, rengiant ekspertų posėdžius, geriausios praktikos priemonės, ataskaitas, kuriant atitinkamas IT priemonės ir valdant duomenis;
- ▶ Bendrųjų paslaugų departamentas padeda rengti kolegijos posėdžius, padeda kolegijai tvarkyti valdymo reikalus ir palaikyti ryšius su trečiosiomis šalimis, taip pat ryšius su institucijomis (įskaitant per Briuselio ryšių palaikymo tarnybą), taip pat padeda vykdyti Agentūros išorės ir vidaus komunikacijos veiklą;
- ▶ Išteklių departamentas yra atsakingas už Agentūros biudžeto valdymą ir įgyvendinimą, veiklos planavimą ir ataskaitų teikimą, žmogiškųjų išteklių valdymą ir teisinės paslaugas. Jis taip pat teikia IT paslaugas, užtikrina Eurojusto pastato saugumą ir prižiūri įrangos valdymą.

8.2.3 Susitarimams dėl nuotolinio darbo skirtos IT sistemos

Siekdama sudaryti galimybes vykdyti susitarimus dėl nuotolinio, saugaus darbo, 2019 m. Administracija įdiegė perspektyvią infrastruktūrą, aprūpindama visus pareigas einančius asmenis saugiais knyginiais kompiuteriais. Eurojusto kompiuterių serveriuose įdiegta saugi vaizdo konferencijų sistema sudarė Agentūrai sąlygas rengti susitikimus su sinchroninio vertimo į 31 kalbą galimybe, kai 2020 m. kovo mėn. dėl pandemijos buvo apribotas judėjimas. Sistema buvo naudojama rengiant 323 saugius su bylomis susijusius koordinacinius pasitarimus internetu ir teikiant pagalbą nuotoliniu būdu organizuojant 14 koordinuotų bendrų veiksmų dienų.

8.2.4 Paaiškinama Eurojusto veikla

Eurojusto išorės komunikacijos veikla taip pat dažniausiai vyko internetu, įskaitant naujos viešos interneto svetainės sukūrimą ir naują „YouTube“ kanalą, kuriame rodomi virtualaus turo po Eurojustą vaizdo siužetai, darbo rezultatai,

bylos ir mokomieji vaizdo įrašai apie Eurojusto paslaugas su subtitrais visomis ES oficialiosiomis kalbomis. Vietoj atvirų durų dienos, kuri įprastai organizuojama rugsėjo mėn. kasmet, 2020 m. spalio mėn. buvo surengta virtuali atvirų durų diena, kurios metu buvo transliuojamos interaktyvios Eurojusto darbo ir karjeros galimybių sesijos.

8.3 Asmens duomenų apsauga

Dirbdamas nusikaltimų tyrimų ir baudžiamųjų persekiojimų priešakyje, Eurojustas nuolat susiduria su operatyviniais asmens duomenimis. Vykdydama savo kasdienę veiklą Agentūra taip pat tvarko įvairių kategorijų administracinius asmens duomenis. Taikydama aukščiausius duomenų apsaugos standartus, Agentūra užtikrina visų asmenų pagrindines teises.

Vienas svarbiausių pokyčių, kurie įsigaliojo priėmus naują Eurojusto reglamentą ir 2019 m. gruodžio 12 d. Eurojuste pradėjus taikyti Reglamentą 2018/1725, buvo nauja teisinė sistema duomenų apsaugos srityje.

2020 m. pradėjus taikyti naują duomenų apsaugos tvarką ir dėl COVID-19 pandemijos visiškai pasikeitus darbo sąlygoms Agentūra parengė ir priėmė įvairias naujas priemones:

- ▶ Darbo tvarką dėl asmens duomenų tvarkymo ir apsaugos;
- ▶ Darbo tvarką dėl tam tikrų duomenų subjektų teisių apribojimų, susijusių su asmens duomenų tvarkymu.
- ▶ Duomenų tvarkymo veiklos įrašai ir duomenų apsaugos pranešimai, įskaitant informaciją apie Europos teismo tinklo saugaus ryšio veikimą, vaizdo konferencijų priemonių naudojimą, renginių registravimo priemones, balsavimą internetu, informavimo apie pažeidimą procesus ir naują Eurojusto interneto svetainę.

9. Pagreitinamas bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje skaitmeninimas

Daugelyje nacionalinių teisminių procesų, įskaitant tarpvalstybinius procesus, informacija vis dar teikiama spausdintų dokumentų, kurie siunčiami paštu, formatu. Nors poreikis skaitmeninti teismines institucijas buvo aiškus dar neprasidėjus COVID-19 pandemijai, krizė paskatino tarpvalstybinio teismo bendradarbiavimo skaitmeninimą kovojant su tarpvalstybiniais nusikaltimais ir terorizmu.

2020 m. Eurojustas glaudžiai bendradarbiavo su Europos Komisija ir padėjo nustatyti kelias sritis, kuriose skaitmeninės priemonės galėtų visiems ES saugumo

“*Teisėjai, teisininkai, prokurorai – visi teisingumo srityje dirbantys asmenys turi atlaikyti 21-ojo amžiaus keliamus iššūkius. Tai apima visiškai naują dirbtinio intelekto pasaulį, kurį turime tyrinėti nepamiršdami pagrindinių žmogaus teisių.*”

Didier Reynders, Europos Komisijos narys, atsakingas už teisingumo reikalus

grandinės dalyviams suteikti galimybę žengti koją kojon su technologijų raida ir laiku reaguoti į greitus grėsmių raidos pokyčius. 2020 m. Komisija pateikė išsamius pasiūlymus toliau skatinti teisingumo sistemų skaitmeninimą. Keliais paketo elementais sudaromos sąlygos žengti didelį žingsnį į priekį, kad teisminis bendradarbiavimas ir keitimasis informacija tiriant nusikaltimus ir vykdant teismo procesus Europos Sąjungoje būtų „skaitmeniniu požiūriu atsparūs“ 21-ojo amžiaus iššūkiams:

- ▶ Eurojusto bylų valdymo sistemos modernizavimas.
- ▶ Sukurta specialios paskirties grupė Eurojusto ir jo partnerių galimybėms keistis duomenimis ir sąsajomis „yra atitiktis“ / „nėra atitikties“ gerinti ir padėti nustatyti ryšius tarp vykstančių tyrimų ir baudžiamųjų persekiojimų.
- ▶ Naujos teisės aktų iniciatyvos dėl:
 - keitimosi skaitmenine informacija tarpvalstybinėse terorizmo bylose, įskaitant tolesnį Eurojusto kovos su terorizmu registro ir Eurojusto duomenų tvarkymo sistemos gerinimą;
 - jungtinių tyrimų grupių bendradarbiavimo platformų kūrimo.

Duomenų priedas

2020 m. bylų, kurias nagrinėjant dalyvavo valstybių narių nacionaliniai biurai, apžvalga

VALSTYBĖ NARĖ Nacionalinis biuras	Nacionalinio biuro inicijuotos bylos				Dalyvavimas nagrinėjant bylas, inicijuotas kitų biurų		Dalyvavimas bendroje veikloje / posėdžiuose	
	Naujos 2020 m. bylos	<i>Dalyvaujančių valstybių skaičius.</i>		Ankstesnių metų tebenagrinėja- mos bylos	Naujos 2020 m. bylos	Ankstesnių metų tebenagrinėja- mos bylos	Koordinaciniai pasitarimai	Jungtinių tyrimų grupės
		2	3 arba daugiau					
Belgija	70	51	19	91	210	376	56	26
Bulgarija	143	142	1	185	170	230	19	4
Čekija	135	119	16	165	124	180	25	33
Vokietija	522	453	69	305	561	781	99	54
Estija	38	35	3	41	39	73	15	8
Airija	38	34	4	81	85	132	22	2
Graikija	219	212	7	466	124	187	16	4
Ispanija	209	191	18	178	458	633	61	9
Prancūzija	266	191	75	471	451	539	87	55
Kroatija	50	47	3	24	94	111	2	-
Italija	344	278	66	497	403	478	91	53
Kipras	23	23	-	27	63	207	1	1
Latvija	68	56	12	40	49	138	14	9
Lietuva	59	47	12	46	87	128	24	8
Liuksemburgas	14	11	3	46	67	155	3	-
Vengrija	231	196	35	193	141	190	21	16
Malta	16	15	1	34	61	137	7	2
Nyderlandai	138	123	15	257	335	441	90	21
Austrija	139	121	18	164	178	259	16	12
Lenkija	153	140	13	182	268	398	30	27

Portugalija	115	99	16	98	118	170	10	1
Rumunija	233	203	30	169	268	328	65	51
Slovėnija	208	184	24	111	49	105	10	7
Slovakija	117	112	5	151	111	189	15	22
Suomija	86	71	15	41	46	86	16	7
Švedija	175	140	35	238	88	144	53	22
IŠ VISO	3 809	3 294	515	4 301	*	*	*	*

2020 m. bylų, kurias nagrinėjant dalyvavo ryšių prokurorai, apžvalga

RYŠIŲ PROKURORAS	Ryšių prokuroro inicijuotos bylos				Dalyvavimas nagrinėjant bylas, inicijuotas kitų biurų		Dalyvavimas bendroje veikloje / posėdžiuose	
	Naujos 2020 m. bylos	Dalyvaujančių valstybių skaičius.		Ankstesnių metų tebenagrinėjamų bylos	Naujos 2020 m. bylos	Ankstesnių metų tebenagrinėjamų bylos	Koordinaciniai pasitarimai	Jungtinių tyrimų grupės
		2	3 arba daugiau					
Gruzija	2	-	2	-	14	16	2	-
Juodkalnija	10	10	-	3	12	15	2	-
Šiaurės Makedonija	11	10	1	5	23	23	3	-
Norvegija	82	73	9	65	40	63	23	9
Serbija	5	3	2	-	60	47	10	3
Šveicarija	145	118	27	177	132	299	31	18
Ukraina	35	24	11	24	58	75	19	13
Jungtinės Amerikos Valstijos	1	-	1	2	38	110	21	-
IŠ VISO	291	238	53	276	*	*	*	*

* Šios skiltys negali būti sumuojamos, nes dalyvauti nagrinėjant vieną bylą gali būti kviečiamas daugiau nei vienas nacionalinis biuras, o koordinaciniai pasitarimai ir JTG dažnai organizuojami kelių organizatorių.

2020 m. bylų, kurias nagrinėjant dalyvavo Danijos atstovas, apžvalga

Danijos atstovo inicijuotos bylos				Dalyvavimas nagrinėjant bylas, inicijuotas kitų biurų		Dalyvavimas bendroje veikloje / posėdžiuose	
Naujos 2020 m. bylos	<i>Dalyvaujančių valstybių skaičius.</i>		Ankstesnių metų tebenagrinėjamos bylos	Naujos 2020 m. bylos	Ankstesnių metų tebenagrinėjamos bylos	Koordinaciniai pasitarimai	Jungtinių tyrimų grupės
	2	3 arba daugiau					
53	43	10	-	77	131	18	13

2020 m. bylų, kurias nagrinėjant dalyvavo Jungtinė Karalystė, apžvalga

Jungtinės Karalystės inicijuotos bylos				Dalyvavimas nagrinėjant bylas, inicijuotas kitų biurų		Dalyvavimas bendroje veikloje / posėdžiuose	
Naujos 2020 m. bylos	<i>Dalyvaujančių valstybių skaičius.</i>		Ankstesnių metų tebenagrinėjamos bylos	Naujos 2020 m. bylos	Ankstesnių metų tebenagrinėjamos bylos	Koordinaciniai pasitarimai	Jungtinių tyrimų grupės
	2	3 arba daugiau					
47	41	6	19	434	646	64	65

2020 m. bylos, susijusios su ETO ir EAO

Teisminės priemonės	2020 m. naujos bylos	Ankstesnių metų tebenagrinėjamos bylos	Iš viso
Europos tyrimo orderis (ETO)	1 772	1 387	3 159
Europos arešto orderis (EAO)	572	712	1 284

2017–2020 m. bylos, pasitarimai ir bendra veikla prioritetinėse nusikalstamumo srityse

Nusikaltimų rūšys	Bylos Naujų ir ankstesnių metų tebenagrinėjamų bylų bendras skaičius*				Koordinaciniai pasitarimai				Jungtinių tyrimų grupės Naujai įsteigtų ir nuo ankstesnių metų veikiančių JTG bendras skaičius*				Koordinavimo centrai / veiksmų dienos			
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
TERORIZMAS	177	190	222	217	14	20	24	12	13	12	8	7	1	-	-	-
KIBERNETINIAI NUSIKALTIMAI	176	218	247	334	9	28	35	45	7	10	17	21	1	2	3	1
NETEISĖTAS MIGRANTŲ GABENIMAS	153	157	187	217	15	17	24	21	14	12	12	12	2	3	2	2
APGAULĖ IR SUKČIAVIMAS	1 630	1 924	2 262	2 647	75	87	112	91	46	50	65	68	7	7	12	8
PINIGŲ PLOVIMAS	858	1 041	1 265	1 460	86	94	138	101	44	49	72	64	5	6	6	7
PREKYBA NARKOTIKAIS	719	896	1 003	1 169	40	78	80	87	29	42	51	50	4	-	2	4
PREKYBA ŽMONĖMIS	287	343	399	397	57	43	54	56	51	56	61	48	-	-	4	2
ES FINANSINIAMS INTERESAMS KENKIANČIUS NUSIKALTIMAI	127	137	228	286	13	9	15	20	5	8	11	10	3	1	2	2
NUSIKALTIMAI APLINKAI	19	38	41	51	3	6	8	6	2	4	6	6	1	-	1	-
KORUPCIJA	197	222	250	286	15	19	14	8	4	6	5	5	1	-	-	-
MOBILIOS ORGANIZUOTOS NUSIKALSTAMOS GRUPĖS	482	541	598	721	14	26	20	19	13	15	17	13	-	1	2	1
PAGRINDINIAI TARPTAUTINIAI NUSIKALTIMAI	-	-	-	12	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-

* Šioje lentelėje pateikti duomenys gauti iš Eurojusto bylų valdymo sistemos 2021 m. vasario mėn. Kadangi bylos tebėra nagrinėjamos, skaičiai gali neatitikti anksčiau pateiktų skaičių, o statistiniai duomenys ateityje gali būti atnaujinti.

2020 m. bylos pagal nusikaltimų rūšis

Nusikaltimo rūšis	Naujos bylos	Tebenagrinėjamos bylos ¹	Iš viso	Progozė ²
APGAULĖ IR SUKČIAVIMAS	1 264	1 383	2 647	↑
PINIGŲ PLOVIMAS	595	865	1 460	↑
PREKYBA NARKOTIKAIS	562	607	1 169	↑
MOBILIOS ORGANIZUOTOS NUSIKALSTAMOS GRUPĖS (MOCG) ³	380	341	721	↑
PREKYBA ŽMONĖMIS	163	234	397	↑
KIBERNETINIAI NUSIKALTIMAI	174	160	334	↑
KORUPCIJA	93	193	286	→
FINANSINIAMS INTERESAMS KENKIANČIUS NUSIKALTIMAI ⁴	128	158	286	↑
NETEISĖTAS MIGRANTŲ GABENIMAS	99	118	217	↑
TERORIZMAS	69	148	217	↑
NUSIKALTIMAI APLINKAI	20	31	51	↑
PAGRINDINIAI TARPTAUTINIAI NUSIKALTIMAI	12	-	12	→

 Didėjimo tendencija
  Nesitikima didesnio pokyčio
  Mažėjimo tendencija

¹ 2020 m. sausio mėn. duomenimis. Kadangi bylos tebenagrinėjamos, po ataskaitinio laikotarpio šios skilties skaičiai gali keistis.

² Progozuojamas teismo bendradarbiavimo šiose nusikalstamumo srityse poreikis 2021–2023 m. yra pagrįstas ankstesnių 5 metų bylų tendencijomis.

³ Keliaujančių nusikalstamų grupių tinklų, veikiančių visoje Europos Sąjungoje, specializacija paprastai būna tokios nusikalstamumo sritys, kaip vagystės įsibraunant į patalpas, šarvuotų automobilių apiplėšimai ir metalo vagystės.

⁴ Europos Sąjungos finansiniams interesams kenkiantys nusikaltimai, patenkantys į Eurojusto kompetencijos sritį.

© Eurojustas, 2021

Pakartotinai naudoti leidžiama nurodžius šaltinį.

Naudoti arba atgaminti nuotraukas arba kitą medžiagą, kurių autorių teisės nepriklauso Eurojustui, galima tik gavus teisių turėtojų leidimą.

Eurojust, Johan de Wittlaan 9, 2517 JR The Hague, Netherlands
Tel.: +31 70 412 5000 - E. paštas: info@eurojust.europa.eu - Svetainė: www.eurojust.europa.eu

Spauda Katalogo numeris: QP-AA-21-001-LT-C • ISBN: 978-92-9490-547-5 • ISSN: 1831-4325 • DOI: 10.2812/024319
PDF: Katalogo numeris: QP-AA-21-001-LT-N • ISBN: 978-92-9490-540-6 • ISSN: 2443-6569 • DOI: 10.2812/357009